

Diyarbakır'daki ölüm orucu hedefine iki kurban vererek ulaştı: Cemal Arat ve Orhan Keskin öldüler

Analar kanlı çamaşırlarla Hükümet'in kapısına dayandı

● Yazısı Sayfa 3'te

FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVEÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

9. MÄRZ 1984
NUMMER: 26
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str.1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Bedelin 5 bin Marka indirilmesi istemiyle gençler tüm Federal Almanya'da eyleme geçti

Gelsenkirchen ve Frankfurt bedel toplantılarına 1400 genç katıldı

- Gelsenkirchen'de yapılan toplantıya DGB Merkezi adına katılarak bir konuşma yapan Yabancı İşçiler Sorumlusu Mete Atsu, Alman Sendikalar Birliği'nin gençlerin bütün isteklerini desteklediğini ve kurulan komitelerle ilişkilerini daha da geliştirmek istediğini bildirdi

- Federal Almanya'da kurulmuş bulunan bedelli askerlik komiteleri bulundukları bölgelerde biraraya gelecek bölge düzeyinde üst komiteler kurmaya başlarken Hollanda'daki gençler de harekete geçerek Almanya'daki gibi bedelli askerlik sorunu etrafında örgütlenmeye başladılar

Federal Almanya'da
Türkiyeli gençlerin
yüzde 18'inin işsiz ve
yüzde 60'ının da
meslek sahibi
olmadığını belirten
gençler, askerlik

8 MART DÜNYA
KADINLAR GÜNÜ

Kadınların umutları

TÜSTAV

adilrimisi
kısıtlarlar. İşsiz olan
ve meslek eğitimi
güven gençlere ek
kolaylıklar
sağlanması, bedelli
askerlik
uygulamasından işçi
olmayan gençlerin de
yararlandırılması,
askerlik süresi
boyunca Federal
Almanya'daki oturma
ve çalışma izinlerinin
güvence altına
alınması da gençlerin
istekleri arasında.
(Foto:
Gelsenkirchen'deki
toplantıdan bir
görüntü)

● Yazıları
Sayfa 7'de

1984'de de acı ve sorunlarından büyük

● Yazısı Sayfa 12 ve 13'te

Federal Almanya'da sendikal savaşımın odak noktası: 35 saat

Sendikaların 35 saatlik iş haftası için yürüttükleri savaşım hızla bütün topluma mal oluyor. Geçtiğimiz günlerde peşitli "işsiz" örgütlenmeleri ve sendikaların kadın ve gençlik komiteleri 35 saatlik çalışma haftası istemini destekleme kararı aldılar. Bu arada Kleeve kentindeki Wolf Metallbau firmasının işçileri adına yapılan sözleşmede işveren 35 saatlik iş haftasını kabul etti

● Yazıları Sayfa 6'da

Yüzlerce anne ve eş, ellerinde çocuklarının ve kocalarının gördükleri kanlı çamaşırları Başbakan Özal'ın kapısına dayamışlar. Aralarında Diyarbakır cezaevindeki açlık grevi nedeniyle hastaneye kaldırılan 43 tutuklunun anneleri ve eşleri de var. Cezaevlerindeki 30 bin erkek ve kadın politik tutuklu ve aileleri 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü işte böyle karşıyorlar.

Bazen öyle olaylar vardır ki, toplumdaki bütün mücadelenin odak noktası haline gelir. O olaya dikkatlice bakınca, gelmekte olanı da, gitmekte olanı da görmek mümkündür. Bu gün cezaevlerindeki baskılar, işkenceleri ve bunlara karşı ölümlü göze alarak ve hem de ötekler gerçekleştirilen direnişleri işte böyle değerlendirmek gerekir. Sorun yalnızca cezaevlerindeki insanlık dışı koşulların düzeltilmesi, tutuklu ve mahkûmların yakınlarıyla ve avukatlarıyla görüşebilmeleri, gazete okuyabilmeleri ve bunun gibi en basit hakların onlara tanınması sorunu değildir. Olayın gerçek politik boyutlarını görebilmek için 12 Eylül rejiminin "politik tutuklular" konusuna bakışını değerlendirmek gerekir.

Kimdir bu "politik tutuklular"? DISK'in, Barış Derneği'nin, TOB-DER'in, 12 Eylül sonrasında yasaklanan diğer bütün demokratik yığın örgütlerinin, Türk ve Kürt İlerici politik parti ve akımların yöneticileri ve üyeleridir. Yani Türkiye işçi sınıfının ve emekçi halkının, demokrasiyenin, bağımsızlıktan

Gelmekte ve gitmekte olan

Ahmet KARDAM

ve barıştan yana milyonlarca insanın temsilcisidir. Eğer hapishaneler bu insanlarla doldurulmuş olmasaydı, ne Türkiye, ABD'nin savaş arabasına böyle kolay elinden alınabilirdi, ne de Özal uyguladığı halk düşmanı politika için "bunun başka alternatifi yoktur" diye tehditler savurabilirdi. Bugünkü faşist rejimin alternatifi olan demokrasiyenin en tutarlı ve en yiğit savunucuları ya öldürülmüşler, ya hapishanelere tıkılmışlar, ya yurt dışına çıkmaya zorlanmışlar ya da gizlenerek yaşamaya itilmişlerdir.

12 Eylül rejiminin varlığı cezaevlerinin kapılarındaki kilitte bağlıdır. Çünkü rejim cezaevlerinin ve onların içinde doldurulmuş politik tutukluların üzerinde duruyor. Ama artık demir kapılardaki kilitler ve yüksek beton duvarlar da bu faşist rejime yetmez olmuştur. Bir süreden beri cezaevlerinde tutukluların moral ve fizik olarak yok etme planı uygulanıyor. On yıllar boyu halkın özgürlüğü ve ülkesinin bağımsızlığı için verilen mücadeleler içinde yetişmiş bir politik savaşçılar kuşağı yok edilmeye

çalışılıyor. Dört duvar arasında, eli-kolu bağlı insanın ailesiyle ve avukatıyla görüştürülmemesi, süngü zoruyla sözde "askerî eğitim"den geçirilmesinin, kağıt ve kalemden, gazete ve kitapları mahrum bırakılmasının, bu en doğul hakların kendisine verilmesini isteyen tutuklulara ölüme kadar varan ağır işkenceler uygulanmasının, bu uygulamaların yalnız şu ya da bu cezaevinde değil, bütün cezaevlerinde yukarıdan gelen emirlerle sistematik bir biçimde yürütülmesinin başka bir nedeni olabilir mi?

Cezaevlerindeki direnişler, tam da 25 Mart seçimlerinin eşliğinde, Evren-Özal yönetiminin karşısında halkın çıkarlarını savunan gerçek muhalefetin kim olduğuna ortaya koymuştur. İşte o nedenle, boyatı basın sayfalarını nelerle doldurursa ve meydana boş bulmuş burjuva politikacıları hangi konuda mangalda kül bırakmasa bırakmasın, Türkiye'de bütün sorunlar gelip genel af sorununda düğümleniyor. Çünkü herşey Türkiye'de demokratik bir rejimin kurulması sorunuyla bağlıdır ve bunun ilk adımı da genel af'tır.

Yakınlarıyla ve avukatlarıyla görüşebilmek için, kitap ve gazete okuyabilmek için ölümlü göze alarak ve hem de ötekler direnen tutuklular... Onların kanlı çamaşırlarıyla Özal'ın ve 25 Mart seçimlerine hazırlanan partilerin kapılarında dayanan anneler ve eşler... Türkiye'de gelmekte olanı da, gitmekte olanı da işte bu tabloda görüyoruz.

Federal hükümetin hesapları tutuyor

Kesin dönüş yapanlar her yönden kazık yiyor

● Yazıları Sayfa 5'te

"Artık biz, Avrupa
Konsiyendin çıkaramazlar!"

Sıkıysa artık çıkarsınlar!

Avusturya'da yapılan Avrupa Güzeli yarışmasında, Güneş gazetesinin seçtiği Türkiye güzeli Neşe Erberk Avrupa Güzeli Kraliçesi seçildi. Olay, Türkiye'nin güzellik yarışmalarıyla ilgilenme fırsat ve olanağı bulabilen tuzu kuru çevrelerinde büyük ilgi ve sevinç yarattı. Sevincin en büyük bölümü, Türkiye güzelinin Avrupa güzeli seçilmesiyle Türkiye'yi "demokrasi olmaya" gerekçesiyle Avrupa Konsiyendin çıkarmaya çalışan çevrelere posta koymuş olmanın canlanıyordu. Öyle ya; kızmız Avrupa güzeli seçildiği göre Türkiye'nin Avrupa'da varı demekti... Avrupa güzeli adına, İstanbul'da Sheraton Oteli'nde düzenlenen baloda, Güneş gazetesini sorumlu olan "Bu göz yasartıcı tablonun Avrupalılara örnek olması gerektiğini" belirttiler. Türkiye'de demokrasi, insan hakları, falan filan yoksa da Avrupa çapında güzellik kraliçesi var ya! Daha ne istiyor şü Avrupalılar?

**Cafer
bez getir !**

Satarsınız... Siz ananızı bile satarsınız!..

Türkiye güzelinin Avrupa güzellik kraliçesi seçilmesinden sonra, Özal hükümetinin Kültür ve Turizm Bakanı, Avrupa güzeli Neşe Erberk'i ve yarışmada derece aldıktan sonra Türkiye'ye davet edilmiş olan diğer güzelleri makamında kabul etti. Köprüleri, havalimanlarını, yolları, santralleri yani tüm kamu mallarını hisse senedi karşılığında haraç mezar satışa çıkararak Özal Hükümeti'nin bakanı, her halde alışkanlıktan ölecek, gazetecilere şu sözleri söyledi: "Bizim görevimiz Türkiye'mizin doğal güzelliklerini satmaktır. Ama bu güzelleri satmayız." Satarsınız, beyler, kâr ve sermaye çıkarları uğrunda siz değil bu güzelleri, ananızı bile satarsınız. Vatani satkıktan sonra...

Her 5 öğrenciden biri hasta

Türkiye'de orta dereceli okullarda bir sağlık araştırması yapıldı. Sonuç çarpıcı: 1 milyon 382 bin öğrenciden 1 milyon 64'nü gızlı ya da açık hasta. (yüzde 72) Daha acısı sakatlık ve hastalıkların yüzde 20'si gençlerin beyinsel gelişmelerini önleyici türden.

Türkiye'de bu günlerde en fazla konuşulan konulardan biri de vergi iadesi. Özal Hükümeti, dayanılmaz hayat pahalılığı karşısında gar gelirli bir parmak balı olarak çeşitli harcamaların makbuzlarını toplayıp bu makbuzlar karşısında vergi iadesi alabilme hakkı getirdi. Ancak nasıl alınacağı, nasıl toplanacağı, ne gibi

Kadınlarımız... Bizim kadınlarımız

1984 Türkiye'sinde iki çocuk annesi gencecik bir kadın, kocasının kendisini başka erkeklerle satmak istediğini söyleyerek Bursa Adliyesi'ne başvurdu. İşte herşey o zaman meydana çıktı. Nöbetçi Mahkeme, Gülsüm Aktay'ın nüfus ve evlilik cüzdanı istedi. Gülsüm'ün ne nüfus kağıdı vardı, ne de 8 yıldır nikahlı kocası sandığı adam ona nikâh yapmış. Eve getirdiği iki kişinin nikah memuru

olduğunu söyleyip, Gülsüm'e bazı kağıtlara parmak bastırması, sonra da onunda 8 yıl birlikte yaşamış, iki de çocukları olmuştu.

Genç kadın, şimdi "Başıma ne geldiysen cahillikten geldi" diye ağlıyor. Belki de tek çıkar yolu, kocası sandığı adamın tek lifini kabul edip başka erkeklerle satılmayı kabul etmekte bulacak. Tıpkı binlerce benzeri gibi...

Bir sigaraya bir kibrit vergi iadesi

İşlemler gerektiği belli olmayan, kimsenin almadığı bu Özal usulü gelir artırmaya yine harcamaları büyük olan zengin kesime yarayacak. Bakılla kasaba boğazı, kan, verisiye alıyorduk deni, kasapın 250 gram kıyma, bakıllıdan yarım kilo peynir alana ne fatura ne de vergi iadesi var.

Ama kimi açık gözler de "vergi iadesi" masalından "yolunu bulma" yolunu bulmuşlar. İstanbul'da bir market normal faturalara ek yüzde 5'lik vergi iadesi fişi veriyor. Sloganı da güzel: Bir sigara alana bir kibrit vergi iadesi. Türkiye halkı geçinip gidiyor işte.

ŞU "BİZİM" AVRUPA

**Şimdi de
Almanlara**

**Federal Alman
cezaevlerinde**

İthalattaki büyük kıstaslar kapakçılar ve büyük ithalat tefekleri lehine kaldırdıktan sonra, Türkiye'ye önce Çikita muzları, Neskafe, lüks dâda modelleri ithal mali anasız kompostolar girdi. Panama'da hiyar ithal edileceği haberlerinin hemen ardından ve 20-30 milyonluk Mercedes otomobilleri izleyerek, Avrupa'da ve Amerika'da çeşidi bulunan para tuzakı kumar makinelerinin de sınır kapılarına geldiği bildiriliyor. Kumar makineleri 2500-4500 dolar fiyatlarla önce turistik otellere satılacak. Alacak paramız, özellikle dövizin varsa her türlü lüks ithal malının bulunduğu Türkiye'de muz, gözlük, hiyar, ananas kompostosu, lüks araba ve kumar makinelerinden sonra önümüzdeki günlerde ithal mali çocuk donu ve çocuk bezi de bulabilirsiniz.

Özal hükûmetine daha itidardan üçüncü ayında bez gerektiği galiba...

Almanlar göbek dansı öğretiyoruz

Türkiyeliler Almanya'yı doldurdular delduralı "Almanlar bizden çok şey öğrendi" diye öğrenilere yeni bir öğrenme fırsatı çıktı. Fazla sebze ve meyva yemeği, patlıcan yemekleri yapmayı, kırmızı ışıktaki karşıdan karşıya geçmeyi, rüşveti, bahşışı öğretmekle öğündüğümüz Almanlara şimdi de göbek dansı öğretiyormuşuz. Kendilerini kocalarına veya sevgilerine beğendirmek isteyen Alman kadınları, bir gazete haberine göre göbek dansına merak sarmışlar. Batı Berlin'de açılan "Oryantal dans" kursu'nun 10 kişilik kontenjanının iki gününde dolması üzerine, ikinci bir kurs daha açılarak "hizmet" sunmaya başlamış bulunuyor.

cezaevlerinde bir rekor (?)

Federal Almanya'daki cezaevlerinde intihar olaylarının Avrupa çapında rekor düzeye ulaştığı, intihar oranının yüzde 13'ü bulduğu açıklandı. Alman Doktorlar Dergisi'nde yayınlanan bir yazıda, cezaevlerindeki intihar olaylarının Federal Almanya intihar ortalamasını çok aştığı, intihar edenlerin önemli bölümünün yabancılar ve Türkler olduğu bildirilirken, cezaevlerinin kötü yaşamsal ve psikolojik koşullarına değiniliyor.

Düşmanlık serbest ama

Geçtiğimiz günlerde Dortmund Eyalet Mahkemesi, "Türk fıkraları" anlattığı gerekçesiyle, bir diskotekte disk-cokeylik yapan bir Alman'ı 6 bin Mark para cezasına çarptırdı. Kararın gerekçesi Türkiyeliler arasında ülkede bir korku ortamı oluşturmak. Karar kuşkusuz yerinde. Ama CDU/CSU gericiğinin yabancılara düşmanlığını bu bire körlüklelediği Federal Almanya'da insana haklı olarak "bu ne perhiz, bu ne lahana tursusu" da deditiriyor.

Bir "integrasyon" kepezeliği ki...

Avrupa'da iki kültür, iki değerler sistemi arasında bocalayıp duran Türkiyelilerin hayatı bazan komik bazan acı çelişkilerle dolu. Bu çelişkiler ve kültür çarpması yüzünden gerçek hayatlar mahvolurken, intihar olaylarının ardı arkası kesilmeyen, ruhsal bunalımlar artarken, zorunlu uyum (integrasyon) tabloları da görülmüyor. Ama "üstü şişane altı kasane" denilen cinsten... İşte yilbaşına doğru bir Türkiyeli emekçi ailesi... Başlar örtülü, ana ile büyük kız tam Türkiyeli. Küçükler ise başka bir hava. Ve arkadaşın en iyi köşesine konmuş, mumlarla süslenmiş bir Noel ağacı... Anlaşılan Hristiyan ermişi Saint Nikolaus müslüman çocuklara "Weihnacht armağanı" getirecek... Yani müslüman kasığı ile integrasyon maması yemekmekte...

İşte Avrupa'nın zencileri: Türkiyeliler!

Amerika'nın "zenci"lerinin yerini, Avrupa'da Türkiyeliler alıyor. Federal Almanya, Hollanda, Belçika'da, kapılara "Türkler giremez" veya daha kibarca "İye olmayanlar giremez" levhası asan kahve, lokanta ve eğlence yerlerinin sayısı hızla artarken, Türkiyeli işçilerin yoğun oturduğu semtlerde belediye hizmetlerinin bilinçli olarak aksatılması eğilimi de yaygınlaşıyor. Yandaki fotoğraf, Federal Almanya'nın Kamen kentinden...Semtteki 200 kadar Türkiyeli işçi çocuğu bu çöplükte, çöpler arasında oynuyor ve tüm başvurulara rağmen çevrenin temizlenmesi için hiçbirsey yapılmıyor. Bu türden görüntülere son zamanlarda Avrupa'nın pek çok yerinde rastlanmak olmaktadır.

Gelsenkirchen'de, Zonguldak'ta... Ölüm aynı yerden geldi

Yanyana madenci tabutları, Almanya'nın Ruhr havzasında Gelsenkirchen'de ve Zonguldak havzasının Üzümler bölgesinde birkaç gün arayla sıralandı. Gelsenkirchen'de bir Alman dördü Türkiyeli beş kömür işçisinin toprağın bin metre altında can verişinin üzerinden üç gün bile geçmeden, Üzümler'de dört maden işçisi toprak altında kaldı. Her iki "kaza"nın ana nedeni aynı: Fazla üretim, fazla kâr amacıyla güvenlik önlemlerinin tam alınmaması, insan canının hiçe sayılması... Almanya'da, Zonguldak'ta, işçilerimize ölüm aynı yerden, gözü dönmüş sermayenin elinden; insan hayatını, işçi canını, emeği hiçe sayan kapitalist sömürü çarkından geldi, 1983 yılında Zonguldak maden havzasında 8 bin 89 iş kazası oldu. 147 maden işçisi bu kazalarda canlarını kaybederlerken 8 bin 157 işçi yaralandı. Kapitalizmin kalelerinden Federal Almanya'da madenlerdeki iş kazası ve ölüm sayısı çok daha düşük. Ama çark yine aynı çark, sömürü aynı sömürü ve işçiyi ecel nerede olursa olsun, hangi milletten olursa olsun, aynı ellerden geliyor.

Diyarbakır'daki ölüm orucu hedefine iki kurban vererek ulaştı: Cemal Arat ve Orhan Keskin öldüler

Analar kanlı çamaşırlarla Hükümet'in kapisına dayandı

Askeri hapishanelerdeki siyasal tutuklular, hapishanelerde uygulanan ve tutukluları filen öldürmeyi amaçlayan baskı, işkence ve yaşam koşullarına karşı direnişler yaptılar. Ankara Mamak ve Diyarbakır Askeri Hapishanelerindeki direniş faşist güçlerin zorbaca saldırılarıyla kırılmak istendi. Tutuklular bu saldırıya açık grevi ile yanıt verdiler. İşkence ve baskı bunun üzerine daha da artırıldı. Ama tutukluların direnişleri kırılmadı. Bu arada sayıları 310'a bulan tutuklu aileleri ellerinde, oğullarının, eşlerinin kanlı çamaşırları ile Başbakan Özal'ın kapisına dayandılar. Muhalefet partilerinin liderlerine baskıydılar ve askeri tutukveherindeki fiili idamların durdurulmasını istediler. Tutukluların kırılmayan direnişleri, tutuklu ailelerin her türlü engellemeyi göze alarak Hükümet'in kapisına dayanmaları sonucu olaya bizzat Genel Kurmay Başkanı faşist general Necdet Ürüg müdahale etmek zorunda kaldı. Ürüg, salt bu amaçla Diyarbakır'a gitti ve hapishanedeki direniş bizzat gözleddi. Direnişçilerin kararlılığını Genel Kurmay Başkanı'nun bizzat görmesi ve ağır sansür koşullarına rağmen direnişin ve nedenlerinin yurtdışında duyurulabilmesi üzerine faşist generaller, tutuklularla uzlaşma yoluna gitmek zorunda kaldılar. Nitekim 3 Mart gününden itibaren Diyarbakır hapishanesindeki direniş hedefine ulaştığı için sona

eritildi. Ancak bu önemli ama küçük kazanım en azından iki can pahasına elde edildi. Açlık grevi yapan ve komaya girdiği için hastaneye kaldırılan tutukluların Cemal Arat ve Orhan Keskin yaşamaları yitirdiler.

Konuyla ilgili olarak sert bir sansür uygulanıyor. Yabancı ajanslara dahil Ankara Genel Kurmay Koordinasyon Bürosu'ndan bilgi edinmeleri, onun dışındaki haber kaynakları ile ilişki kurmalarını bildirildi. Ağır sansür koşullarına rağmen gerek yabancı ajanslardan, gerekse özel haber kaynaklarından derlenen bilgiler kimi ayrıntılarda birbirli ile geliyor. Örneğin Diyarbakır'daki direniş 7 Kürt yurtseverinin açık grevi sonucunda öldükleri bildirildi. AFP ve DPA kaynaklı bu haber daha sonra "daha sağlam" bir başka kaynağa düzeltildi ve ölü sayısının 2 olduğu bildirildi.

Fransız Haber Ajansı (AFP), Associated Press (AP), Alman Basın Ajansı (DPA) bültenerinden, BBC ve Köln radyosu yayımlarından ve açıklamalar-vaçafomuz yurt içi ve dışı kaynaklardan derlediklerimiz bilgilere göre olaylar şöyle gelişti ve sürmekte:

rın tabanlarının dayaktan parçalanmış olduğu, hepsinin yaralı olduğu, yaralı, yaralı, avukat ve duruşmayı izlemek ailelerce görüldü. Sanıklar yargıçlara "Siz bizi öldürmek istiyorsunuz. Biz öldüğümüzden korkmuyoruz ama bu şekilde ölmek de istemiyoruz" dediler. Tutuklu aileleri de salon- daki subay ve erlerin üstüne yürüyorlar baskı ve işkenceye son verilmesini istedi- ler.

Analar hükümet kapisında

2 Mart günü sayıları bir kaynağa göre 150, bir başka kaynağa göre 310'a bulan tutuklu aileleri biraraya gelerek Başbakanlığa gittiler. Ancak Özal, tutuklu aileleriyle görüşmeye yanaşmadı. Adalet Bakanı da "Kendilerinin askeri cezavleri konusunda herhangi bir yetkileri olmadığını" söylemekle yetindi. Halkçı Parti lideri Necdet Çalp ise tutuklu ailelerini azarlایp, "Kim teşkilatçılar bunları?" diye bağırma-ya yeltendi.

Diyarbakır'daki tutukluları temsilen iki, Mamak'taki tutukluları temsilen üç gruptan oluşan tutuklu aileleri ellerinde yollarının kanlı çamaşırları ile Ankara'daki tüm yetkili kapılara dayandılar. Sikiyönetim, ailelerin bu eylemine ağır bir sansür koydu. Ama gene de eylem etkili oldu ve bizzat Genel Kurmay Başkanı Diyarbakır'a gidip ölüm orucu sürdüren tutukluların durumunu görmek zorunda kaldı.

Diyarbakır'da en az iki kurban daha

Faşist general Necdet Ürüg, Diyarbakır'a yollanırken, ölüm orucuna yatmış bulunan ve Eylül 1983'deki direnişten sonra elde ettikleri kazanımlarını geri almamasına karşı çıkan Diyarbakır'daki

nak bu konuda olumlu herhangi bir gelişme olmadığını ısrarla belirtiyor. Nitekim gazetemizin baskıya girmesinden bir kaç saat önce Köln Radyosu'nun Türkiye yayınında Ankara Mamak'ta 1500 tutuklunun açık grevi içinde olduğu duyuruldu. Ajans France Press (AFP) kaynaklı bu habere göre Dişçiler eski bakanlarından Hüsnü Esat Işık da tutuklu aileleri adına hükümet yetkililerine başvurarak Mamak'taki

uygulamaları ilgili tarafı- sız bir araştırma kurulu oluşturmamı istedi. Tutuklu ailelerinin istemleri arasında Mamak'ta iki büyük davada yargılanan (büyük olasılıkla TKP ve Dev-Yol davaları) tutukluların biran önce tıbbi bakım altına alınmaları istendi. Bu başvuruda Mamak'ta açlık grevi ve işkence yüzünden çok sayıda yaralı bulunduğu ve bunların bir kesiminin ağır olduğunu ortaya koyuyor.

OYA BAYDAR Yorum

Ölümler demokrasisi

"DIYARBAKIR kalesi" eski bir türk.ü. Bugünlerden yıllarına, yiğitliği, kavgayı, acıyı, aşkı ve ölümü anlatan yeni türküler kalacak Diyarbakır'dan. Ve kalesiyle, karpuzuyla, yiğidiyle ünlü Diyarbakır, 1984'ün acılı Türkiye'sinde, bu kez de ölümleriyle ün kazanacak.

YEDİ genç ölü teslim edildi ailelerine Diyarbakır zindanlarından. Hep genç kalacak yetli ölü. "Ölümler yaşanmaz" diyor ozanlar. Hele halkının kurtuluşu için, başı için, özgürlük için savaşan ölümler hiç yaşanır mı? Yedi ölümlün, bilinmeyen yetli mezarı üzerinde bir Doğu Anadolu bahnünün erken açan çökleleri, ak çiğdemleri, sarı gözü papatyalı, üç yapraklı yoncaları bile bilmedikleri daha. Ve gözü, kulağı, ağız kapaklı, konuşmayan, duymayan, görmeyen üç maymuna çevrilmeye çalışılan Türkiye halkı, Diyarbakır'ın askeri zindanlarında, açlık grevi sırasında, en az yetliyi öldürün daha öldüğünü daha duymadı, daha bilmiyor.

DIYARBAKIR Askeri Tutukve'inde yetli tutuklunun daha öldüğünü haber verdi Ayrapu radyoları, televizyonları. Açlık grevi sırasında komaya girenleri sağlık durumlarında endişe edildiklerini sayısının 43'e vardığını da bildirdi. Faşist eğilencilerin renkli, güçlü görüntüleri arasında; masamı denizler, yemyeşil ormanlar çevrili bölgelerde yaz tatlı reklamları arasında haberlerden bir haberden Diyarbakır'daki yetli ölü. Ve hemen ardından Federal Almanya Dişçileri Bakanı Genscher'in Türkiye'de demokrasiye geçişten memnun kaldığı, geliş-

Utangaç ve acı dolu bir karar: Kemal Altun'a sığınma hakkı tanındı

Berlin İdari Mahkemesi 1982 yılında siyasal sığınma başvurusunda bulunan Cemal Kemal Altun'a,

da bulunan Cemal Kemal Altun'a, ölümünün altı ay sonra siyasal si-
gınnın hakkı tanıldı. Hatıralarınca-
gibi, Türkiye'den gelerek Batı Ber-
lin'den siyasal sigınnın hakkı iste-
yen Altun'un isteği reddedilmiş,
tutuklanarak Türkiye'ye iade edil-
mek üzere hapisaneye konul-
muş, Federal Alman demokratik
kamuoyu Cemal Kemal Altun va-
kasıyla ilgilenerek büyük dayanış-
ma göstermiş, buna rağmen iş-
temin reddi ve Altun'un sınır dışı
edilmesi doğrultusunda biliren
hava dağıtlamamıştı. Hapishane-
de umutsuzluğa kapılan ve Türkiye-
ye iadesi halinde idama yargı-
lanacak olan genç, 30 Ağustos
1983'de sorgu için getirildiği bina-
nın beşinci katından atlayarak intih-
ar etti.

O sıralarda Türkiye'ye iade edil-
mesinin kesin görüşle bakılan Al-
tun'un ölümünden altı ay sonra
sigınnın hakkı tanyan karar, siya-
sal iki yüzölçümün çirkin ve acı bir
örneği olduğu kadar, Federal Al-
manya'da "Azbi" hakkı uygulama-
sının hukuksal, demokratik ve in-
sanî yönlerini taşıdığı zaafırları da
gösteryor.

gilerle göre öle- şöyle gelişti ve sür-
te:

Ankara Mamak'ta işkence ve baskı

22 Şubat'ta bir koğuştaki çıkan ve ceza-
evi yönetimine "disiplinsizlik" olarak
nitelenen bir olay bahane edilerek aynı
gün Ankara Mamak Askeri Cezaevi'nde
geçitli koğuştan 48 kişi tecrit ve işken-
ce hücrelerine alındılar. Bunun üzerine
önce 25 Şubat günü A-Blok, 7 koğuştaki
100 kadar tutuklu açık grevine başladı.
Bu direniş 24 saat içinde tüm askeri ha-
pishaneyeye yayıldı ve Mamak'taki tutuk-
luların tümü açık grevine başladı.

Nitekim bu konuda Türkiye Komünist
Partisi davası sanığı Semih Yalçın ve Par-
tizan davası sanığı Adem Karakoç duruş-
ma için çıkarıldıkları sıkıyönetim mah-
kemesinin karşısında, Mamak'ta olup bi-
tenleri anlatılır ve olayın dış basına ka-
dar yansımalarına olanak sağladılar.

Kimi sanıklardan edinilen bilgiler göre
Mamak'taki açık grevini kırkma için 26
Şubat gecesi bir mangayı aşkın asker, 7
koğuştan bastı ve tutukluları çok ağır biçim-
de dövüldüler. Ardından toplam 400 tu-
tuklu için görüş yasağı kondu.

Saldırımın hemen ardından yapılan
TKP davası duruşmasında tüm sanıkla-

arınmasında kısıp çıkan Diyarbakır'daki
siyasal tutuklulardan 43'ü askeri hasta-
haneye kaldırıldılar. Durumları son de-
rece ağırlaşıp ve kimileri komaya giren
tutukluların girmeleri ve açık grevinden
vazgeçmeleri için ailelerine çağrı yapıldı.
Aynı sıralarda cezaevi yönetimiyle
tutukluların sözlüleri arasında da görüş-
meler başladı. Bu görüşmelere Genel
Kurtmay Başkanı Urug adına kurtmay al-
bay düzeyinde bir danışman da gözlemci
olarak katıldı.

3 Mart günü Diyarbakır'daki tutuklu-
ların isteği aynen kabul edildi. Ancak
hastahane bulunan ve komaya girmiş
tutuklulardan Mehmet Arat ile Orhan
Keskin yaşamaları yitirdiler. Komada
bulunan Kürt yurtsaverlerinden Recep
Maraslı ile Mehmet Canıye'lin duru-
mları ise ciddiyetini koruyor. Bu iki tutuk-
lunun kör olmalarının kaçınılmaz ve ön-
lenemez olduğu doktorlarla belirtiyor.

Diyarbakır'daki direniş hedefine iç-
karı vererek ve komada en az beş Kürt
yurtsaveri pahasına ulaşarak sonra erer-
ken Mamak'ta ise direnişin süzürme-
diğini öğrenmek mümkün olmadı. Ama
Diyarbakır'daki koşulları, Urug'un em-
ri ile Mamak'a da uygulananlara ilişkin
kimî avukatlar tutuklu ailelerine bilgi
verildiği söyleniyor. Ancak bir başka kay-

Görsel: Ankara'da demokrasiye geçiş sürecinin sanıkları. Ancak Türk yetkililerden insan hakları ko-
nosunda biraz daha hoşgörülü olmaları isteyeceği haberi yeniliyordu.

**TÜRKİYE'DE demokrasiye geçişten memnuniyetlerini belirten bazı
efendiler, onların sayısı Türkiye'ye satılmışlar, "Türkiye" ve "demokra-
si" sözcüklerini yanyana kullanmakları utanıyolarlar, Türkiye'de fa-
şizmin döşediği siyasal menderinler çıkıp, halktan oy istemek için
kırk takla atıp da "Bu ne biçim ölümler demokrasidir?" diye hesap
sormayolarlar. Yüzlerce, binlerce arasında; üç yıldır çekilen bunca
acı arasında; адам sehpaları, işkence aletleri arasında Diyarbakır
ın -yedi, yedi daha on dört eder- hiç yaşlanmayacak on dört genç
ölüsünün elleri yakalanırdı. O on dört, dostça, yoldaşca tutan
milyonlarca et, ellerimiz yakalanırdı.**

**TÜRKİYE'de "demokrasiye geçiliyor". "Sıkıyönetim" 13 ilde kaldır-
ıldı. "Af, Meclis'e geldi". "İste daha ne istiyorsunuz? Yerel seçi-
mlere bütün siyasal partiler giriyor" teraneleri arasında ve bunların
yalan olduğunu bile bile alkış tutmaya hazır yerli-yabancı şakaşakları
nalkışları arasında Türkiye'de demokrasinin rızına geçiliyor. Türkiye
Adalet Bakanı'nın "Eğer işkence varsa, kötü muamele varsa tabii
soruştururuz. Ama biliyorsunuz, Mamak, Diyarbakır, vesaire hapis-
haneler, o yörelerdeki sıkıyönetim komutanlıklarının emrinde"di
türünden, sanki 12 Eylül faşizmi, Cuma, sıkıyönetim bir yanda, kendileri
onun karşısında, öteyanda imiş gibi kandırmacaları arasında, Tür-
kiye'de hak, hukuk, özgürlük, insan haysiyeti ve Türkiye halkları bu-
ğazlanmak...**

**ARJANTIN'de demokrasiye geçiş sürecinin ilk adımı geçmiş dönemin
işkencecilerini, cunta sorumlularını ve onların usaklarını yargılamak
oldu. Haydi bakalım, seçim meydanlarında demokrasiden söz eden
siyasal partiler! Haydi bakalım Özal adaletinin başkanı Haydi bakalım
insan haklarından sözedit, Türkiye'nin Avrupa Konseyi'nden çıkarıl-
ması isteyeylelere ates-püşkür, pek insanol, pek demokrat, pek
vatansaver yazıolarımız! Haydi bakalım, Diyarbakır'ın on dört ölüsü
hepinizden hesap soruyor. İşkencecilerden, işkencecilerin şimdi
"devlet başkanı" yapıldınız başından, 12 Eylül'ün, sıkıyönetimin tüm
sorumlularından, bunca canın, bunca acının ve Diyarbakır'ın on dört
ölüsünün hesabını sorun da görelim. "Arjantin'de otuz bin kişi kay-
bolmuş, Türkiye'de sunun garası bir kaç yüz öldürülmüş" mü
diyorsunuz utanmadınız? Katilin bir kişiyi öldürmesi ile bin kişiyi öldür-
mesi bir şey farketmez. Cinayet cinayettir. Arjantin'in General Gal-
tieri'si, Viola'sı, Videla'sı ve usakları sizin Evren'inizden, cuntanızdan,
sıkıyönetim komutanlıklarınızdan, Diyarbakır işkencehanesi veya Askeri
Tutukevi müdürünüzden ve benzerilerinden daha fazla katli de-
ğilerdi. Tıpkı biraz gebe olmuyacağa gibi, biraz katli, biraz faşist de
olunmaz.**

**BUGÜN Türkiye'de demokrasinin baş ölüsü 12 Eylül rejimi ile, onun
bütün görüntü ve sonuçlarıyla, faşizme-kayıkçı doğuşu değil-gerçek
savastır. Askeri siviliyile 12 Eylülcülerden hesap sormak, Diyar-
bakırın ölüleri, Türkiye'mizin, işki sınırmızın, kadınlarmızın, genç-
liğimizin, emekçi halkımızın ölüleri bir çün, sizin için bir zaman
soramayacağınız, soracak olursanız birlikte ipe gideceğiniz bu suç-
lerin hesabını mutlaka soracak. Hem de öyle mahşer gününe fa-
lan bırakmadan...**

TÜRKİYE POSTASI'NIN NOTU: Arkadaşımız Oya Baydar'ın yazdığı Diyarbakır cezaevinde-
ki ölü sayısını 7 olarak veren AFP ve DPA ajanslarının haberlerine dayanarak yazıldı.
Ancak bu sayı başka kaynaklarca doğrulanmadı.

Başbakan Özal "külhanbey" ağzı ile seçim konuşmaları yapıyor

Seçim kampanyasında halkın hiçbir yaşamsal sorunu tartışılmıyor

25 Mart'ta yapılacak yerel seçimler ön-
cesinde Türkiye, 6 Kasım'da yapılacak
oldukça hareketli bir seçim ortamına
girmiş bulunuyor. Ancak bu hareketlilik,
parti liderlerinin il il dolayış birbirlerini
kovalamalarıyla ve zaman zaman en se-
viyesiz bir ağır dalayışa dönüşen laf ye-
tiştirilmeleriyle sınırlı. İşki ve ücretleri-
nin görülmesiyle bir biçimde budandığı,
hapishanelerin birer birer işkencehaneye
dönüştürüldüğü ve ABD ile yapılan yeni
gizli anlaşmalarla Türkiye'nin ABD'nin
ileri üssü haline getirildiği ve Ortadoğu
savaşına sürüküldüğü bir dönemde, bu te-
mel sorunları ciddi şekilde gündeme geti-
ren bir siyasal güçle rastlanıyor. Cunta-
nın resmi muhalefeti Halkçı Parti'nin, iş-
çi ücretlerine hiçbir zaman olmayacağı-
nı bildiği yüzde 43 oranda zam istemesi

ve SODEP'in işçi hakları ve dış gelişmeler
konusunda Türk ve yabancı birkaç sözlü
dışında, seçim kampanyasında 45 milyon
halk Türkiye halkının hiçbir yaşamsal so-
runu gündeme gelmiyor.

Seçim kampanyası sırasında, siyasal
parti liderlerinin birbirleri hakkında sarfet-
tikleri kimi sözler, gerekten de işki benzeri
görülmemiş seviyesizlik, kabaddiylik tula-
ma, ve mizah örneklere oluştuyor. Bu türden
"külhanbey" ağzılarının şampiyonu ise
ANAP Genel Başkanı ve Başba-
kan Turgut Özal. İşte Özal'ın siyasal ra-
kiplerine yönelttiği sözlerden örnekler:

"Baraj, köprü orada duracak. Adam
sattırmam diyecek. Sen istediğin kadar
bağır. Biz onların hisselerinde değelilerimiz
de satıraz. Kimse bile mani olamaz."

"Bizden korkuyorlar. Apışıp kaldılar.
Bir seçtikten canları kaldı."

"Dişarıya 25 Mart'ta bunlar değil de
öbür partiler çıkaracak gibi habertir yü-
luyorlar. Avcularını yalasınlar. Yok öyle
sey, Bunların Avrupa'da birtakım soya-
sal dostları var."

"En büyük biziz. Beşi birarada bir
ANAP etmez."

"Türk İş Başkanı politika yapıyor.
Yapmaya hakkı var mı bilmiyoruz? Ama biz
ona hiç alırdırmayız..."

"Çukuklar meydana, yalancı pchli-
vanlar gibi dolayp duruyorlar."

"Önlerine bir yüz atırk, onunla uğ-
raşıyorlar. Bunlar köprüyü sattırmayız di-
ye diye bir seçim kaçtıyollar. Bir tane da-
ha kaybetmişler de akilları başlarına gel-
sin."

AKSAY

Dikerdem'e yaşama hakkı için kampanya

Londra'da bulunan Türkiye Barış Komitesi Başkanı Mahmut Dikerdem'in oğlu Mehmet Ali Dikerdem, 27 Şubat 1984 tarihinde yazılı bir mesaj yayınlarak, babasının hayatının kurtarılması amacıyla "Mahmut Dikerdem'e Hayat Hakkı ve Özgürlük" teması çerçevesinde dünya basın ve kamuoyunun bir kampanya başlatmasını istedi. Bilindiği gibi, öteki Barış Derneği yöneticileriyle birlikte 8 yıl ağır hapis ve 2 yıl 6 ay sürgün cezasına çarptırılan Başkan Mahmut Dikerdem, halen 68 yaşında olup kanser hastasıdır. Şu anda hastanede yatmakta olan Dikerdem'in hayatı ciddi tehlike altındadır.

Öte yandan İngiliz Lordlar Kamarası üyelerinden İşçi Partili Lord Jenkins, İngiliz hükûmetine baskı yaparak Dikerdem'in hayatının kurtarılması için Türkiye nezdinde girişimde bulunulmasını istedi. İngilizlere Dişçiler Bakanlığı'nın açıklamasına göre, "Bu tür müdahaleler ters tepki yaratabilir" gerekçeyle hükûmetin NATO üyesi Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesi karşısında suskun kalmayı tercih ettiğini bir kez daha gösterdi.

Bir idam kararı ve 6 idam istemi daha

6 Kasım seçimleriyle "demokrasiye geçilen" Türkiye'de, işkencelerin, idam ve ağır hapis cezalarının ardı arkası kesilmiyor. Nitekim, Adana Sıkıyönetim Mahkemesi, Hasan Gök adlı sanığı idam cezasına çarptırdı. Böylece, 6 Kasım seçimlerinden bu yana idam cezasına mahkûm olanların sayısı 31'e yükseldi. Yine Adana Sıkıyönetim mahkemesinde görülmekte olan bir davada, üç sanık önce ölüm cezasına çarptırıldı, daha sonra bu cezalar ömür boyu hapse çevrildi.

Öte yandan, sıkıyönetim mahkemelerinde askeri savcıların idam istemleri 5 bini aşarken, Ankara TGHKO davasında esas hakkındaki görüşünü açıklayan askeri savcı, 6 sanığın daha idamını istedi.

Ayrıca, Malatya 2. Ordü ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülen Kurşun Dev-Yol davası sonuçlandı. Bu davada yargılama esas hakkındaki 27'si hükûm giyeren 36 sanık beraat etti. Haklarında önce idam kararı verilen Ömer Babacan, A. Rıza Aktas, Burhan Gümüş, Alparslan ve Fethi Çelik'in cezaları ömür boyu hapse çevrildi.

infaz yasası değiştirilerek "iyi hali" görülenlerin affı hesaplanıyor

Cunta partileri af yasası değil döneklige davetiye hazırlıyorlar

Avrupa Konseyi gibi kuruluşlarca Özel Hükûmeti'ne bir siyasal af dayatılırken, Cunta partileri af yasasına yerine, siyasal tutukluların döneklige davetiye çıkarmakla niyetlenmektedir. Başını ANAP'ın çektiği bu yöntem, af yerine infaz yasasında değişiklik öngörüyor. Böylece iyi hali görülen tutuklu ve mahkûmların sahliverilmeleri mümkün olacak. Üstelik cezanın hapis dışında kalan sonuçları da varlığını sürdürecektir. Kaldı ki faşizmin hapishanelerinde "iyi hali" görülmemek demek, cellatlarla boyun eğmek, faşistlerle işbirliği kabullenmek anlamına geliyor.

HP alay ediyor

Cunta'nın üç partisinden "muhalefet" görevini üstlenmiş olan HP'nin af önerisi ise "Anayasa'da devlet aleyhine işlenmiş suçlar", orman suçları ve askeri suçlar dışında bırakıyor. Sadece hırsızlar, katiller, ırza geçenerler, vergi kaçakçıları, uyutucuları madde simsarları, vs. içeriyor. Yasa önerisine göre, 10 yılı geçmeyen hapis cezaları ve bunlara bağlı para cezaları için takibat yapılmayacak bunlar hemen salıverilecekler. 10 yıldan fazla cezaya çarptırılanlar cezalarından da 10 yıl düşülecek. Ölüm cezalarına çarptırılanlar cezaları ömür boyu hapse, ömür boyu hapse mahkûm olanların cezaları da 24 yıla indirilecek.

Böyle bir tasarı değil, 12 Eylül sonrasının siyasal havasını ortadan kaldırmaya yönelik genel bir siyasal affı, düşünce, fikir, siyasal eğilim, dinsel inançların yüzünden mahkûm edilmiş olanların, basın davalarını bile içermeyi. Çünkü bu türden "suç"ların affını 12 Eylül Anayasası yasaklıyor. Halke Parti de, göstermelik ve gözboyama af tasarıları önerisinde, faşist özlü 12 Eylül Anayasası'na verilecek ederektir "kader kurbanları"nın affını istemekle yetiniyor. "Faşizm kurbanları" ve demokrasi savunucularının, siyasal tutukluların serbest bırakılması HP ve benzerlerinin aklarıyla bile geçmiyor. Faşizmin "halke"

İşkencede öldürölüp barajın sularına atılan beş Kürt yurtseverin cesetlerinin kıyıya vurduğu yeri...

Fevzi Karadeniz, Diyarbakır Ergani doğumlu bir sendikacı. Cunta'nın aralıksız aradıklarından. Arayıp da bulamadıklarından. Fevzi Karadeniz geçtiğimiz günlerde Türkiye'ye iştirak etmek zorunda

yaşıyorlar. Makinenin başında, tozun, toprağın içinde öyle çalışıyorlar. Kimi fabrikalarda yaşıyorlar. Toplu yaşamıyorlar. Kiminde herkeze bayramlaşıyor, kucaklanıyor. 15-16 Haziran'ların yıldırımında diğer ulusal ve uluslararası gündere değişik yaratıcı

Halkımızın savaşan güçleri yurt dışı kampınıyalara ve uluslararası dayanışmaya büyük değer veriyor. Çünkü bu dayanışmanın ülkedeki sınıf savaşımına katkıları sınırdır. Birinci sınıfın faşist yüzünün sergilenmesidir. Bu, onun çokça kul-

Karadeniz geçitlimiz günlerde Türkiye'yi terketmek zorunda kaldı ve Fransa'ya iltica etti. Yani Türkiye'de Cunta'ya karşı verilen kavga'nın sıcak kokusunu üstünde taşıyor daha. İlirici düşünceleri 1960'lı yılların sonunda tanışmış. Uzun yıllar çeşitli işyerlerinde çalışmış, sendikal etkinlik göstermiş ve temsilcilik yapmış. Halen Bank-Sen 9. Bölge Temsilcisi ve seçilmiş Genel Yönetim Kurulu üyesi. Sorularımızı heyecanla yanıtlıyor.

Nasıl geçti bu üç yıl?

Kemal Türkler'in ölümünde tutuklandım. Diyarbakır Kürdöğlü Kışla-sı'na işkenceci Teğmen "Kontr-gerilla Kemal" in ölümünde karacı bir albayın hazırlı vaziyetinde durduğumu gözlemlerim gördüm. İşkenceci teğmen "yüksek yerlerden" emir alıyormuş. Urfa-Viraneşin, Siverek, Halfeti ve Mardin'den yüzlerce insanla 20 gün Devegeçidi'nde gözetilme kaldım. Çoğunluğu köylü idi. Türkiye bilmi-yorduk. Yatağında alınıp getirilen yaşlı kadın ve erkekler vardı. Salvar-larını giymelerini müsaade edilme-miş, uzun dunda getirilmişlerdi. Yara-lyıldır. Yalınayaktılar. Üstleri başları parçalanmıştı. Kan içindeydiler.

İşkence öldürülüp, barğın sulana- nı atılan 5 Kürt yurteverinin cesette- rini karaya vurduğu yeri gözlemle- rirdim. Dağın ve suyun birleştiği bir noktayı parmakıyla işaret eden bir er, "İşte orası" dedi.

12 Eylül cunta devrimcisi ceza- vinde karsıydık. Gardiyan haber getir- di. Sabah erken uyandı Koğuşta İGDD'leri, DDKD'leri, TKEP'leri vardı. Alt koğuşta PKK'ılar, yanda Öz- gürlük Yolu, KUK'var. Koğuşlara ra- sında görüşmeler yaptık. Birbirimize moral verdik. Hiç kimse korku ve karamsarlık yoktu. Herkes daha çok kentlenmişti o gün. İkinci gün alıp götürüldük. Birer, ikişer, üçer, beşer. Hücreye, işkenceye. Gelenler kaçinçin- deydi.

Buna her yürek dayanır, ana yüreği

dayanmaz. Dayanmadı. Ana yüreği ferman, süngü dınilemez. Cuntanın ye- dinci gününde cezaevi komutanını emrine rağmen 200 kadın Sıkıyöne- tim'e yürüldü. Siyasi olmayan tutuklu Çınar'lı Ali'nin anasini öndeymiş. Ayn- ı gün görüşmeler kabul edildi. O gün kadın görüşmeciler tek görüşleri- nın arkasında görüşlerini gere gere bu ey- lemlerini anlatırlar.

Cezaevinden çıkttıktan sonra da sıkı polise takibati başladı. Anam, babam, karım gözetilme alındı. 65 yaşındaki babama günlerce işkence yapıldı. Bira- kılalı bir yıl oldu, halen kan kusuyor, kan işiyor. Polisler karıma, boğanma- sı için baskı ve zor kullandılar. "O adam öldürseydi, banka soyardı iş ko- laydı. Ama onun kafasında zehirli fikir- ler var" demişler.

Arandığım sürece dostlarımdan, iş- çilerden, üyelerimden yakın ve sıcak ilgi gördüm. Uzaktan haber gönderi- yorlardı, "gelsin, aylarca kalsın" diye. Üst-baş gönderiyorlardı. Ev kirası gönderiyorlardı. Bunlar biz gibi zor koşullarda yaşayanlar için büyük mor- al kaynağı oluyordu.

Söylediklerinden, emekçi- lerin hiç de cuntanın inan- dırması çalıştığı gibi sessiz durmadıkları çıkıyor

İşçi sınıfımız, emekçi halkımız, ileri- ci insanlar son üç yıl baskı ve zulüm altında geçirdiler. Ama ülkemizde ya- şam elbetteki bundan ibaret değildir. Çok daha zengindir.

İşçiler eskisi gibi her sabah erken- den işe gidiyorlar. Köylüler tarlaya. Gençler okula. Yolda giderken, işte- ça- lışırken, sırada otururken çok şeyler konuşuyorlar. Bunlar günlük pratik ça- lışmanın bir yanidir. Ve aslında faşist cuntaya karşı muhalefetin kavnağı bu günlük hayatın derinliğindedir. Bunu bilince çıkaran örgütlü eylemler de oluyor. İşçiler, emekçiler 1 Mayıs'lar- da en yeni elbiselerini giyerek işbaşı

alıyorlar. Cuntanın faşist yüzünü bu- lursanız günlerde değişik yaratıcı eylemler yapıyorlar. Binaların dağıtıl- yor. Afişler, panolar, pullarlar yapılıyor. Eş, dost, aileleri biraraya geliyorlar. Tür- kü söylüyorlar, marş söylüyorlar. Top- lu geziler düzenleniyor. Tutuklularla dayanışma eylemleri oluyorlar. Aje- lerine maddi ve moral destek verili- yor. Ziyaretlerini gidiyorlar. Ev kiraları veriliyor. Çarşın, pazardan fileler doldurulup evlerine götürülüyor. Co- cuklarına enteri, pantolon, defter, kit- pa alıyorlar. Yani baskı ve zulüm altın- da yaşam ve savaşım çıkıyor.

Ne var ki; bunlar ne söylendiği gibi kulağı yapılan şeylerdir, ne de istenilen düzeydedir. Çünkü 3 yıllık cunta döne- mi boyunca binlerce insan tutuklandı, binlercesi işinden gücünden öldü. Te- keller, patronlar işçi sınıfının öncü kadrılarını işyerlerinden tasfiye yolu- na gittiler. Ekonomik zorluklar, burju- vazinin yoğun ideolojik propagandası tek tek kimi insanların kafalarını ka- rıştırdı. İnanclarını sarstı. Bu gibi olumsuzluklar yığılmal eylemlerin ör- gütlenmesinde, büyük politik dayanı- ma kampanyalarının örgütlenmesinde önemli güçlükler çıkarıyor.

Herşeye rağmen son bir yıldaki to- parlanma döneminde bunların nisbe- ten aşıldığını belirtmek isterim. Daya- nışma düşüncesi, örgütlenmesi ve po- litik aktivite gittikçe daha geniş kesim- leri kucağıyor.

Peki yurt dışında yürütülen dayanışma etkinliklerinin etkileri?

Yurt dışı dayanışmanın, halkımızın cuntaya karşı savasına katkıları bu- yuktur. Bunu kimse yadsıyamaz. Öze- likle faşist cuntanın zindanlarında zor koşullarda yaşayan işkence gören tu- tuklular ve aileleri için bu dayanı- ma ayırır bir önem taşıyor. Aksersel dö- türülgün basını koduğu ağır sansüre rağmen yurt dışındaki dayanışma eylemleri ülkeye ve ilirici güçlerin sava- sına yansıyor. Tabii ki tek tek bu eylemleri ve etkilerini burada sırala- mamız olanaksız yaktır. Ama özellikle Barış Demiş ve DISK yöneticileriyle dayanışma, Kürt halkı üzerindeki soy- kırımı girişimini protesto gibi yurt dışı kampanyalar ülkede geniş yankı uyandırıyor. Bu yankılar ilirici-devrimci çevrelerde smirgi kalmadı. Genç halk kesimlerinin ilgisini çekti.

Birincisi, cuntanın faşist yüzünü ilirgilendirmesi. Bu, onun çok ka- lıplandığı, yalan ve demagojiye dayanan propagandasının etkisini azaltıyor. Ona kimi yerlerde geri adım at- tırıyor. İkincisi, maddi ve moral açıdan önemlidir. Üçüncüsü, kimi sendika ve demokratik örgüt liderlerinin bu tür dayanışma eylemlerine katılması, on- ların halk arasında, özellikle işçi sınıfı arasında saygınlıklarını artırıyor. On- ların "memleketten kaçkılar, yatan ha- ni oldukları" yalan ve demagojisini boşa çıkarıyor.

Ne ki; bu dayanışma eylemlerinin ve maddi desteğin yeterli olduğu söy- lenemez. Bu alanda varolan olanak- lar tümü kullanılmamıştır. Kuşkusuz bunun birtakım nesnel ve özel zorluk- ları vardır. Ama bunlar asılmaç değil- dir. Kanımca herşeyden önce, yurt dışına çıkmış çeşitli politik eğilim ve grupların, sendikacıların, demokratik örgüt yöneticilerinin bu konuda ortak bir tavır içine girmeleri gereklidir. Ko- gulsuz, önyargısız çalışmamalıdır. Ülkede savaşılan ilirici güçlerle, halkı- mızla dayanışma daha sıcak tutulma- lı ve boyutları genişletilmelidir.

Feriz, halinden daha çok söyleyinceğin var gibi geli- yor, yanlış olur muyuz?

Tabii söyleyeceklerim vardır. Önce- likle sunu belirtmek isterim. Biz yurt dışına kellenizi kurtarmak için çıka- mдық. Bunu dost, düşman herkes böyle bisin. Çünkü biz zaten ülkemizin tarihi, halkımızın müdabası ve özgürlüğü için idam sehpalarına, işkencelere, ölümlere, düğünlere gider gibi giden- lerin kahramanlarıydık doludur. Biz- zim hayatımız onlarınkinden daha de- ğerli değildir. Ne ki, cuntaya karşı hal- kımızın savasına katılma olanakla- rımız ya tümden yok edildi, ya da çok sınırlıdır. Oysa biz bu savasına aktif olarak katılmak istiyoruz. İstemeden de öte bu bizim namus borcumuzdur. Yurtseverlik görevimizdir. İçerde, dış- ında, nerede olursak olalım, bu sava- sının bir kenarından tutmak gerekir. Ulusal capta direniş örgütlemek, cun- taya alışıya etmek en başta işçi sınıfı- mızın, emekçi halkımızın ve memle- ketteki, cezaevlerindeki, yurt dışın- da tüm ilirici, devrimci güçlerin ortak ve örgütlü savasıma sonucu olacaktır. Son söz ise, söyleyemiyorum. Çün- kü hiç kimse söylemedi daha.

birakılması HP ve benzerlerinin kullanıl- dıran bile geçmiştir. Fazlasını "halçık" maskeli bu ortaklar, gerçekce kendi bir si- yaseti aflan koryukları, ve bunu önlemeye çalışıyorlar. HP'nin aranda faşizmin yüzü sınıtın bu sözde af önerisini önümüzdeki günlerde benzerlerinin izlemesi bekleni- yor. Cunta Meclis'i'nden, Yere seçimler sonrasında "ahm sine" türünden son de- rece kısıtlı ve sadece "kader kurbanları" adı verilen bir kesimle sınırlı bir sözde af çıkması da olanaklı.

Avrupa Konseyi için göz boyama manevrası: 13 ilimizde sıkıyönetim kaldırıldı (!)

Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlaman- tosu siyasal komiteleri Paris'te toplantı halinde oldukları bir sırada ve Türkiye'de yerel seçimlere üç hafta kala 13 ilde si- kıyönetim kaldırıldığını açıkladı. Böyle- ce, rejimin çok ustalaştığı göz boyama ve elçabukluklarına bir yenisi daha eklendi. Böyle bir kararla, Türkiye ve dünya kamu- oyunda aynı zamanda demokratik geçitliği görüldüştü pekitirilecekti.

Daha önce, halen Türkiye'ne 67 ilinde süren sıkıyönetimin ne zaman kalcağı sorusu üzerine, Özal, "Sıkıyönetim gerek duyulunca kalacak, yerine Olağanüstü hal gelir" demişti. 12 Eylül Cuntası'nın çıkardığı Olağanüstü Hal Yasası, hatırlana- cağı gibi, sıkıyönetimin bulunmadığı veya sıkıyönetim ilanı etmenin işleniş gelmedii- ği zamanlarda, sıkıyönetimin haysa ve orta- mında, keyfilik ve baskısını, ayne ve hat- ta daha da şiddetlendirmesi olarak sürdürme- yi amaçlıyor.

Sıkıyönetimin kalktığını ilan edildiği 13 ilde Bitlis, Çankırı, Çanakkale, İsparta, Gümüşhane, Kastamonu, Karsheir ve Sinop'ta sıkıyönetimin yerini olağanüs- tü hal aldı. Buna karşılık Bilecik, Burdur, Korkarel, Kütahya ve Muş'ta sıkıyönetim olağanüstü hal ilanı edilmekten kaldırıldı. Bu son 5 ilin işçi sınıfının yoğun olma- dığı geçmiş dönemlerde de olayların dışında kalmış ve son üç yılda en iyi "temizlenmiş" iller olması dikkati çekiyor.

Federal Alman emeklilik kasaları, kesin dönüşçülerin sırtından köşeyi dönüyor

Kesin dönüş yapanlar her yönden kazık yiyor

Kesin dönüş yapan Türkiye'li göçmen işçilerin sırtından Alman emeklilik kasaları, işyeri özel emeklilik kasaları, bir dizi banka ve firma tatlı kazançlar elde ederlerken, Türkiye'de de başta Hükümet olmak üzere tekeller, holdingler, bankalar pusuya yatmış, geri dönüşçülerin dövizlerine el koymaya hazırlanıyolar.

Türkiye Postası'nın daha 1983 yazında duyurduğu gibi 1984 Eylül'üne kadar 75 bin dolayında işçi ailesinin kesin dönüşün amacıyla anlaşılıyor. Bu 200 bin Türkiye'li demek oluyor.

Ancak kesin dönüş yapanlar, hemen her konuda "kazık yiyerek" dönüyorlar. Kimi Alman kuruluşları bile kabul etmek zorunda kaldıkları bu gerçeğe karşı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin tutumu ise tek kelimeyle **uyutma ve oyalamadan** ibaret. Başbakan'dan, son günlerde sık sık Federal Almanya'yı ziyaret eden bakanlara kadar hemen her yetkili kesin dönüş konusunda işlere sadece "**Acele etmemelerin**" ögütüyle ve "**Hele emeklilik primlerini sakın çekmeyiniz**" diyorlar. Ancak bu uyarıyı açıklamaların pratik hiç bir anlamı yok. Kesin dönüşü ister işsizlik, ister yabancı düşmanlığı, ister çocukların eğitim sorunları yüzünden karar veren Türkiye'li göçmen işçilerin emeklilik primleri için "**bekleme şansları**"

Dönüş yapacak işçilerin emeklilik kasasına "arınan" edebilecekleri primler 3 milyar 450 milyon Mark'a buluyor

pek bulunmuyor. Çünkü geri dönüşü özendiren önlemleri uyarınca, primlerin beklemeksizin alınabilmesi için en geç 1984 Eylül'üne kadar geri dönüşmesi gerekiyor.

Ancak primleri beklemeksizin alarak dönme karar veren Türkiye'li işçiler, özellikle, kendileri adına işverenler tarafından yatırılmış olan emeklilik primlerinin tümünü emeklilik kasalarına "**arınan**" ederek dönüyorlar. İşçilerin bırakmak zorunda kaldıkları bu primler 3 milyar 450 milyon Mark'ı buluyor. Ancak "**kazık**" bununla da bitmiyor. Dönüş yapan işçiler, "**ek emeklilik aylığı**" sağlayan işyeri emeklilikleri kasalarındaki işveren hisselerinden de vazgeçmek zorundalar. Sadece Mannesmann firmasında bu yolla işveren firmaya bırakılan prim miktarı 11 milyon 600 bin Mark'ı buluyor. Aynı şekilde yarı tasarruflarında da dönüş yapanlar devletçe yapılan yasal katkılarla genide bırakarak dönüyorlar.

Dönüş yapan işçilerin büyük çoğunluğunun 1. kuşaktan işçiler oluşu yüzünden, emeklilik primlerinin vazeçilmesi, Federal Alman emeklilik kasaları açısından büyük önem taşıyor. Emeklilik primlerini beklemeksizin almadan dönüş yapıp, ya da ya bir süre daha Federal Almanya'da kalsalardı bu işçilerin emekliliklerini bağlayacağına dikkat çekiliyor ve "**hal-halen bir kaç yıl kala**" emeklilik kasalarının tam bir velli verdikleri belirtiliyor.

Ancak dönüş yapan işçiler de bu primleri beklemeksizin çekmekten başka çareleri olmadığını belirtiyorlar. Türkiye'ye dönüşünde herhangi bir iş bulma şansları olmadığını söyleyen göçmen işçiler, topluca çektileri primleri ile "**bir iş kurma**" hayalî peşindeler. Ama kuşkusuz bu alanda da Türkiye'deki büyük tekeller, bankalar pusuya yatmış durumdalar. Hemen her kuruluş ve hükümet yetkilisi dönüşü dövizlerine el koyma hesabı yapıyor.

Görüldüğü gibi kesin dönüşçüler kendi kendisi sırtlarından büyük kazançlara konmuş emeklilik kasaları, işyeri özel emeklilik kasaları, itibarlık kasaları, Alman tekelleri, bankaları bakiyorlar ve onları Türkiye'de pusuya yatmış tekeller, bankalar ve bankerler bekliyor...

CDU/CSU gericiğinin hesaplarının tutacağı anlaşılıyor

1984 Eylül'üne kadar 200 bin Türkiye'li kesin dönüş yapacak

Federal Almanya'da CDU/CSU gericiğinin alman yabancı işçileri kesin dö-

FEDERAL ALMANYA'DA SAYISAL VERİLERLE TÜRKİYE'LİLER

1970 1972 1974 1976 1978 1980 1982

AYDIN ENGİN

Tırmık

Robotlar geliyor, kaçın!.. Ya da...

Erzincan'ın kuzeyinde, Keşiş dağılarının yüksek yaylalarından birinde, Bayburt sınırına yakın Otluqbeli'nde yaşayan yüz kadar Kürt, 1950'li yılların sonuna doğru "**devlet**" e bir dilekçe verdi. Dilekçelerinde, kendilerinin bu topraklarda "**kadimden bu yana**" yaşayageldikleri anlatılıyor ve özette şöyle deniyordu:

"...Biz bu topraklarda kadimden bu yana maraba olarak çalışmaktayız. Bu mevrada (Mezra: Köyden de küçük yerleşme birimi) yedi alle olup yekün nüfus yüzü geçmektedir. Ancak şimdilerde, bu toprakların padişah fermanlı sahipleri olan Karallık Ağaları, Amerikan yardımından bir traktör almışlardır. Bu traktör çokluk, çocuk, gelin, oğul, uşak sayısı yirmiyi bulan bir ailenin on gününde yaptığı işi bir sürücü ile bir gündede tekml etmektedir. Bu sebeple toprakların fermanı sahibi Karallık ağaları bizi bu topraklardan sürmek istemektedirler. Bursası kadimden bu yana bizim baba ocağımız topraklardır. Gidecek bir yerimiz yoktur. Devlet babanın bu traktörü yassak etmesini yüksek makamımızın bilgilerine arzederiz..."

Dilekçeden -dogallıkla- hiç bir sonuç çıkmadı. Kiş bitti. Karlar eridi. Bahar ilerledi. Yaz ekimi için tarlalar sürülmeye bağladı. Traktör bir girdi tarlaların bir ucundan, soluk alı verene kadar öteki ucundan çıkıverdi. Kürtler korkulu bir ilti ile izlediler bu "**makine**"yi. Devlet Babadan bir kaç gün daha umut beklediler. Sonra...

Sonra bir gece yaras, karanlığın içinden gizlice süzülen sekiz Kürt delikanlı, traktörü kalın halatlarla çektiler taş tepenin üstüne kadar. Bir uçurumun ağzına getirip, ardından haflice itirdiler...

firmada. Bu dediğim boya hallesinde iki yüz kırk kişi çalışırdık. Yalnız bir halle'de iki yüz kırk kişi. Var sen tüm boya hallerinde çalışanları hesapl...

- E, sonra ne oldu?
- Ne olacak, ağabeyim, robotlar geldi. Şimdi o koca boya hallesinden her deyim beş, sen de üç melter çalışıyor topu topu. Yaptıkları da robotların düğmesi ni açıp kapamak, boya kazanına arada bir göz atmak... Ben şimdiden bari balatası takılan bir halleye geçtim. Duyuldu ki seneye bu halleye de işçiler robotlar. Bakalım bizi seneye başka halleye mi gideceğiz, kapının önüne mi konacağız...Şeytan diyor ki bir gece...
- Eeee...

- Bir gece alı yannına kafa dengi uşaklardan bir ikisini, yapıp balayozu sapına. Gir gizlice boya hallesine. Bas balayozu robot denen gavr döllerinin beynine beynine...

Opel'deki Erzincanlı delikanlının öfkesi belki anlamış ama korkusu, endişesi hiç de temelsiz değil. Gerçekten de fabrikaları durup dinlenmeksiz robotlar geliyor ve işçiler işsiz kalıyor.

Robotlar geliyor ve işçiler işsiz kalıyor ve işçiler robotlara kıyıyor, robotlardan korkuyor...

- Acaba...diye bağlasak sormaya, acaba Sovyetler Birliği'nde, Özbekistan Halk Cumhuriyeti'nin uçsuz bucaksız pamuk tarlalarında alintı dökken çekik gözü, güneş yanıği Özbek delikanlıları, köyün alt başından, bir akşamüstü serinliğinde homurtularla yaklaşıp kolhozun ilk traktörleri gördüğünde ne düşündüler?

Acaba bizim Otluqbeli'nin Kürt delikanlıları hiç işçileri bir ofke ve

İçinde alınan yabancı işçilerin kesin dönüşüne "özendirme" önlemleri, uygulamanın üstünde sonuçlar vermeye başladı ve 1984 Eylül'üne kadar 200 bin dolayında Türkiye'nin kesin dönüş yapacak Federal Almanya'yı terkedeceği anlaşıldı.

Eyaletler Emeklilik Sigortası Kurumu'nun (LVA) Bayreuth'taki merkezinde yapılan açıklamaya göre 1983 yılı sonuna kadar, kesin dönüş yapmak üzere, birikmiş emeklilik primlerini almak için 20 bin 800 Türkylili düşünce verdi. Bu sayının primleri beklemekteki alma hakkının sonu olan 1984 Eylül'üne kadar 50 bin'i bulmuş, hatta aşmış bekleniyordu. Bu ise aileleriyle birlikte yaklaşık 200 bin Türkiyeli göçmen işçilerin Federal Almanya'dan kesin dönüş yapması anlamına geliyor.

Geri Dönüşü Özendirme Önlemleri Yasası'nın çıkışından itibaren Türkylükler arasında geri dönüş eğilimlerini araştırmak amacıyla İsoflan Enstitüsü adlı araştırma kuruluşuna düzenlenen bir soruşturmanın sonuçları da, LVA yöneticisi Werner Grandt'nin tahmin ve beklentilerini doğruluyor. Aynı şekilde Almanya'nın Seni Si Radyosu tarafından yapılan bir anket de aynı sonuçlara varıyor.

İsoflan Enstitüsü yönetmeni Dr. Manfred Wert tarafından kamuoyuna açıklanan araştırmaya sonuçlarına göre Federal Almanya'da "alle reisi" konumundaki Türkiyeli emekçilerin yansından fazlası kesin dönüş kararında. Federal Almanya'n-

	1970	1972	1974	1976	1978	1980	1982
Tüm Türkylükler	469	712	1028	1079	1165	1462	1581
Çalışanlar	354	511	607	521	511	588	555
Türkiye'ye Gözdeğer İşçiler	1	3	20	20	25	37	97
Yeni Gelenler	177	185	161	106	131	212	43
	42	75	111	130	88	71	87
	+135	+110	+50	-25	+43	+142	-44

da kalmaya kararlı olanların oranı ise yüzde 7,3'ü geçmiyor. Geri kalanları ise henüz kararsız. Aynı araştırmaya, dönüş nedenini de çok açık bir biçimde ortaya koyuyor: Federal Almanya'da Türkylükler için toplumsal iklimin bozulması ve çevredeki düşmanca eğilimlerin kabarması... Geri dönüş kararında olanlar bu konuda şaşırıcı bir ortaklaşık gösteriyorlar. Soruşturmayı yaptıtayan Türkylüklerin yaklaşık yüzde 81'i "yabancı düşmanlığı, kötü davranışlar ve çocukların eğitimlerinin tehlikeye düşmesi"ni esas dönüş nedeni olarak gösteriyorlar. İsoflan Enstitüsü'nün yayınlamaya göre işyerini kaybetme, dönüş etkeni olarak sadece yüzde 13'lük bir orana ulaşıyor.

Nitekim Federal Almanya'da yaşayan Türkylüklerle ilgili sayısal veriler de dönüş primi verme, yada emeklilik sigortasında birikmiş primleri beklemeksizin alma hakkı tanıma gibi "özendirici" önlemlerden çok önce, 1982 yılından itibaren,

Federal Almanya'daki Türkylükler arasında dönüş eğiliminin artmış olduğunu işaret ediyorlar. Wiesbaden'deki Federal İstatistik Dairesi ve Nürnberg'deki Federal Çalışma Kurumu'na yayınlanan sayısal veriler 1980 yılına kadar belirgin bir artış gösteren Türkylüklerin sayısının ilk kez 1982 yılında azalmaya başladığını gösteriyorlar. Bilindiği gibi 1982 hem CDU/CSU gericiğinin iktidara geldiği yıl, hem de Federal Almanya'da yabancı düşmanlığının artık "saklanamaz" hale geldiği yıl. 1982 yılı aynı zamanda Türkylükler arasındaki işsizliğin de "patlama" gösterdiği ve 1980 yılında yüzde 6,2 olan işsizlik oranının kattanarak arıp yüzde 17,4'e ulaştığı yıl.

Bu konuda Federal İstatistik Dairesi ile Federal Çalışma Kurumu'nun sayısal verilerinin edile edilen şu tablo oldukça çarpıcı ve yeterince açık sonuçlara varılmasına yetiyor.

İki yüz yıl kadar önce, sanayi devrimini gerçekleştiren İngiltere'de, Manchester'da, buharlı işleyen dokuma tezgahlarına çekik ve balozlarla saldırıp, makinaları kırarak dokuma atelyesi işçileri, iki yüz yıl sonra Doğu Anadolu'nun kuş uçmaz, kervan geçmez bir dağ köyünde, bu sekiz Kürt delikanlıda ete kemiğe büründüler.

Sonları da aynı oldu zaten. Tekstil patronları, Manchester'de kırılan makinaları yenilediler. Tekstil patronlarının devleti, makinaları kahretti, ezdi, püskürttü.

Manchester üzüp bucağız bir tekstil merkezi oldu. Makina kırarak atelyesi işçileri de bu dev sanayi ürettirimin dişilleri arasında eridiler, "sanayi proletaryası"nın safılarına katıldılar... Tipki traktörler ücürümden yuvayılayıp "kırarak" Otluqbeli Kürtleri gibi...

O Kürtlerden bir delikanlı şimdi İstanbul'dadır. Arçelik fabrikasında buzdolabı bandında çalışmakta ve her ay, bir yıl arkadaşından aldığı, güzel bir yayını, tezgahın altından gizlice cebine alıncı geç perdele-ri çekilmiş tek gözlü gecekondu-sunda okumaktadır...

Bir başkası, o dal gibi Kürt geline-lerinden bir, İstanbul'da Eczacıbaşı İlaç Fabrikası'nda, tertemiz, yumuşak, uçuk mavi iş elbiselerinin içinde, kâh keklik gibi sekerek, kâh soğut da gibi buklüklerle işçi-pelerine kapak takıyor... Uzaklardan, baba ocağı Otluqbeli toprağında onda kalan sadece bir türküdür: "Erzurum doğları Kar ile boran..."

Federal Almanya'nın göbeğinde, Frankfurt yakınında, Rüsselsheim kasabasında bir Kürt işçi var. Erzincanlı. Kimbilir belki de Otluqbeli köyündendir, Niyce olmasın, belki de "traktör kırarak"ın soyundandır. Şimdi, Opel'de işçi. Akar-bantların bitip tükenmek bilmeyen uğultusunda, bir kenak, numaralı "boya halle"sinde çalışıyor. Korkulu. Yüreğine bir sıkıntı, bir endişe var.

Bizim Kürt işçi yakınıyor: - Allah'a kurban aşşbey, diyor, bak ben on üçüncü yılını devirdim de on dördüne girdim bu

delikanlı gibi işçileri bir ofke ve korku mu kaplamıştır, yoksa gevrek gevrek güldürüp birbirlerini mi dürtmüşlerdir?

- Heeyet gözünü sevdiğimin makinelere...İşte şimdi daha çok vakitimiz olacak spor yapmak için, dansa gitmek için, eğlenmek için...ve Lenin okumak için ve uzay fizikine son gelişmeleri anlatan dergileri okumak için...ve daha bilgili, daha usta, daha hünerli çiftçiler olarak kendimizi geliştirmek için...ve daha çok vakitimiz olacak okuma gitmek, daha iyi, daha iyi yurttaşlar olarak yeti-tmek için...

Acaba, Leningrad'da, otomobil fabrikasının boyu atelyeleri için robotlar geldiğinde, fabrika parti komitesinin sorumlu işçileri, fabrikadan genç ve yaşlı tüm emekçileri neler düşündürmüşlerdi?

Acaba, "Şeytan diyor ki, al eline balozu, gir bir gece boyu çalış-sın. Bas balozu robotların be-yine beynine..."mi demelirdi; yoksa robotların geldiği günü, fabrika içinde küçük bir bayram olarak mı kutlamışlardı? Örneğin emek-hanedeki büyük masanın üstüne sırayverene fabrika parti komite-sinin güngümrüş işçi toprak, eski bolşevik sekreteri, kısık, kalın sesli-le şöyle mi konuşmuştu:

- Yoldaşlar, bilim ve tekniğin gelişmesinin bizi insanlara sundu-ğu yaşam kolaylığına rağmen birini daha elde ettik işte. Şimdi çalış-mak, otomobil üretmek için daha da zaman ayıracacağız ve şimdi yoldaşlar, kendimizi ve insanlığı de-ha iyi yaşatmak için daha çok vakitimiz var. Sanatta, sporda, bil-mde, teknikte hünerli ellerimizi yaratıcı aklımızı kullanabilmek için daha çok vakit var yoldaşlar, kendimizi bir ve bütün bir in-sanlık için...Bu robotları üreten eller deri görmesin yoldaşlar ve biz, bize tanıyan daha çok vakit iyi kullanmasını becerelim...

Biz bu yazıyı işte bu sorularla noktalamak istiyoruz. Ne dersiniz Bu sorular üstünde düşünülme-yeye değmez mi? Ve bulacağımız yanıt-lar, kime kazandıysa, kime doğu-şeceğimizi göstermez mi?

Patronlar 35 saatlik haftaya karşı düzmece anketler yayınlıyorlar

35 saatlik hafta 500 bin kadına yeni işyeri sağlayacak

- Geçtiğimiz günlerde çeşitli "işsiz" örgütlenmeleri, sendikaların kadın ve gençlik komiteleri 35 saatlik çalışma haftası istemini destekleme kararı aldılar

Alman Sendikalar Birliği (DGB)'nin 35 saatlik iş haftası istemi, 1984 başından beri başta umulmadık bir yaygınlık ve yandaşlık kazanmaya başladı. Haftalık iş saatlerinin ücretlerde düşme olmaksızın 40'dan 35'e inmesi, her gün daha geniş emekçi kesimleri tarafından benimsenirken, sermaye kesimi de, bu isteme karşı doğrudan ve dolaylı saldırılarını yoğunlaştırdı.

Sözde kamuoyu yoklamaları

Patronların, "35 saat"ı protesto yürüyüşünden sonraki karşı eylemleri, tekelin denetimindeki kitle haberleşme araçlarını, gazeteleri 35 saat istemine karşı kullanma çabalarını yoğunlaştırıyor. "Burda" tekelinin popüler haftalık mağaza dergisi Bunte'nin sözde kamuoyu yoklamasına göre, toplumun büyük çoğunluğu 35 saate karşı çıkıyor. Federal Almanya'nın çeşitli eyaletlerindeki bölgesel gazetelerin CDU/CSU eğilimlileri de aynı türden düzmece kamuoyu yoklamaları yayınlamakta gecikmediiler. Bu düzmece anketlerin tahmin edilmiş sonuçlarına göre, toplumun yüzde 65-70 kadarı 35 saat çalışmaya karşı. Bu çabaların, yerel ilan gazeteleri de katıldı. Kapılara belsiz olarak bırakılan ve sermaye kesiminin ilanlarıyla yaşanan bu gazeteler de, boyanarak bakmadan, kendi okulları ara-

sında anketler düzenliyor ve aslında hiçbir şekilde gerçekleştirilmemiş olan hayali anketlerin sonuçlarını yayınlıyorlar. Bunlara göre de toplumun çoğunluğu 35 saati istiyor.

Bu türden yayınlar, gerçek ve güçlü bir toplumsal tabana sahip olan 35 saat isteminin yaygınlaşması karşısında, sermaye çevrelerinin kapıldıkları korkuyu ortaya koyuyor. Patronların 35 saat için greve gidecek olursa lokavt ilan edecekleri tehdidinden sonra, savaşım daha da kızıştı. "Nisbi artı değer" in aşılması anlamına gelen böyle bir 35 saatlik iş haftası istemi karşısında, sermaye kesiminin kapitalizm adına "ikiseli" bir direnme göstereceği ve bu konuşa ücret artışı istemlerinden daha fazla önem verdiği anlaşılıyor.

İşsizler ve kadınlardan sonra: gençler

Geçtiğimiz günlerde, 35 saatlik iş haftası istemine Federal Almanya'daki çeşitli "işsiz" örgütlenmelerinin katılmadından sonra, kadın hareketi de 35 saati en geniş şekilde destekleme kararı aldı. Hessen, Rheinland-Pfalz ve Saarland IG-Metall bölge kadın komitelerinin Frankfurt'ta yaptıkları toplantıda, 1984 uluslararası kadınlar gününün ana sendikal istem ve belgisinin 35 saatlik iş haftası ve

silahsızlanma olması kararlaştırıldı. Bu konferansta, 35 saatlik iş haftasının gelişmesi halinde kadınlar için 500 bin yeni işyerinin açılacağı bildirildi.

Kamu çalışanları, Taşınma ve Ulaştırma Sendikası (ÖTV)'nun -15. Almanya Gençlik Konferansı'nın kapanış kararında da, 35 saatlik iş haftası isteminin iş süresini kısıtlama ve yeni işyerileri sağlama yönünden en etkili önem olduğu saptanarak, bu uğurda aktif savaşım kararı alındı.

Bir firmada 35 saatlik iş haftası uygulamasına başlanıyor

Federal Almanya'nın Kleve kentindeki Wolf Metallbau adlı firmasının işçileri 1 Ağustos tarihinden itibaren günde 7, haftada 35 saat çalışacaklar. Böylece Federal Almanya tarihinde ilk olarak bir firmada ücret kaybına uğramadan 35 saatlik çalışma haftasına uygulamaya işçileri bölününde yapılmış bir sözleşme girmiş oldu. IG-Chemie Sendikası'nın işverenle sürdürdüğü görüşmeler sonucunda imzalanan sözleşmeye göre, haftalık çalışma saatinin indirilmesinden doğacak olan ücret kaybını kapatmak için Wolf Metallbau firması işçilerinin saat ücretlerine yüzde 14,3 oranında zam yapıyor. IG-Chemie Bölge Başkanı Glänsner'in verdiği bilgiye göre, 40 işçilik çalıştığı bu işyerinde 35 saat uygulamasına geçilmesiyle, yüzde 12,5 oranında daha fazla, yani 40 kişide 5 yeni işyeri açılmış oluyor.

Mercedes de yabancılara işçileri geri dönüşü "özendirme"ye başladı

Mannheim kentinin en büyük işletmesi Daimler-Benz (Mercedes) firmasında Şubat ayı başlarında Türkiye ve Portekiz işçileri "para"yla geri dönüşü teşvik eden" duyurular atıldı, bu işçilerin evlerine kendi dillerinde yine aynı yönde mektuplar gönderildi. Patronun ve işyeri işi temsilciliğinin imzası olan duyuru ve mektuplarda önce 1 Aralık 1983'ten beri Federal Almanya'da yürürlükte olan "Prinzipi Dönüş Yasası"ndan bahsediliyor, ondan sonra da Mercedes firmasından dönmek isteyen işçilere, işyeri emeklik kasasında biriktirilmiş olan primlerin "dönüş primi" olarak ödeneceği söyleniyor. Personel bürosuna giden işçilere ise 8-10 bin Marklık bir para tefkil edildi, hemen imzalamaları için önlerine birtakım sözleşmeler sürülüyor. Koyul, işi isten çıkıyama razı olacak ve en geç Eylül ayında Federal Almanya'ya dönecek.

Mercedes firmasından patron ve işyeri işi temsilciliği arasında imzalanmış bir sözleşme gereği, işyerinde en az 10 yıl çalışmış ve 35 saate dolummuş bir işçiyi emeklik olduğunda, normal emeklik aylığına ek olarak bir de firmanın emekli aylığına hak kazanıyor. 10 yıl çalıştıktan sonra işinden çıkan veya çıkarılan bir işçinin bu ek emeklik hakkı sabit kalıyor ve kendisine bir garanti belgesi veriliyor. Emekli yaşına geldiğinde de kendisine firmadan bu ek aylık başlanıyor.

İşte Mercedes patronlarının tüm ülke düzeyindeki işyerilerindeki -Batı Berlin Mercedes firmasında da bu tip bir uygulamaya ilişkin haber gazetemizde yer almıştı- bu son uygulaması, işçilere "dönüş primi" adı altında kazanılmış bir hakkı "yutturma", yabancı işçilerden "ucuz" bir biçimde kurtularak işyerlerini yönetme girişiminden başka bir şey değildir. Patron bunu yaparken herhaye yalnız işyerini kaybetmiş olan işçiler için geçerli olan "Prinzipi Dönüş Yasası"ndan söz edecek de kafalı bulundurmaya çalışıyor.

Batı Berlin'de IG Metall'in

Bedelli askerlik eylemleri Batı Avrupa'yı sardı. Gelsenkirchen ve Frankfurt'taki toplantılara 1400 genç katıldı

Askerlik çağındaki gençlere güçlü bir destek: DGB

Federal Almanya'da irtifi ufaklı yüzlerce bedelli askerlik komitesi etkinliklerini eşgüdümüne kavuşturup kampanyayı doruk noktasına ulaştırırken, bedel miktarını indirilmesine yönelik eylemler Batı Avrupa'da Türkiye'ye emekçi gençlerin bulunduğu öteki ülkelere de yansıdı. Bunun dışında Federal Almanya'da yapılan bedelli askerlik toplantılarına katılan milletvekilleri, konuyu Parlamento gündemine getireceklerini, sendikacılar ise DGB'nin, gençleri bu istemlerinde sonuna kadar destekleyeceğini açıkladılar.

Özellikle Frankfurt ve Gelsenkirchen kentlerinde düzenlenen toplantılar, bekle-nilen ve alışılmışın çok ötesinde katılımlara sahne oldu. Her iki kentte toplam 1400 genç bir araya geldi ve bedelin 5 bin Mark'a indirilmesi yönündeki istemlerinde ısrarlı oldukları vurguladılar.

Bu arada gerici boyalı basın da konuya sahip çıkmaya ve belirlen bir sapırmaya cabası sürdürmeye başladığı gözleniyor. Nitekim Tercüman gazetesi, geçmişimiz günlerinde birinci sayfasında sekiz sütunluk bir haberle "Gençler Bedelli Askerlik konusuna cevap bekliyor" dedi ve soruna sahip çıkan bir gazete havasına büründü.

Ancak Tercüman'ın kimin değirmenine su taşıdığı hemen ertesi günü anlaşıldı. 1 Şubat günü yayınlanan Tercüman'da Turgut Özal'ın ağızdan gençlerin ağızına bir parmak bal çalıyor ve Özal'ın "Bedelin düşürülmesini inceliyoruz" dediği ileri sürülüyordu. Böylece yurtdışındaki onbinlerce genç bedelli ile ilgili etkinliklerini, bedelde "göstermek bir indirim" yapar-
geliştirme hesabı ortaya çıktı.

Gelsenkirchen'de

25 Şubat günü Ofweg Strasse'deki Metallberufsschule'de yapılan toplantıya Ruhr bölgesindeki 200 gençler 700 genç

FRANKFURT'TA 700 GENÇ
Tek slogan var: Bedel 5 bin Mark olmalıdır!

lamasından işçi olmayan gençlerin de yararlanılabilecekti. Gençlerin Federal Almanya'ya yönelik istekleri de şunlardı: Askerlik süresinin "paralı izin" sayılması ve 2 aylık ya da 18 aylık askerlik süresi boyunca gençlerin oturma ve çalışma izinlerinin ve işyerlerinin güvence altına alınması.

Toplantıya DGB merkezi adına katılan yabancı işçiler sorumlusu Mete Atsu bedelli askerlik konusundaki gençlerin öne sürdükleri bütün isteklerin DGB tarafından desteklendiğini ve bedelli askerlik konusunda kurulmuş olan girişimlerle DGB'nin ilişkilerini daha da geliştirmek istediğini belirtti. Ayrıca toplantıya bir mesaj gönderen SPD Essen milletvekili Otto Resch ile SPD Düsseldorf milletvekili Michael Müller, gençlerin isteklerini

Federal Parlamento'ya yansıtabileceklerini bildirdiler.

Frankfurt'ta

Frankfurt ve çevresinde yaşayan askerlik çağındaki gençler DGB-Jugend ile birlikte 25 Şubat günü "20 bin Mark çok, iş güvencemiz yok!" belgisi altında bir müzikli açık hava toplantısı ve bir de kültür şenliği düzenlediler.

Sabah, Frankfurt'un Bornheim semtinde bir enformasyon standı açıldı. Bildiri dağıtıldı, bedelli askerlik konusunda aydınlatıcı konuşmalar yapıldı. Müzikli açık hava toplantısında da çeşitli gruplar programlarını sundular. Daha sonra DGB salonunda yapılan toplantıya 700 kişi katıldı. Gençler ve aileleri söz alarak 20 bin Mark'lık bedelin 5 bin Mark'a

METE ATSU
DGB'nin destek mesajını getirdi

indirilmesini ve bunun için de ortak mücadele gerektirdiğini belirttiler. Toplantının ana konuşmasını yapan bir genç, bedelin banka faizi ve çeşitli masraflarla birlikte 2 milyon 400 bin lirası aştığını, gençlerin yurda kesin dönüş yapmakla bedeli ödemek arasında seçim yapmak durumunda kaldıklarını, birçok gencin bu yüzden Alman vatandaşlığına geçmeyi düşündüğünü ve hatta bazıların bedeli ödeyebilmek için hırsızlık, esrar satma vb. gibi yollara başvurduğunu söyledi.

Toplantıda ayrıca bedelin düşürülmesi için gençlerin istemlerini dile getiren ve Özal ve Kohl'e yönelik bir açık mektup, salonda bulunanların oylarlığı ile kabul edildi. Özal'a gönderilen mektupta şöyle deniyor:

Askerlik bedeli yurt dışında yaşayan gençlerin ekonomik durumları gözönüne alınarak yeniden saptanmalıdır. Bedel miktarı en fazla 5 bin Mark olmalıdır. Bir alıde askere edilecek çocuk sayısı göz-

İRTİBAT ADRESLERİ

Okurlarımızdan gelen istekler üzerine askerlik çağındaki gençlerin kurdukları komite ve girişimlerden adresleri bile ulaşmış olanları yazıyoruz:

RUHR BÖLGESİ
Askerlik Çağındaki Gençler
Ruhr Bölgesi Girişimi
Koordinasyon Bürosu
Wanheimerstr. 137
41 Duisburg

DARMSTADT
Bedelli Askerlik Komitesi
Jugendtreff
Michaelstr. 18/C
6100 Darmstadt

STUTTGART
Stuttgart ve Çevresi Askerlik Çağındaki Gençler
Koordinasyonu
Jugendhaus Nord
Mittnachtstr. 20
7000 Stuttgart 1

MÜNİH
Askerlik Çağındaki Gençler Komitesi
DGB Haus
Schwanthalerstr. 64
8000 München 2

DEN HAAG
Askerlik Çağındaki Gençler Komitesi
Koningstraat 122/A
2515 JV Den Haag

DUYURU

Heilbronn Askerlik Çağındaki Gençler Komitesi 11 Mart Pazar günü saat 14'de Lammgasse, 7100 Heilbronn adresindeki Goldenes Lamm Salonu'nda bir toplantı düzenleyecek. Komite, tüm Heilbronn'u gençleri bedelli askerlik sorunu

Bedel eylemlerinde eşgüdüm doğru

Stuttgart ve çevresindeki

Metalberufsschule'de yapılan toplantıya Ruhr bölgesindeki 20 kentten 700 genç katıldı. Şubat ayında Gelsenkirchen'deki madden kazasında ölen 4'ü Türkiye'den biri Alman 5 madden içişin için yapılan saygı duruşuyla başlayan toplantının kültür bölümüne ünlü şarkıcılar Cesi Cemal ve Azer Bülbül'de katıldılar.

Askerlik Çağındaki Gençler Ruhri Girişimi adıyla toplantıda yapılan konuşmada Federal Almanya'daki Türkiye'den gençlerin yüzde 18'inin işsiz ve yüzde 60'nun da bir mesleğe sahip olmadıkları belirtilerek 20 bin marklık askerlik bedelinin ödenemeyecek bir miktar olduğu vurgulandı ve gençlerin istekleri sıralandı. Bu istekler, askerlik bedelinin 5 bin Mark'a indirilmesi, işsiz olan ve meslek eğitimi yapmakta olan gençlere ayrıca ek kolaylıklar sağlanması, bedelli askerlik uygu-

Stuttgart ve Çevresi Askerlik Çağındaki Gençler Komiteleri 20 bedel komitesi birleşti

Stuttgart ve Çevresi Askerlik Çağındaki Gençler Komiteleri 19 Şubat günü Jugendhaus Nord'da toplanarak çalışmalarını gözden geçirdiler, yeni kararlar aldılar. DGB'nin de desteklediği toplantıya 14 komite temsilcisi ve konuklarla birlikte 70 kişi katıldı. DGB Eyalet Merkezi adına bir konuşma yapan İsmail Kahraman, DGB'nin, Türkiye'den gençleri askerlik bedelinin düşürülmesi için girişimleri mücadelesinde sonuna kadar destekleyeceğini belirtti.

20'ye yakın komiteyi birleştiren koordinasyon, önerilerin tartışılmasından sonra önümüzdeki dönemde şu eylemlerin yapılmasını karar altına aldı: İmza kampanyası başlatılması; yeni bir broşür çıkarılması; TBMM ve konsolosluklara protesto mektupları gönderilmesi; 19 Mayıs'ta bir gece yapılması. Tüm bunların yanında tek tek komitelerin kendi bölgelerinde toplantılar düzenlemesi, futbol turnuvaları, tiyatro grupları kurulması da yeni kararlar arasında.

Stuttgart ve Çevresi Askerlik Çağındaki Gençler Koordinasyonu çatısı altında şu komiteler bulunuyor: Jugendhaus Nord, Halschlag, Zuffenhausen, Esslingen, Wendlingen, Möglingen, Göppingen, Ulm, Heilbronn, Ostfildern, Schwäbisch-Gmünd, Schwäbisch-Hall, Robert Meyer Schule, Weilendorf, Kornwestheim, Böblingen ve Stuttgart Gençler Birliği bedelli askerlik komiteleri.

Koordinasyon, bölgedeki tüm komiteleri çatısı altında birleşmeye çağırıyor. Gelecek toplantı 18 Mart günü saat 14'de, Jugendhaus Nord'da.

Darmstadt ve Rüsselsheim'da da komiteler kuruldu

Darmstadt'lı gençler, askerlik bedelinin 20 binden 5 bin Mark'a düşürülmesi için çalışmalar yapmak üzere bir Bedelli Askerlik Komitesi'ni kurdular. Komite, çıkardığı ilk bildirisinde şöyle diyor: "Biz gençler 20 bin Marklık askerlik bedelinin 5 bin Mark'a düşürülmesini istiyoruz. Genç kardeşlerimiz bugüne kadar milyonlarca Mark ödediler. Bu paraları ne oldu? Türkiye'de geleceğimize yönelik ne gibi yatırımlar yapıldı? Biz gençler Askerlik görevinden kaçıyoruz. Hepimiz ilköğrenim bağışımızı savunmak için -canımızı vermeye hazırız. Fakat bu paraları geleceğimize hiçbir şekilde veremeyen alanlara yatırımlarına ve silah patronlarına verimlerine karşı çıkıyoruz."

Rüsselsheim bölgesinde de gençler bir araya gelecek "Askerlik Çağındaki Gençler Komitesi"ni kurdular. Komite, Federal Almanya'daki tüm diğer bedelli askerlik komiteleriyle birlikte 20 bin Marklık askerlik bedelinin düşürülmesi için çalışmalar yapmayı amaçlıyor.

miktari en fazla 5 bin Mark olmalıdır. Bir aldede askere gidecek çok sayı göz önünde bulundurulmalıdır. Normal süresi askerlik yapanların Federal Almanya'daki tüm hakları garanti altına alınmalı ve bu yaya geri döndür imkânları sağlanmalıdır."

"Bu bedel 58 ayda ancak biriktirilebilir..."

Kassel'de gençler bedel sorununu tartıştılar

Federal Almanya'nın Kassel kentindeki bedelli askerlik girişiminin düzenlediği toplantıya katılan 40'ın üzerinde genç bedelli askerlik sorununu tartıştılar. Tartışma sırasında 13 genç söz alarak konuştu. Bir genç kendisinin örnek vererek, çalıştığı halde kendisinin 20 bin Mark'lık bedeli ancak 10 yılda biriktirebileceğini söyleyerek, 16 aylık bir askerlik süresi için 10 yıllık emek verilemeyeceğini, bu yüzden 20 bin Mark'ın mutlaka düşürülmesi gerektiğini söyledi. Tartışma sırasında söz alan bir baba da, 20 bin Mark'lık bedelin anne ve babaları da zor durumda bıraktığını, oğlunun çalışmadığını, kendisinin de bu parayı ancak 58 ayda biriktirebileceğini söyleyerek, "Bugün gençlerimiz vatan hizmetini 20 bine satıyorlar bundan 15 yıl önce de bizleri kurşunlara sattılar" dedi.

Hollanda'daki gençler de harekete geçti

Federal Almanya'daki Türkiye'den gençlerin askerlik bedelinin düşürülmesini sağlamak amacıyla başlatılan hareket Hollanda'daki Türkiye'den gençler de katılmaya başladı. Geçtiğimiz günlerde Hollanda'nın başkenti Den Haag'da kurulan "Askerlik Çağındaki Gençler Komitesi"ni bildiri yayımlayarak Türkiye'den gençleri 24 bin Gulden'lik askerlik bedeline karşı ha-

rekte geçmeye ve komitelerde birleşmeye çağırıyor. Komitenin yayınladığı bildiride özetle şöyle deniyor:

"Bizim dövizlerimizle silah alıyoruz, bizim dövizlerimiz bizim kanımızı emmek isteyenlere sermaye diye veriliyor. Ama yastığa yot! Simdiye dek bunu başarabildilerse birlik olmadığımızdan, sesimiz daha da yükseltemedikimizden, Bizleri gençler birleşebilir ve bu doğrultan tüm gençlere ulaştırılarak, kazanan biz olacaktır."

Bochum'lu gençler öneriyor: Bedel 5 bin olsun

Bochum'da bedel konulu ilk toplantı

Askerlik çağındaki gençlerin Bochum'da 18 Şubat günü yaptıkları ilk bedelli askerlik toplantısına 70 kişi katıldı. "Askerlik Bedeli Çok-İş Güvencesi Yok" belgisi altında yapılan toplantıda söz alan gençlerden biri, "Gönderdiğimiz mihyarlar tutarındaki döviz ne oluyor? Türkiye'de işsizlik azalacağı yerde sürekli artıyor. Lüks etya ithali serbest bırakılmış. Herkes istediği kadar döviz alıp yurt dışına kaçabilecekmiş. Kimlerin döviz alıp yurt dışına kaçacağı bellidir. Biz dövizleri gönderelim, onlar alıversin için Almanya'ya gelip harcasınlar... Biz gençler eğer bedeli askerliğe karşı güçlerimizi birleştirmesek, 10 binden 20 bin Mark'a çıkan bedel, yarı 30 bin çıkar" dedi. Toplantıda ayrıca IG-Metal'den ve CDU'nun gençlik örgütü Junge Union'dan da birer temsilci konuşma yaptılar. Junge Union temsilcisi, Türkiye'den gençlerin bu soruna konusunda Alman basınına hiçbir bilgi vermedikçe, Bochum'lu gençlerin kendisine gönderdiği açılımları okuduğunda hayretler içinde kaldığını söyleyerek "Askere para verildiğini duymuştum da, askerden para alındığını ilk kez duyuyorum" dedi ve gençleri bu istemlerinde desteklediğini belirtti.

Devrimciliği ve sanatçılığı hiç bir yalınkatlığa düşmeksizin aynı potada eriten bir edebiyat ustasıydı

Mihail Aleksandroviç Şolohov öldü

Murat AKAL

Dünyaca ünlü büyük Sovyet yazarı Mihail Aleksandroviç Şolohov uzun süren ağır bir hastalık sonucu 21 Şubat 1984 günü 78 yaşında yaşama gözlerini yumdu. Çağımızda çok az yazar Şolohov kadar okunmuş, tartışılmış, ödüllendirilmiştir. Stalin Ödülü, Lenin Edebiyat Ödülü, Lenin Nişanı ve Nobel Edebiyat Ödülü. Yarım asırlık dev bir çalışmanın ürünleri, Şolohov'un sanatının evrenselliğini simgeleri... Mihail Aleksandroviç, kendi deyişiyle "önce komünist, sonra yazar" olmuş, kalemini sosyalizmin emrine vermiş, yazarlığı kadar politik kişiliğiyle de tanınmıştır. Bu nedenle de gerçiler O'nu sürekli "partinin emriyle yazı yazmakla" suçlamaya ve karalamaya çalışmışlardır. Şolohov'un bu suçlamalara yanıtı şu oluyordu: "Biz yüreğimizin gösterdiği yolda yazı yazan ve yüreğimiz de partindir, halkımızdır. Sanatımızla partiye ve halkımıza hizmet ederiz."

Sovyetler'de Şolohov, sosyalist toplumun örnek yazarı olarak görülür. Gerçekten de eserleri, halkla birlikte yaşamaktan kaynaklanan, halkla işbirliği içinde kotalan, bu izlenimi bırakan eserlerdir. Kitapları, basıldıktan sonra kolхозlarda, fabrikalarda tartışılmış, bazen "dilettirilmiş", her biri toplumsal bir olay olmuştur. "Yandırmış Toprak" romanı, uzun süre, tarm sorunları karşısında basyuru kitabı olarak kullanılmıştır.

Şolohov'un sanat anlayışının temelinde "yaşamın gerçekçi anlatımı, devrime ve partiye yığınları bağlama çabası" yatar. Anlatımı gerçekçi, savşakan ve güncelliği doludur. Tıpkı ustası Maksim Gorki gibi yakıcı güncelliği olan sorunları işler. Yaşamış, özel deneyiminin olanaklarıyla bunları eserlerine yansıtır. Eserlerinin ortak yönü, çıplaklığıyla sarımsı, yer yer deşgiyet verici düzeye yaklaşan bir gerçekçi anlatımdır. "Gerçekçi, tüm çeşitliliği ve değişikliğini sergileyen bir tablo", ulaşmak istediği anlamı duyuyordur.

Şolohov'un sanat anlayışının temelinde "yaşamın gerçekçi anlatımı, yığınları devrime ve partiye bağlama çabası" yatar. Tıpkı ustası Maksim Gorki gibi yakıcı güncelliği olan sorunları işler. Kitapları Sovyetler Birliği'nde 80 dilde 800 kez ve 60 milyon nüsha basıldı

aracılığıyla, köylülüğün devrimle ilişkileri, devrimin girdabında kaybolan insanlar, savşan insafsızlığı, devrimin geçirdiği zor evreler ayrıntılarıyla, akıcı bir anlatımla gözler önüne serilir.

"Yandırmış Toprak" romanı ve daha sonra yazdığı tüm eserler, daha didaktik, hatta bir anlamda daha militan roman ve öykülerdir. Özellikle, Sovyetler Birliği'nde çok revaçta bir tür olan Nazizme karşı anayurt savasını konu alan romanlar, Şolohov'un en militan eserlerini verdiği dalardır. "Bir Adamın Alın yazısı" ve "Yurtları İçin Döğüştüleri" bunlara örnek olarak verilebilir.

Şolohov'un eserlerinde kullandığı dil, Gogol gibi büyük ustaların geleneğinde, sözcük oyunlarıyla, benzetmelerle, yöresel konuşma özgülükleriyle dolu, zengin bir dildir. En güçlü yönlerinden biri de, romanlarının birçok kişi arasında geçen

şunu söylebiliriz.

Şolohov'un roman kahramanları olumlu, bilinci kişiler değildir çoklukla. Değişen, arayış içinde olan, tereddüt eden kişilerdir. Yaşadıkları, gerçek oldukları için çarpıcıdır.

Romanlarının kahramanlarını gündelik hayattan seçen yazar, eserlerini, "orta halli yurttaş" için yazmıştır. Bu nedenle değişik yazın teknikleri geliştirmemiş, Gorki'nin de yaptığı gibi, eski ustaların geleneğini yenileyerek sürdürmüştür. Kişiler çoğu kez gezece, işine geldiğinde yalancı, ama sağduyu sahibi köylülerdir. Ayrıntıları büyük bir dikkatle işlediği için, eserlerinin derin insanlığı, gözlemin ve duyguların tazeliliği okuru etkiler. Özellikle "pratik", yani soylu biçimde acıklı, dramatik kişiler, Aksinia, Natalia gibiler, yazarın en etkileyici şekilde yansıttığı kişilerdir. Savaş romanlarında bu "pratik" kişiler, savaşın acılarına, korkularına,

Ön'dü. Serceve Bondarcuk da 1959'da

dek parti üyesi, Sovyet Yazarlar Birliği

mak istediği anlamı düzeydir. Solohov'un en üstüne çıkıp, eli ile çevrimsi olan "**Durgun Don**" adlı savas romanıdır. Onbey yıla yazılan eser, "**çağın imgeleleri sentezi**" olarak adlandırılır. Rus köylüsünün yüzünün başındaki gelişimi, destan gibi anlatılmıştır roman-da. Orta halli büyük Gregori Melekhov'un Ekim Devrimi ve sonrası boyunca yaşamı

romanlarının birçok kitabı arasında geçen konusmalarıdır. Bu zor yazın tekniğini en iyi kullanan yazarlardan biridir Solohov. Romanlarında çok fazla sayıda kişi kullanır. Örneğin "**Durgun Don**" yüzden fazla kişiye konu alır. Tolstoy, Pasternak gibi büyük ustaların da kullanmış olduğu çok kişili romanları (örneğin **Savaş ve Barış**) Rus yazınına özgü bir tür oldu-

şilliklerdir. Savaş romanlarında bu "pate-tik" yön en çok çıkar.

Sovyetler Birliği'nde kitapları 80 dilde 800 kez ve 60 milyon nüsha basılmış ve besteci Djerzinski'nin iki operasına (1936'da "**Durgun Don**" ve 1937'de "**Yılandırılmış Toprak**") konu olmuştur. Ayrıca Gerasimov 1956'da "**Durgun**

Don", M. Sergey Bondarçuk da 1959'da "**Bir Adamın Alınması**"nı sinemaya uyarlamışlardır.

Eserlerinin birçok ("Durgun Don", "Yılandırılmış Toprak", "Don Kuyusunda Hasat") Türkiye'de çevrilmiş olan Mihail Aleksandrovich Solohov, yirminci yüzyılın en büyük yazarlarından biridir. Sonuna

de parti üyesi, Sovyet Yazarlar Birliği yöneticisi olarak kalmış, 1937'de girdiği Yüksek Sovyet'in üyelikini ölümlüme dek korumuş bir aydın, bir komünisttir. Eserleri kadar politik kişiliği de, Nazım'da, Neruda'da, Mayakovski'de olduğu gibi, dünya sosyalist hareketinin onuru olarak kalacaktır.

Arkadaşım Hüseyin

Tam bir yıldır beyin kanamasından yatığa düşen arkadaşım, büyük ozan, gerçek dost Hasan Hüseyin 25 Şubat günü Ankara'da öldü. Nazım Hikmet'ten sonra çağdaş Türk şiirinin kuşkusuz en güçlü ozanı Hasan Hüseyin idi. "Devrimci şiirin vurucu ozanı" diye nitelendirilen Hasan Hüseyin tam bir yıl ölüme pençeleşti. Tıpkı sağlığında verdiği savaşım gibi ölüme karşı da büyük bir direnç gösterdi. Ama ölümü kim yenilebilmiş ki, güçlü olan Hasan Hüseyin yenil-sin?

Bir beyin adamının ölümü beyin kanamasından öldü. Gerçekten de Hüseyin Selçuk'un dediği gibi Hasan Hüseyin'i gören o dalı gibi boyuyula, kırışmış aştan yüzü saçlarıyla, gür sesleyle daha yüz yıl yaşayacak sanırdı. 57 yaşında gıdverdi. Onun ilk şiir kitabı **Kavel** yayınlandığı zaman sanat ve edebiyat çevrelerinde büyük ilgi uyandırmış, basında epey yankı-lanmış olmuştur. Sonra **Kızılmak** daha büyük bir ilgiye karşılardı. Türkiye gibi okuma-yazması çok yarı ülkede kitapları üstüne baskı yapıyor, kitaplarının baskıları atılıyor Hasan Hüseyin'e de baskılar yığılmayaşor-du. Gerci çevreler hop oturup hop kalktılar. Ellerinden gelse bir kaşık suda boğacakları Hasan Hüseyin'i. **Kavel**'in yazıldığı sıralarda grev hak-ki henüz Anayasa'da yer almamıştı. İşçilerin alabalıdine inansız bir biçimde sömürülmesinden yana olan daha başmili işbirlikçi çevreler 1961 Anayasası'nda yer alması istenen grev hakkını engellemek için eller-den geleni ardına komuyorlardı.

Bütün engellemelere karşı grev hakkı Anayasa'da yer aldı; grev ya-sası da daha sonra yürürlüğe girdi. Ama Grev gibi bu yasa henüz meclislerden çıkmadan baslatılmıştı. Egemen güçler azıcık emekçilere saldırdı, grev hakkına karşı, onla-nı ezmenin türlü yollarını arıyorlardı. O sıralar Türk şiiri de (Bayar-Men-deres çetesinin 10 yıllık baskı dö-ne-minin etkilerinden olsa gerek) bir bunalmış içineydi. 50-60 yılların anlaşılmış kimi şairleri soyut de-nemeler yapıyorlar, değil halkın kale-m erbabının bile kavrayamayacağı a-nı-lamış şiirler yazıyorlar. Osmanlı tarihindeki padişah sıralamayı şiir kendilerini "kincil yeniciler" diye ad-larıdan kimi şairler çokşükleri geliş-i güzel sıralayarak Amerika'ya yeni-

den keşfetmişcesine anlamsız şiir denemeleri yapıyorlar. Oysa 50 yıl önce bu akım André Breton öncülüğünde Fransa'da denemmiş çoktan zamanını doldurmuştu. Oysa Türkiye emekçi halk o sıralar çetin bir sı-rınf savaşını veriyordu. Spontan grev-ler birbirini izliyor, 60 kuram için Zonguldak maden ocaklarında işçiler kurgulanıyordu. Nazım'dan bu yana Türk şiiri yeni bir soluk bekliyor-lardı. Enver Gökçe, Ahmed Arif gibi adlar o dönemin şiirine yeni bir soluk getiriyorlardı. Hasan Hüseyin'in Ka-vel'i yayımlandığı zaman, kömür iş-çilerinin işçileri, acacları Zonguldak maden kuyularında yakından izle-yen bir kişi olarak bir solukta oku-muştu. Bir ozan-geçatecinin dediği gibi "**Nazım'ın şahısında sustu-rulmak istenen gerçek Türk şiiri aya-sız giren kötü yıllardan sonra, Hasan Hüseyin'in şeniden havası-na kavuşmuştu.**" Şahıdamlarına basıldığı için burjuva yozları Hasan Hüseyin'e düşman kesildiler; onu da Nazım gibi susturmak, gürül gürül akan şiiri ana yoldandan, ana çizgi-sinden saptırmak istesiler. Nasıl Nazım zindanlarda bile susturulma-dıysa ("**O duvar, o duvarınz, vız gelir bize, vız' dıyordun Nazım**") Ha-san Hüseyin'i de susturamadılar. Bu ozan sesini Türkiye halkında, sın-ırın bilincinden duyuyordu bize.

Hasan Hüseyin küçük bir yazının çerçevesine sığdırtılabilecek sanıla-tırdan değildi. Edebiyat tarihçile-ri onun üstüne mutlaka araştırmalar yapıyorlardı. Şimdi ölümden bir cilt tutan kimi kendi yazıları, kimi dak-tiyo-la yazılmış mektupları duruyor. Çoğunda sanattan, edebiyattan, şiir

anlayışından söz ediyor. Günlü gelin-ce bunlar da değerlendirilecekler-dir. Dosyama duruyor ona baka-baka çizilmiş resimler. Simdi büyük boy bir portresi üstüne çalıyorrum, bakalım ne zaman biter? **Türkiye Postası** bir sanat ve edebiyat dergi-si değil ama emekçi yığınların kültür ve sanattan yararlanmasi için sanat ve kültür olaylarına oldukça önem-yi ayrılmaktadır sayılamaz. Çünkü işçilerin kendileri, aydınları için ya-zılmış olan her şeyi okumak ve daha çok okumak istemektedirler. Fabri-ka kolları üstüne birkaç söz söyle-menin, herkeşçe bilinen şeyleri tek-rarlayıp durmanın yeterli olduğuna inanmak, artık günümüzde biraz saf-ık olur. Türkiye devrimcileri bilirler ki, Türk burjuvazisi ikeldir, geridir, görgüszü ve hüdüdü. Kültür ve sa-natı yoktur. Sanatçıların, bilim ada-mının düşmanları. Hayatın dümanı... Sabahattin Ali'den Nazım Hikmet'e, Ahmet Arif'ten Hasan Hüseyin'e dek nicesine acılar, çileler çekti-miş, zindanlarda çürümüşler. Bes-belli ki, Türkiye'de aydınlar, sanat-çılar, bilim adamları daha çok çile-kecek, daha çok kahırlanacak-lar. Arkadaşım Hasan Hüseyin bir beyin kanaması sonucu bir yıl pen-çeleştirdi ölüme yendi. Böylesi sa-ğatçıların ölümlü bende birtakım çarşımlar uyandırır. 37 yaşında ölen büyük ressam Rafael için hü-manist Pietro Bembo şöyle demi-şti: "**Rafael öldü; ona yenilenmek korkan tablet simdi onunla be-raber ölmekten korkuyor.**"

Evet, Hasan Hüseyin öldü, ama şiiri, sanatı yaşıyor. Asıl yaşamak da budur herhalde...

Aydın KARAHASAN

Hakkari'de Bir Mevsim'i sıkıyönetim yasakladı

Geçtiğimiz yıl Berlin Film Festivali'nde büyük övgüler ve Gümüş Ayı Ödülü'nü kazanan Hakkari'de Bir Mevsim filminin Türk-Alman Kültür Merkezi tarafından düzenlenen özel gösterimi, son anda İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından yasaklandı.

Filmin başlamasından bir saat önce yasaklama kararını Türk-Alman Kültür Merkezi'ne ileten Sıkıyönetim Komutanlığı aynı zamanda filmin bir kopyası-na da el koydu. Gösteriyi izlemek için ge-len ve Edekinemesi'nin kapısından ge-ri çevrilme kalabalığı davetli topluluğu arasında Federal Almanya'nın ve Hol-landa'nın Ankara'daki büyükelçileri de bulunuyordu. Siyasal mesajı bulunma-yan, Hakkari'yoresinin gerçekleri ve bu epiplak gerçeklerle, burada öğretmenlik yapan bir aydının iç dünyasını ve de-ğerlerinin çatışmasını dile getiren, sanat değeri yüksek bir yapıt olarak bilinen **Hakkari'de Bir Mevsim**'in özel gösterimi-ni neden yasaklandığı hakkında hiçbir açıklama yapılmadı.

Bu arada filmin yönetmeni Erden Kı-ra'l'ın da sıkıyönetimle aranamak olduğu, ancak kendisinin yurtdışına çıkmayı başa-rettiği yönünde kimi haberlerde gazetele-re yansım. Ne var ki Erden Kıral'ın bir film çalışması nedeniyle yasaklandığı bulundu-ğu öğrenildi. Bilindiği gibi Hakkari'de Bir Mevsim hakkında daha önce film sansür kurulunca yasaklama karar alınmış ama filmin yapımcılarının baskılarına üzerine sorunu inceleyen Danıştay 4. Dairesi fi-lmin gösteriminin yasaklanmasına ilişkin karar durdurulmuştu. Sıkıyönetim komu-nitliğinin bu uygulamaları, Danıştay karar-larının hukuksal geçerliliğini tamıyamaya-cadığını yeni bir kanıtını oluşturuyordu.

Evren-Fahd buluşması: NATO çıkarları yönünde bir adım daha

21 Şubat'ta Arabistan kralı Fahd'ın resmi konuğu olarak Suudi Arabistan'a beş günlük bir ziyaret yapan Evren, 1968'de Cevdet Sunay'ın ziyaretinden sonra Riyad'a giden ilk cumhurbaşkanı oldu. 1957-1979 yıllarında Türkiye ile Suudi Arabistan arasında 22 yılda sadece 16 resmi ziyaret yapılmış iken dört yılda karşılıklı 15 ziyaret oldu. Özellikle 12 Eylül Cunta'sından bu yana Suudi Arabistan, Türkiye ile ilişkilerini daha da geliştirdi.

Son ziyaret ile Ortadoğu'da, özellikle Lübnan'da ABD saldırganlığının arttığı, İran-Irak savaşının derinleştiği, bölgede NATO'nun eylem alanını genişletme çabalarını yoğunlaştırdığı kritik günlere denk düştü. Bu nedenle ziyaret, Türkiye'nin son bir kaç yıldır ABD ile gelişen ilişkileri, Ankara'daki son Ortak Savunma Konseyi toplantısı, geçtiğimiz günlerde Brüksel'de yapılan masa başı NATO manevraları, ve Pentagon'un "Türkiye ile Ortadoğu'da birliği rol açısından düşünüldü-

düğünde iki ülke arasındaki yakınlaşmanın ekonomik ve ticari işbirliğini geliştirme amacını aşan boyutlar taşıdığı görülüyor. Bu ziyaretin, başbakan ya da dışişleri yetkilileri değil de bizzat Evren tarafından yapılması Türkiye'de dış politika'nın bizzat Cunta eliyle yürütüldüğünün açık bir işareti olarak değerlendirilebilir.

Boyalı basının ekonomik yanlarını vurguladığı ve "ekonomik alanda büyük yararlar sağlanacak" diye lanse ettiği gezide özellikle politik-askerel konular ağırlık kazandı. Savunma Bakanı Yavuztürk'ün delegasyonda yer alması ve ilk imzalanan anlaşmanın askersel içerikli olması da bunun bir göstergesiydi.

Yapılan askeri eğitim anlaşmasına göre, Suudi Arabistanlıların Türkiye'de harb okullarında okumaları ve Türkiye'den kurs vermek üzere "geçici görevle" Suudi Arabistan'a girmeleri öngörülmektedir. İki ülke arasında askeri işbirliğine ilişkin

temaslar geçtiğimiz Kasım ayında yoğunlaşmış, Türkiye'den Suudi Arabistan'a ve Kuveyt'e heyetler gitmiştir. Pakistan, Suudi Arabistan, gerici Amerikancı bazı Arap devletleri ve Türkiye arasında askersel paktilar oluşturmak ve buralara ABD Çevik Kuvvetleri'ni yerleştirmek ise bir süredir ABD'nin planladığı ve bu yönde girişimlerde bulunduğu bir konuydu. Dolayısıyla yeni anlaşma da, salt askeri eğitim konusunda işbirliği aşan, bölgede ileri rejimlere karşı işbirliğini geliştirme çabalarının bir parçası olarak değerlendirildi.

Gerçi gezide başbakan yardımcılarının yaptığı görüşmelerde Türkiye'ye 250 milyon dolar geçeküdo kredisi verilmesi, 450 milyon dolarlık program kredisinin Mart ayında kesinleşmesi, Suudi Arabistan'ın yiyecek ithalini bir milyar dolarlık bölümünün Türkiye'den sağlanması, Suudi Arabistan'lı işadamlarının Türkiye'deki şirketlerini hisse senetlerini satın almaları da görüşülmüş ancak somut bir karara bağlanmamış, verilerek krediler yerel seçimler sonrasına ertelenmiştir.

Gezinin ağırlık konusunu Evren'le Fahd'ın İran-Irak savaşını konusundaki görüşmeleri ve Evren'in suudi arabuluculuk için İran'a girmek de dahil geçtiği konularda Fahd'a söz vermesi oldu. Uzun bir süreden beri gerek ABD yönetimi, gerekse Suudi Arabistan Türkiye'nin Körfez Savaşı'nda daha aktif olmaması istemekteydi. Hatta bundan birkaç ay önce basında ABD'nin, Irak'ın bilgisi altında Türkiye'nin Kerkük'e müdahale etmesini istediği, uluslararası Çakarçı Adnan Kayıkçı'nın sıkışkan ziyaretlerinin bir nedeninin de bu olduğu haberleri basında yer almıştı.

Suudi Arabistan İran'daki rejimin bölgeye yayılmasından, bunun sonucunda gerek bölgede, gerekse önemli miktarda Silahlı güçlerin kendi ülkesinde dengeyi sağlamak için bölgeye bozulmasından, anti-amerikan güçlerinin gelişmesinden endişe etmekteydi. Bu nedenle de Türkiye'nin Irak'a karşı daha çok aktif konuşmasını istemekteydi. Suudi Arabistan se-

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE SAYI: 26 9 MART 1984

İran-Irak sınır bölgesinde İranlı kadınlar savaşı ve Irak saldırılarını protesto ediyorlar

İran-Irak savaşını şiddetlendi

İngiltere ve ABD "Körfez'e müdahaleye hazırlanıyorlar

Geçtiğimiz günlerde İran-Irak arasında üç yılı aşkın bir zamandır süren savaşın şiddetlenmesini bahane eden ABD, Basra Körfezi'nde ve Hürmüz Boğazı'nda gerginliği tehlikeli boyutlara varıran girişimlerde bulunuyor. Şubat ayı sonunda İran'a karşı ilk kez silah kullanan ABD, bir İran uçakına Körfez yakınlarında seyreden ABD "Lawrence" savaş gemisine fazla yaklaştığı gerekçesiyle ateş açtı.

Hint Okyanusu'na ve Körfez Bölgesi'nde 35 savaş gemisi bulunduran ABD, savaşın boyutlarının büyümesi ve bölgede kendi konumunun güçlenmesi için elverişli koşullar yaratmaya çalışıyor. 1983'den beri Körfez Bölgesi'nde bulunan İngiltere'nin de Hürmüz Boğazı'nda tatbikat yaptığı ve Başbakan M. Thatcher'ın gerekirse ABD ile birlikte müdahaleye girişebileceklerini söylediği anlaşıldı.

Bilindiği gibi Reagan 22 Şubat'ta, düzenlediği basın toplantısında Hürmüz Boğazı'nın kapatılmasına hiçbir zaman izin veremeyeceğini bildirmiş ve "Japonya ve Avrupa milletlerimizin için gerekli petrolü taşıyan gemilerin geçtiği Hürmüz Boğazı'nın kapatılmasına izin vermemiz düşünülemez" demişti. Hürmüz Boğazı kapatıldığında takdirde "kasa, fakat etkin" bir harekete girişmeyi planladığı belirtilen ABD böylece Lübnan'daki yenilgisinin acısını da çıkartmayı planlıyor.

Öte yanda çatışan iki ülkenin de cephede ağır kayıplar verdiği ve şimdiye dek hiç sızdırmadıkları yaşamsal önem taşıyan merkezleri "temel hedef" haline getirdikleri bildiriliyor. 41 aydır yüzbin kadar kişinin ölümüne, onlara milyon dolar maddi zarara, onbinlerce insanın esir düşmesine ve iki milyon insanın yurtlarını terk etmesine rağmen süren savaş, Körfez Bölgesi'nde anti-empyalist, anti-siyonist cepheye de zayıflattığı, gerginliği güçlendiriyor. ABD ve İngiltere ise bölgede ileri güçleri zayıflatacak stratejik konumlar elde etmeyi amaçlıyorlar.

Son ziyaret, Evren ve Kral Fahd arasındaki ilişkileri daha da geliştirdi

Arap gericiliğinin elebaşısı:

Suudi Arabistan

Suudi Arabistan

Yüzölçümü 2 milyon 150 bin kilometrekare olan Suudi Arabistan'ın nüfusu sadece dokuz milyon üçyüz bin. Okuma-yazma oranı yüzde 25 olan ülkede, kişi başına gelir 12 bin 600 dolar. Suudi Arabistan uzun yıllardır sınırsız petrol zenginliğinin kendisine sağladığı büyük mali gücü kullanarak Arap politikasında siyasal etkinlik sağlamış durumdur. Özellikle 1974 yılındaki petrol krizi ve petrol fiyatlarının yükselmesi sonucunda bu ülkede büyük çapta fon birikimi olmuştur. 1981'de ülkenin ihracatı 120 milyar dolar, ithalatı ise 35 milyar dolardır. Suudi Arabistan petrolden elde ettiği zenginliğini önemli bölümünü bölgede her türlü ileriye akamın etkinliğini karmak, Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist ülkelerin etkinliğini artırmaması engellemek için kullanmaktadır. Ayrıca, ileriye rejimlere sahip Arap ülkelerine ve bölgedeki ileriye hareketlere verdiği kredilerde de onları dünya ileriye güçlerine yakınlaşmasını engellemek istemektedir. İsrail'in yayılmacı politikasına tepki duymakla birlikte, Suudi Arabistan bölgede ABD'nin en büyük müttefikidir. Askeri alandaki güçsüzlüğünü ABD ile kurduğu sıkı ilişkilerle kapatmaya çalışan Suudi Arabistan, 1978'den bu yana bölgede en fazla silahlanma harcaması yapan ülkeler ve bu silahların yüzde 80'ini ABD'den sağlamaktadır. Son zamanlarda Fransa ve ABD'ye çok miktarda silah siparişi vermiştir. 1980-1981'de Türkiye'nin bu ülkeye ihracatı dört kat artarken, bu ülkeden ithalatı da yaklaşık beş kat arttı. Halen 70'e yakın Türk müteahhithlik firması Suudi Arabistan'da 3,5 milyar dolarlık bir faaliyetleri taahhüt etmiş durumda.

Lübnan'da emperyalist tehdit sürüyor ve durum gerginliğini koruyor

ABD savaş gemilerini Lübnan kıyılarından geri çekmeyecek

Şubat ayı sonlarından bu yana İsrail hava kuvvetlerine bağlı uçaklar Lübnan'ın yeni değişik yöresini bomba ve roket ateşi altında tutarken, Beyrut açıklarındaki ABD gemilerinin de destek gördüleri. Beyrut'da hava alanı dolaylanarak mevzilen ABD deniz piyadesinin bir bölümü 6. Filo gemilerine aktarılmakla birlikte, 500 ABD deniz piyadesi halen Lübnan'da kalıyor. Burjuva basını ABD'nin Lübnan'dan çekileceği haberlerini yaygınlaştıran, Şubat'ın son haftasında Washington'da bir açıklama yapan Başkan Reagan'ın Güvenlik İşleri danışmanı da savaş gemilerinin geri çekilmesinin söz konusu olmadığını söyledi. Reagan'ın danışmanı açıklamasında, Doğu Akdeniz'deki ABD deniz filosunun görevlerini daha geniş boyutlu olduğunu söylemekle yetindi.

Lübnan Komünist Partisi ve...

Şubat'ın 20'sinde Lübnan Komünist Partisi ile, Lübnan Şillerinin örgütü EMEL arasında yapılan görüşmeden sonraki açıklamaya göre taraflar, Lübnan'da ulusal birliğin yeniden sağlanması için tüm muhalefet güçleri arasındaki işbirliği

Şubat ayı sonlarına doğru Lübnan Komünist Partisi ve Lübnan Şilleri'nin örgütü EMEL'in yaptıkları görüşmede ana amacın Lübnan'da ulusal birliğin sağlanması olduğu saptandı. Öte yanda Lübnan Devlet Başkanı Emin Cemayel de Şam'a giderek Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad ile Lübnan sorunu üzerine politik görüşmelerde bulundu.

ni derinleştirilmesini zorunlu olduğu görüşüne vardılar. Lübnan'da temel hedefin ulusal birliğin sağlanması olduğu kaydedildi.

Yurtsever güçler kendi aralarındaki birliği pekiştirmek amacıyla görüşmeler yürütürken, Lübnan devlet başkanı E. Cemayel de Şam'a giderek, Suriye devlet Başkanı hafız Esad ile görüşmelerde bu-

lundu. Görüşmelerin ana konusunu Lübnan sorununa ilişkin politik çözüm oluşturmaya, politik çözümün önündeki en önemli engellerden birini ise Birleşik Amerika'nın dayatmasıyla, geçen yılın Mayıs ayında imzalanan Lübnan-İsrail anlaşması oluşturmaya. Bu anlaşma, Lübnan'daki yurtssever çevreler gibi Suriye tarafından ülkenin egemenliğini ortadan kaldıran bir belge olarak değerlendiriliyor ve yürürlükten kalkması isteniyor. Bu anlaşmayı imzalaması olan Cemayel ise ülkede yeni koşullar ve yurtssever güçlerin direnişi karşısında şimdi kimi koşullar temelinde de olsa, böyle bir isteme karşı tümüyle olumsuz tavır takınıyor.

Lübnan devlet başkanı Cemayel'in Suriye ile politik çözüm üzerine görüşmesi başta Amerika ve İsrail olmak üzere gerici güçlerini kaygılandırdı. Bu arada 6. Filo'yu telif gerekeceği ile Beyrut'a giden ABD Savunma Bakanı Weinberger, bu anlaşma yürürlükten kaldırıldığı takdirde Washington'ın sevgiye kalmayacağına açıklarken, İsrail yönetimi de böyle bir durumda İsrail'in gerekli önlemleri alacağını ileri sürdü.

kısa...kısa...kısa...kısa...kısa...kısa...kısa...kısa...kısa...kısa...

Federal Almanya silah ihracatında önde

Şubat ayı sonunda Ticari İşbirliği Meclis Komisyonu'nda uzmanlarca yapılan açıklamalara göre, 1972 yılından bu yana Federal Almanya'nın silah ihracatı on kat arttı. Şu anda geri kalmış ülkelerin üçte ikisi Federal Almanya'dan silah veya lisans alıyor. Ayrıca İsveç'in SIPRI Enstitüsü'nce hazırlanan raporlarda da, dünyada silah ihraç eden ülkeler arasında başı Federal Almanya'nın çektiği, bunun da bu ülkelere yapılan ekonomik yardımlarda kısıntı anlamına geldiği açıklandı.

Ortak Pazar'da uyusmazlık

19-20 Mart günleri Brüksel'de yapılacak olan Ortak Pazar Zirve Konferansı'na hazırlananlar üzere Paris'de biraraya gelen Ortak Pazar üyesi ülkelerin Dışişleri Bakanları da ülkelerin birbirine uymayan ekonomik ve politik koşullarına uygun çözümler getirememektedirler. Diplomatik makamların bildirildiğine göre Ortak Pazar ülkeleri kendi aralarında ortak bir görüş oluşturmadaıkları gibi ABD ile Ortak Pazar üyesi ülkeler arasındaki ilişkiler de ticari bir savaşta dönüşme tehlikesi içinde gitmekte serleşmektedir. İspanya ve Portekiz'in Ortak Pazar'a girme, Grönland'ın Ortak Pazar'dan çıkma konusu ve İsrail ile olan ticari ilişkiler, görüşmeleri bütününe zorlaştırmaktadır.

ABD'de nükleer denemeler

ABD'nin Nevada eyaletinde yeni bir atom yeraltı denemesi yapıldı. 1963 yılından beri yüzlerce atom silahının denendiği Las Vegas yakınındaki poligonda 319 metre yerin altında yapılan denemede, patlama gücünün öngörüleninden fazla olması sonucu 12 işiden 5'i öldü, geri kalanları da hastaneye kaldırıldı.

Silahlanma harcamaları azaltılın

17 Ocak tarihinde Stockholm'da başlamış olan 33 Avrupa ülkesi ile ABD ve Kanada'nın katıldığı Avrupa'da karşılıklı güven ve güvenlik sorunlarına ilişkin Konferans sürüyor. Geçtiğimiz günlerde Sovyetler Birliği, askerel sürecin derhal dondurulması, NATO ve Varşova Paktı üyesi ülkelerin sürecin içinde silahlanma harcamalarını ortad ve sistematik olarak azaltılması yönünde bir öneride bulundu. Sovyet Delegasyonu Başkanı yaptığı konuşmasında İsveç Barış Araştırmaları Enstitüsü SIPRI'nin verilerine dayanarak, 1978'den bu yana silahlanma harcamalarının yüzde çapında iki kat arttığını vurguladı. Sovyetler Birliği'nin silahlanma harcamalarını derhal azaltmaya hazır olduğunu açıkladı. Aynı gün söz alan NATO ülkeleri temsilcileri Sovyet Birliği'nin bu önerisi konusunda hiçbir görüş belirtmedi.

ÖZETLE

DÜNYA Sendikalar Federasyonu, geçtiğimiz günlerde Prag'da yaptığı açıklamada tüm üye sendikaları, bütün ülkelerin emekçilerini, Lübnan halkının saldırgan emperyalist güçlere ve işgalci siyonizme karşı savaşımını desteklemeye çağırıyor.

ŞUBAT'ın son haftasında Madrid'te ve Yunanistan'da NATO'dan çıkılması ve ABD üslerinin kaldırılması istemleriyle yürüyüş yapıldı. Madrid'te 55 bin kişinin katıldığı 12 kilometrelik yürüyüşte NATO'dan çıkılması için halk oylamasına gidilmesi ve ülke topraklarındaki Amerikan üsleriyle ilgili anlaşmaların bozulması istendi. İspanya anti-NATO komisyonunca örgütlenen yürüyüş değişik politik, sendikal ve toplumsal örgütlerin temsilcileri katıldı.

Ote yanda Yunanistan'da da Komünist Partisi'nin çağrısı üzerine Atina'da yapılan yürüyüş komünistlerin yansırı çeşitli politikada ve değişik görüşlerden sendikacı ve gençlik örgütü temsilcileri olmak üzere binlerce kişi katıldı.

ŞUBAT'ay içinde NATO kararına göre örgütlenen ilk Cruise füzesinin İtalya'ya yerleştirilmesinin ardından, Şubat ayı sonunda da Mütlangen üstünde 9'u Amerikan tugayına bağlı ikinci bir bataryanın daha Mart ayı içinde Pershing-2 füzesiyle donatılacağı açıklandı. Ote yanda, Federal Almanya'ya yerleştirilmesi kararlaştırılan 108 adet ilk nükleer vurucu silahlarından 9'u yıl başında Mütlangen üstüne yerleştirilmesi bulunuyor.

Ayrıca yine Federal Almanya'ya yerleştirilecek 96 adet Cruise füzesi için ön hazırlık çalışmalarına Nisan ayında başlanacağı bildiriliyor.

LATİN Amerika ülkelerinden Uruguay, Şili ve Guatemala'da geçtiğimiz ay içinde cunta rejiminin terör uygulamalarına karşı halkın direnişimi önemli bir yükselmeye oldu. Üç milyon nüfuslu ve bin kadar politik tutuklunun bulunduğu Uruguay'da, geçtiğimiz günlerde başkent Montevideo'da yapılan üç bin kişinin katıldığı

Uzmanlar, Özal'ın konut sorununa sadece alınıp satılan bir mal gözüyle baktığına dikkati çekiyorlar

“Konut yapmak lahana, pırasa ticareti yapmaya benzemez”

Özal'ın konut programı üzerine Şehir planlamacısı UFUK Doğrusöz'le konuştuk

Soru: Toplu konut konusunu Özal hükümetince gündeme getirilmesinin nedenlerini açıklar mısınız?

U. Doğrusöz: Konut sorunu, yıllardır her seçim döneminin baş propaganda konusudur. Bu kez de böyle oldu. Ancak bir farkla, Özal konut üretimini ekonomik tedbirler paketinin en önemli yerlerinden birine koyarak, şimdiye dek bu konuda hiç bir hükümetin görmediği kadar büyük fonların konut üretimine ayrılacağını açıkladı. Şaşırtıcı olan nokta bu konunun toplumsal baskının en az olduğu bir dönemde ortaya çıkması. Tekellere dışında hiç bir toplumsal kesim sunu istemir, bunu da ver diyemeye oldu üç yıldır. Ülkede demokratik tartışma, söz söyleme ses duyurama olanakları kısıldı. Otar katmanlar, 24 Ocak kararlarının yıkımı tugadinde evlerini satın bankelerle kapıtrıldır da kimsenin gibi bile çıkmadı. Bu nedenle Özal'ın konut yapacağını diye ortaya çıkmasında, toplumsal baskının rolü yok, zaten her şeyi özel sektöre bırakan Özal zihniyetinin konutu toplumsal bir hizmet olarak görmesi de beklenemez. O halde nedir, bu yaklaşımların altında yatan?

Kanımcı bu kararların altında yatan nedenlerin en önemlisi sudur: Uluslararası piyasaya son on yıldır girip çıkılanların de baahhüt işleri alan bir potansiyel gelişti Türkiye'de. Ancak bu gelişime çok hızlı ve sağlıksız oldu. 1981'den itibaren de kontratların azalması ve ödeme zorluklarına karşılık ve büyük bir krize düştü bu sektör. İnşaat sektöründeki tekellerin kriz

UFUK DOGRUSÖZ

Mimarlar Odası eski yöneticilerinden ve Mimar Sinan Üniversitesi eski öğretim üyesi

da Özal hükümetinin toplu konuta meraka tesadüfı deşil.

Soru: Açıklanan önlemler hakkında ne denlebilir. Özal'ın göşge bakani, Pakdemirli 300 milyar liralık bir fonu, konut fonuna aktarılabileceği söyler.

U. Doğrusöz: Hayır, Pakdemirli Tekel zammı ve dışalım vergilerinden gelecek 125 milyar liranın üstüne "bankalardan da 125 milyar alırsız" diyerek kamuoyunu yanıltan 300 milyar liranı ortaya attı. Bu parayla ne yapılabileceğini incelemeden iki konunun altını çizmek istiyorum. Birincisi toplanacak paraların maliye bakanlığında toplu konut fonuna ya da yeni yasal düzenlemelerle ortaya çıkacak kurumlara tahvilatı verilme olarak ulasmayacakları soru-

diğı gibi 250-300 bin değıl. Kaldı ki 24 Ocak ykını inşaat sektörünü 1970 öncesi üretim sayılarına indirdi. 50-60 bin de diğeri müteahhitler yapsa, toplam 160 bin ünite asılamaz. Bu da, 1978 üretiminden az daha iyi bir sayı.

Soru: Bu programa göre kimler konut sahibi olabilecekler?

U. Doğrusöz: Ölayın en kan yakkıcı noktası burası. Rakamlarla oynandığı için kababa bir örnek vererek açmaya çalışayım. 70 m²'lik bir ev almak istiyorsunuz. Bugün 300 bin lirayı bankaya yatıracaksınız. İkinci yılın sonuna kadar 600 bin lirayı tamamlayacaksınız. Eğer ev bitmiş ise içine girip bugünkü faiz oranları geçerli olursa ayda 150 bin lira ödeyerek 20 yılda evinize sahip olacaksınız. Bu noktada daha da detayla girmeden ülkemizde bu paraları verebilecek hangi kesimlerin olduğunu sormak isterim.

Zaten müşterilerinin çok olmayacağını kestirmiş olacağız ki, kredinin ferdi olacağı ve gelire oranla düşeneceğini görmüşler. Bu koşullarda ne taban ne orta direk konut sahibi olamayacaklarından çıkan bankalardan istediği ev için kişisel kredi alabilecek, konut almadı altından orta ve üst gelir gruplarına konut yapılabilecektir.

Soru: Şimdiye dek hep konut ve üretimden konuşuldu, gerçek anlamda "konut" sözcüğüne ne kastediliyor, tanımı ne olmalı?

U. Doğrusöz: Konut sorununu Özal salt ekonomik yaklaşımlarla ele alıyor, ona bir

de yeni görev, ekonomik süpaz görevi veriyor. Batının gelişmiş kapitalist ülkelerinde ise 150 yıldır, işçi sınıfına ve halka bir sosyal yem olarak, bir yumuşatma aracı, bir taviz olarak verildi itidatları tarafından. Bir ölçüde konut hakkı direnmeye koparıldı. Bizde ise konut hakkı, barınma hakkı yıllardan beri kulak arkası edildi. Şimdi gündeme geldiğinde ise, alınıp satılan bir mal, bir ekonomik oyuncak gibi ele alıyor.

Konut ve çevresi isten bağımsız ele alınamaz. Konut, iş gücünün yeniden üretimini birincil dayanağıdır. Bu nedenle, konut üretimi lahana, pırasa ticareti yapıpı gibi yapılmaz. Toplu konut yapıyorum diyen müteahhit şehir toprağını kullanır. Yollarını kullanır, ulaşım araçlarını, okullarını kullanır, ya da yenilerinin yapılmasını zorunlu kılabilir. Konut çevresine okul gerekire, park gerekire, otobüs gerekire. Öğretmeni müteahhit atamaz, otobüsü o çalıştırmaz, parka dersin hiç bakmaz, belediye bakar. Belediyenin baktığı herşeye toplum bakar. Konut "toplumsal mal" dir. İthal mal çamşar makinesi gibi satılmaz. Konutu satın müteahhit çevresini de satır, yeşil alanını satır, şehre yakınlığını satır, işyerine yakınlığını satır, kısaca şehri satın. Kendisinin hiç üretmediği toprakla sunu şehrinin satır. Bu nedenle, kim ki "konut" derse aynı zamanda "şehir" de der, "toplum malı" da der. Demiyorsa, birşey saklıyor, birşey kaçırıyor, birşeyler çalıyor demektir.

Büyük inşaat tekelleri, Özal'ın konut fonundan milyarlarca liralık sunularla lahana, pırasa ticaretine, Doğu

Milyonlarca emekçi "toplu sözleşme düzeni"nin dışında bırakıldı

Gerçek ücretler yüzde 10 geriletildi

- Cunta döneminde toplu iş sözleşmelerine ilişkin yasalarda yapılan değişiklikler ve Özal hükümetinin bu yasalar doğrultusunda yaptığı düzenlemelerin sonucu, serbest toplu pazarlık görüşmelerinden ancak 200 bin dolayında işçi yararlanilebilecek

Türk-İş'in yüzde 43 ücret artışı isteği-ne karşılık, Yüksek Hakem Kurulu (YHK) Özal Hükümeti'nin ve işverenle-rin talimatına uygun olarak, 1984 yılı için işçi ücretlerindeki artış yüzde 25+2000 lira olarak belirlendi. YHK'nın toplu iş sözleşmeleri 1984 yılında devam eden 500 bin işçi için belirlediği yüzde 25+2000 liralık ücret zammı, ortalama bir işçinin aylık ücretine yüzde 29 oranında bir artış getirdi. Böylece, enflasyon oranının yüzde 43 olması nedeniyle, gerçek işçi ücretleri ve işçilerin satın alma gücü, 1984 yılında da yüzde 10 oranında gerile-timiş oldu.

Öte yandan, Cunta döneminde toplu iş sözleşmelerine ilişkin yasalarda yapı-lan değişiklikler ve Özal Hükümeti'nin bu yasalar doğrultusunda yaptığı düzenlemelerin sonucu, serbest toplu pazarlık görüşmelerinden ancak 200 bin dolayın-da işçi yararlanilebilecek. 200 bin do-layındaki işçi de, yasalara gereği ancak YHK'nın verdiği zam oranı kadar ücret artışı alabilecekti. Böylece, YHK'nın yüz-de 29 ücret zammı verdiği 500 bin işçi ile sözüm ona serbest toplu pazarlık hak-kından yararlanacak 200 bin işçinin di-şında kalan 4 milyon üstündeki işçi ve emekçi, yasalar ve uygulamalar gereği ücret artışı isteminde bulunamayacak.

Çalışma Bakanlığı tarafından Resmi Gazete'de yayınlanan "yetkili sendikalar" listisine göre, Türkiye'de çalışan yakla-şık 5 milyon dolayındaki işçi ve emek-çi den 2 milyon 316 bininin sigortalı oldu-

ğu belirlendi. Sigortalı işçilerden de, 1 milyon 248 bininin sendikali olduğu ka-bul edildi. Böylece, sendikali işçilerin dışında kalan yaklaşık 3 milyon 800 bin işçi ve emekçi otomatikman serbest pa-zarlık sisteminin ve YHK uygulamaları-nın dışında bırakılmış oldu.

Ayrıca, DISK davasının devam etmesi nedeniyle DISK'e bağlı işçiler, serbest pazarlık sisteminin dışında bırakıldı. Bu-nun yanı sıra, okulunda çalışan işçi sayı-sının yüzde 10'undan az üyeye sahip ol-dukları gerekçeyle birçok sendikaya yetki verilmedi ve bu sendikalarla üye iş-çiler, serbest pazarlık ve toplu sözleşme düzeninin dışında bırakıldı. Böylece, 1984 yılında toplu sözleşme masasına an-çak 200 bin dolayında işçi oturabilecek.

Yalancı kuyrukluksu

Ücret tartışmalarını sürerken, Özal önce Türk-İş'in yüzde 43'lük zam istemine karşı çıktı ve "ancak yüzde 25 zam vere-bileceklerini" söyleyerek taraf ve yetkili olduğunu gösterdi. Ardından, aynı Özal "Türk-İş YHK ile pazarlık etsin, biz taraf değiliz ve YHK'ya maddahale edemeyiz" di-yerek yalancı kuyrukluksunu söyledi. Oysa, bundan işi ya kadar önce, IMF ile ya-pılan anlaşmaya "ücret zammı yüzde 30'a geçmeyecek" diye imza koyan Turgut Özal'ın kendisiydi. Üstelik, YHK'da ço-ğunlukta olan hükümet temsilcileri Özal Hükümeti'nin emrindeydi ve yüzde 25+2000 lira ücret zammı teklifi onlar tara-fından yapılmıştı.

ŞEVKET YILMAZ
Cuntaya selam, görevde devam

Turgut Özal, "verilen ücret zammı, işçi ücretlerindeki yüzde 47 net artış **saldırı**" di-yerek, kafaalanı karıştırmak istiyor. Oysa, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun (SSK) verilerine göre, sigortalı ortalama bir iş-çinin aylık brüt ücreti 25 bin 500 liradır ve net olarak eline 18 bin 890 lira ge-çmektedir. 25 bin 500 liralık brüt aylık ücret-te yüzde 25+2000 liralık ücret zammı ke-çendiğinde, aylık brüt ücret 31 bin 875 lira ediyordu. 31 bin 875 lira brüt ücretin neti de, 24 bin 351 liradır. Bu ise, Özal'ın dediği gibi yüzde 47 değil, işçilerinlerin-de yüzde 29'luk bir artış demektir.

ÖZLEM ÖZGÜR Gündem

Özal: 2 x 2 = 10

Özal ve ekibinin elinde bir hesap makinesi var, 2 x 2 = 10'a ayardılar. Bu makine, ABD ve Pentagon patentlidir. Siz istediğiniz kadar, en basit aritmetik bilginizle, Özal ve takımına "2 x 2 = 4 eder" gerçeğini anlatmaya çalışın. Verilen yanıt değişmez; 2 x 2 = 10 eder.

Özal, YHK'nun verdiği yüzde 25 + 2000 liralık ücret zammıyla, işçi ücretlerine yüzde 47 oranında artış getirildiğini söylüyor. Özal, böyle bir sonuca nereden ve nasıl varıyor? O, birtakım "hayali" sayılardan kalkıyor ve işin içine "faturalı yaşam" gibi konuyla ilgili olmayan noktaları katıyor.

Oysa, bu işin hiç de kaşık bir yanı yok. Hükümetin yayınladığı istatistiklere göre Türkiye'de bir işçinin eline ayda ortalama 18 bin 890 lira geçiyor. YHK'nun verdiği zaman sonra da, aynı işçinin eline ayda 24 bin 351 lira geçecek. Bu da işçi ücretlerinde yüzde 29 artış demek. Sonuç, gerçek ücretlerde yüzde 10 düşüş...

Kaldı ki, YHK'nun verdiği zamdan ve "serbest toplu sözleşme" düzeninden yararlanabilen işçi sayısı 700 bin geçmiyor. Oysa Türkiye'de işçi sayısı 5 milyon dolayında. Sonuç, yaklaşık 4 milyon 300 bin işçi ve emekçiye bir kurşun zam yok...

Özal'ın ABD patentli yalan makinesi, otomatik saat gibi. Durmak dinlenmek bilmiyor. Ücret tartışmalarını sürerken, Özal önce Türk-İş'in yüzde 43'lük zam istemine karşı çıkar ve ancak "yüzde 25 zam verebileceklerini" söyler. O, böylece taraf ve yetkili olduğunu açık eder. Ama aynı Özal, birkaç gün sonra kalkar "Türk-İş YHK ile pazarlık etsin, biz taraf değiliz ve YHK'na maddahale etmeyiz" di-yerek yalancı kuyrukluksunu söyler.

Özal yetkili ve taraf değilse, bundan işi ya kadar önce IMF ile yapılan anlaşma metninde yeralan "ücret zammı yüzde 30'a geç-meyecek" hükümünün altına hangi safatta imza atmıştır? Hem YHK'da çoğunlukta olan hükümet temsilcileri Özal'ın emrinde değil midir? Ücret tartışmalarını sürerken, milyonlara insan, yalnızca Özal'ın ya-lan makinesini hayret ve ibretle seyretnemekte kalmaz. Aynı zamanda ilginç bir "kayıkçı dövüşü"ne de tanık olur.

Cuntanın bütün işçi haklarını boğazlamasına, gerçek ücretleri yarı-yarıyadan da aşağı indirmesine göz yumarlar ve hatta HP ve MDP yöneticileri gibi bu uygulamaları bizzat içinde olanlar bile, yerel seçimi-lere beş kula işçi haklarının savunucusu kesilir. Ama asıl "kayıkçı dövüşü", Türk-İş başlarıyla hükümet ve YHK arasında geçer. Anayasa ve yasalarda yapılan değişikliklerle kazanılmış bütün işçi hakları bir yer yok edilirken, YHK ve Özal eliyle işçiler soyulup soğana döndürül-ürken, eli kolu bağlı durum ve hatta bu uygulamalara destek olan Türk-İş başları, birdenbire YHK'nun ve Özal hükümetinin işveren den yana taraf olduklarını keşfeder...

Tartışmalar sürerken, Türk-İş Başkanı Şevket Yılmaz iri-kıymı laflar eder. Şevket Yılmaz, "yüzde 43 zamdan bir kurşun zam kabul et-meyeceğiz. Yüzde 43'in altında bir zam çıkarsa, açımızı dokup

Enka Türkiye'nin üçüncü büyük holdingi oldu

Özal-Enka-Kaliforniya

Ancak YHK'nın yüzde 25 + 2000 liralık ücret zammının uygulanması
sonra, Türk-İş başlarının laf üretmekten başka birşey yapma-
dıkları görülür. Üstüne üstlük, Şevket Yılmaz, bir de kalkıp yuzü dahi
kızamadan "Türk-İş her zaman yasalar çerçevesinde gereken müca-
deleyi yapmıştır" şeklinde konuşur.

Oysa gerçek ücretlerin yüzde 60 dolaylarında getirilmesinde, Türk-İs başlannın cunta ve işverenleri birlikte hareket ettirgii bilmeyen ve duymayan kalmış mıdır? Nasıl mı? Gerçek ücretlerin getirilmesinde kullanılan araç YHK'dur. Bu kuruluşta, Türk-İs'in iki temsilcisi ile hükümet temsilcileri çoğunluklardı. Ve her iki temsilciler grubu da, Türk-İs'in Genel Sekreteri ve Ulusu'nun Çalışma Bakanı Sadık Şide'ye bağlı olarak görev yapmışlardır...Yetmez mi?

“Devlet sektörü”nün satışına Nisan’da başlanıyor

- **Özal hükümeti, kamu kuruluşlarının gelirlerini satışa çıkarmakla aynen bankerler olayı ve işçi şirketlerinde olduğu gibi yurt dışındaki göçmen işçilerin dövizlerini ele geçirmek istiyor**

Özel hükümetinin hazırladığı Tasarımların Tesvihi ve Kamu Yatırımının Hızlandırılması" hakkındaki yasa tasarı, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 28 Şubat tarihli oturumunda görüşülerek kabul edildi. İlgili yasaya göre, hükümet kamu-ya ait altyapı tesisleri ve devlet işletmelerinin gelirleri ile bunların mülkiyetlerini satın alabilecek. Yasa hükümüne göre, kamu işletmelerinin gelir ve mülkiyetlerini, yalnızca Türk uyruklu özel kişi ve kuruluşlar değil; aynı zamanda, yabancı kişi ve kuruluşlar da satın alabilecek.

Yasanın çıkmasından sonra, Turgut Özal bir açıklama yaparak "Nisan ayında satışların başlayacağını" söyledi. Böylece, Özal hükümeti IMF ve Dünya Bankası gibi emperyalist odakların yıllardır "devlet sektörünün ortadan kaldırılması ve kamu kuruluşlarının çökülüşü tekillere yerli ortakların devredilmesi" şeklindeki dayatmalarını yerine getirmiş oldu.

Ayrıca ABD'nin Türkiye'yi Ortadoğu'da bir "sıçrama tahtası" yapma planının bir parçası olarak, kamu kuruluşlarının ABD tekelleri, yerli tekeller ve bölgedeki petrol zenginleri ortaklığına satılması düşünülmüyor. Bilindiği gibi, F-16 anlaşmasını paralel olarak ABD tekelleriyle ortaklık

biçiminde tarım ve tarıma dayalı alanlara madencilik ve turizm sektörlerine yapılacak yatırım projelerine de, başta Suudi Arabistan olmak üzere Arap sermayesi de ortak edilmek isteniyor. Özal'ın yaptığı açıklamaya göre, F-16 bombardıman uçaklarının Türkiye'de montajına ilişkin projeye Suudi Arabistan da ortak edilecek.

Bunun dışında, Özal hükümeti, aynı bankerler olayı ve işçi şirketlerinde olduğu gibi, özellikle köprü, baraj gibi kamu kuruluşlarının gelirlerini satışa çıkarmakla yurt dışındaki göçmen işçilerin dövizlerini ve bazı tasarruf sahibi yurttaşların paralarını ele geçirmek istiyor.

Öte yandan Başbakanlık, Devlet Planlama Komisyonu'nun 1983 yılı Maliye ile Gümrük Bakanlığı yetkililerinden oluşan bir komisyon, kamu gelirlerinin satış fiyatlarını belirlerdi. Satışa çıkacak olan tesislerin 1983 yılı kârları esas alınarak yapılan belirlenmeye göre, bunlardan 100 bin lirali hisse senedi olan bir kimsenin yüzde kırk yüzde 20 olacak. Böylece, enflasyon oranı nın yüzde 43 olduğu bir durumda, kamu kuruluşlarının gelirlerinin pay alanları kaçğığil, zarar etmiş olacaktır. Kaldı ki bu kuruluşların zarar ettikleri yıllarda, hisse sahipleri bir kuruluş alamayacaklardır.

Özal'ın seçim kampanyası, doğrudan bu Kaliforniya Mafyası, Enka Holding ve benzeri holdinglerin işbirliği çerçevesinde yürütüldü. Seçim kampanyası ve kadro seçimi için, geçtiğimiz yılın Mart ayında Bechtel'ın Genel Müdürü Arnold Luft Türkiye'ye geldi.

Enka ve benzeri holdingler, bu işbirliğinin ve doğrudan ABD hizmetkarlığının mükafatını elbette fazlasıyla almışlardır. Örneğin, 12 Eylül 1980 öncesinde Türkiye ekonomisinde adı sanı

C. WEINBERGER
ABD Savas Bakanı

C. WEINBERGER
ABD Savas Bakanı

Bundan tam 109 yıl önce, 8 Mart 1875'de, New York kenti sokaklarında birkaç yüz kadın, işyeri koşullarının düzeltilmesi, ücretlerin artırılması ve 10 saatlik işgünü için gösteri yaptılar. O gün, polislin acımasızca saldırısına uğrayan, pek çoğu tutuklanan bu kadınlar, giyim ve ayakkabı sanayinde çalışan işçilerdi. O günlerde bu üretim dalında kadınlar günde 16, yani haftada 96 saat çalışıyorlardı. Bugün 35 saatlik iş haftası için mücadele eden işçiler, o günlerde iş haftasını 60 saate indirebilmelerin mücadelesini veriyorlardı. Nitekim kadını ve erkeği ile tüm işçilerin uzun yıllar süren mücadelesi sonunda 10 saatlik işgünü ve daha sonra da sekiz saatlik işgünü kazanıldı. Dünya kadınları, New York'lular işçi kadınlarının o günlük yığıt direnişini unutmamalı. 1910 yılında Kopenhag'da yapılan Uluslararası Sosyalist Kadınlar 2. Konferansı'nda, o günün anısına 8 Mart'ın dünya kadınlarının birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak her yıl kutlanması kararı bağlandı.

Bugün kadınların eşit haklara sahip olmasının insan haklarının bölünmez bir parçası olduğu çoktan kabul edilmiş ve Birleşmiş Milletler örgütünün belgelerinde yer almıştır. Oysa kapitalist ülkelerdeki uygulamalar bu ilkenin çok uzaktır. Yasalarda yer alan kadın hakları, yaşamda gerçekleştirilmemektedir. Üstelik kapitalist ülkelerde her alana kapsayan genel bunalımın derinleşmesi, yığınsal işsizliğin ve toplumsal güvensizliğin artması koşullarında

1984'de de kadınların umutları acıları ve sorunlarından daha b

AYŞE COŞKUN

İKD Merkez Yönetim Kurulu üyesi

Türkiye'den bir ana politik göçmen kızı telefon etmiş. Birşeyler söyleyecek söyleyemiyor. Kızın kocası hapisiz 6-7 aydır görmeyecek kıymıyorlar. En nihayet ana, "Kızın kayınvaliden burada, seninle konuşmak istiyor" demiş. Telefonun bir ucunda anası, öbüründe kızı... Ananın sesi kötü, "oğlumu hastaneye kaldırmışlar, görmeye gittim, göstermediler" diyebilmiş. Aynı tutekveinden daha bir grup tutuklu da hastanedeymiş. Teşhis, mide kanaması ve tüberküloz...

8 Mart Dünya Kadınlar Günü... Sosyalist ülkelerde ve birçok kapitalist ülkede artık gelenek haline gelmiş: Bugünde kadınları işyerlerinde, evlerinde bir armağan verilir. İşte bu uygulamalar da Türkiye'de Cunta'nın analara, eşlere 8 Mart armağanı oluyor.

Cunta armağan vermede pek cömert davranıyor. Diyarbakır'daki analara, kılara, evlatlarına, eşlerine ödünç veriliyor. Mamak'ta, Metris'te, Sultanahmet'te görüşmeleri kaldırılıyor, içeri para alldırıyor. Tutukluları açığa, hastahala terk ediyor. Cuntanın istediğini, istediği zaman işkenceye çekiyor.

1980'in Eylül ayında ben analar, eşler hapishane kapılarının ayınmaz nöbetçileri oldular. Kapıları önüne sabahın erinde gelmek, saatlerce beklemek, sadece birkaç dakika görüşmek ve hele görüşmemek, böyle geçen aylar, seneler... İçerde 40 bini aşan politik tutuklu varsa onun en az iki katı kadar kadın da onlarla birlikte herşey işkenceden geçiyor, hergün dayanılmaz acılar duyuyor.

Politik tutukluların içinde kadınlar da var. Cunta onlara da eli bol davranıyor. Kıyasla işkence yapmıyor. İşkencede nice gençlik ana adını bebesini düşürdü

Veremedinse uzun süre askerlik evlatları bekliyor. Bu askerlik işe dönüş yolunu kapatıyor. Göçmen ana, eş yine çaresiz. Geçim derdi, hastelik derdi binlerce derdin üstüne biniyor.

Bu yıl dördüncü kez 8 Mart Cunta koşullarında yaşanacak. Tutuklu yakını olarak, tutuklu olarak, işçi-emekçi, ev kadını olarak kadınlarımız yaman yıllar yaşıyadılar, yaşıyorlar. Cunta'nın iktidarı deniyordu günlerde "artık terör bilecek" umutları, Cunta'nın terörüyle yitti, gitti.

İşinden atılan, bir daha iş bulma umudu yok denecek kadar az olan işçi kadın, ürettiği ürünün parasını alamayan köylü kadın, evini eşinin aldığı aşarı üretilen nasıl geçindirebileceğini düşünün ev kadını, Avrupa'da mı kalsa, memleketi mi düşünse parasız kalmış göçmen kadın tüm sorunları arap saçından yumak' olmuştuk bile 8 Mart'ı karşılıyor.

1984 yılının ilk ayında İlerici Kadınlar Derneği davası da Cunta mahkemelerinde görülmeye başlandı. Cunta savcısının iddiası pek büyük: "Örgüt yasa dışı hale getirilmiş". Bu iddia ancak faşist bir rejimin askeri savcısı tarafından üretililebilir, böyle de

oldu. İKD tüm yaşamı boyunca kadınlarımızın sorunlarına sahip çıkmış, bunların çözümünü için savaşım yürütmüştü. Belki de Cunta, kadınların bu sorununu "yasa dışı" bir iş yapmamak için çözümüyle olabiliyor!

Görüntüde memleketi gödişat, "bindik alamete gidiyoruz kıyamete" atasözüne uyuyor gibi... Dünyanın hali de bir başka türlü. Her yer barut fıçısı andırıyor. Fıçıyı koyan da, ateşleyen de aynı: ABD emperyalizmi. ABD silah tekellerinin hakkı değil de artist kovboyu atını dünyanın her yerinde koşturup, silahını ateşliyor, her an ateşleyebileceği "akıllı" silahlarını Avrupa'da konumlandırıyor. Böylelikle milyonlarca insanı bir cipada öldürmenin olanakını yaratıyor. Anıları bir savaş cehennemini kavurucu ateşini yerlelerinde duyuyorlar. Orta Amerika'da, Latin Amerika'da, Ortadoğu'da ve daha birçok yerde kadınlar çatışmalarda ölen, kaybolan, öldürülen evlatlarının, yakınlarının acılarına kıvrılıyor.

Neki bunun böyle gelmiş ama böyle gitmeyeceği de yadsınmaz bir gerçek olarak gözler önünde... Ne memleketimizde, ne de dünyada halklar savaşından geri duruyor-

1980 Eylül ayında ben analar, eşler hapishane

lar. Dişe diş, göze göz bir mücadeledir gidiyor. Düşman kaybetmek istemiyor; ne çare ki karşındakiler mutlaka kazanmak azminde. Kadınlar böyleli bir savaşım içinde her gün daha da aktifliyorlar.

Milyonlarca kadın "barış istiyoruz" belgisiyle tüm barış eylemlerine katılıyorlar. Fazla üslerin etrafında her türlü baskıya karşı nöbet tutuyorlar.

Ülkeleri ABD emperyalizminin ya da onun uyduyu gerici rejimlerin saldırısına uğramış kadınlar silah elde savaşıyorlar. Bu uğurda ölüyorlar.

Dünyanın her yanında zindanlardaki kadın tutuklular savaşımının kesintisiz sürüyorlar. Tutukluların anaları, kınları, hiçbir baskıya aldırmaşızın evlatlarının, eşlerinin hesabını soruyor.

Cunta'nın mahkemelerinde hakime, savcıya, işkenceciye hiçbir emeyen kadın tutuklularına da bizerin yuzakıdır. Kendilerine yapılan işkenceleri mahkemeye tutanaklarına geçirilmiş, hapishanelerin kötü koşullarına karşı direniş olan bu kadınlarımız, kızlarımız yeni işkencelerden de yılmıyorlar.

onlar, tekellerin tüm emekçilerin haklarına saldırısı içinde emekçi sınıfı arasında kaybedenler içinde yer alıyorlar. Bugün gelişmiş kapitalist ülkelerde üretilen çalışanların üçte birini oluşturan kadınların çalışma hakları, eşit işe eşit ücret hakkı garantisi altında olmadığı gibi, kadınlar arasında işsizlik hızla artmaktadır. Kadınların mesleki öğrenim olanaklarından kısıtlı bir şekilde yararlanmaları, toplumsal ve politik açıdan eşit haklara sahip olmamaları, anne ve çocukların gereğince korunmaması kadınların yaşam koşullarını ağırlaştırmaktadır. Geri kalmış ülke kadınları ise ana, emekçi ve vatandaş olarak çoğu kez en temel gereksinimlerinden bile yoksun yaşamaktadırlar. Görüldüğü gibi sosyalist ülkelerde, kapitalist ülkelerde ve her gelişmiş ülkelerde kadınların toplumdaki konumları ve dolayısıyla sorunları ve istemleri farklıdır. Ancak her toplumda sistemde yaşarlar yaşıyorlar, ırkları, dilleri, dinleri, yaşam koşulları, meslekleri çok farklı olan dünya kadınların, 21. yüzyılın çocuklarını, yurttaşlarını yetiştirmek gibi ortak bir sorun, ortak bir sorumluluk birleştiriyor. Çocuklarını ve tüm çocukların mutluluğu ve barışçı gelenekleri ile ilgilenecek ise, dünya kadınlarını birleşme hareketi içinde birleştiriyor. Bundan ötürü, ister Amerika'da, ister El Salvador'da, ya da Angola'da veya Lübnan'da ya tezi altında, ister Federal Almanya'da tezgah başında, isterse Türkiye'de tarlada, fabrikada, gecekonduda, zindanda, dünyanın neresinde ve ne koşullarda olurlarsa olsunlar barışı ve demokrasiyi korumak, savaş kıskırtıcılığına karşı çıkmak, çocuklarına yaşanması bir dünya barınmak mücadelesi bekliyor kadınları.

çok ana yaşı bebesini düşürdü. Beri yanından, Cunta'nın politik nedenlerle aradığı onlarca kadın da yurt dışına çıkmak zorunda bırakıldı. Bu politik göçmenlerin önemli bir kesiminin çocuklarının ise Cunta tarafından yurt dışına çıkmaları yasaklandı.

Yıllardır Avrupa'da ekme parası uğruna her türlü aşağılanmaya boyun eğmek zorunda kalan göçmen kadın da Cunta'dan nasibini alıyor. "Bedelli Askerlik" adı altında Cunta soygunu tüm hızıyla sürüyor. Binlerce marki, kronu, frankı vb. verdin, verdin.

Dünyanın neresinde ve hangi koşullarda yaşarlarsa yaşasınlar, barışı korumak tüm kadınların ortak sorunu ve sorumluluğudur...

Bir kadın emekçi, Cunta'nın işkencehanelerini anlatıyor

Türkiye'de kadın tutuklular hangi koşullarda ve nasıl direniyorlar?

İngiltere'de basılan *Dayanışma* Dergisi'nin Ocak sayısında kısa süre önce bu ülkeye politik göçmen olarak gelen Mürvet Şenese'nin yapılmış bir röportajı yayımlandı. DISK'e bağlı BANK-SEN Sendikası'nın üst düzeyde yöneticilerinden ve Kadın Kolu Başkanı olan Mürvet Şenese cunta'nın işkencehanelerinde uzun süre işkence altında tutuldu, ağır cezaiye koşullarını göğüsledi. Şimdi yaşamını yurt dışına sürdürüyor. M. Şenese'nin cunta zindanlarındaki ağır koşulları dirençle göğüsleyen ve yenik düşmeyen tek kadın değil kuşkusuz. Benzer koşullar altında 2,5 yıldır hapsede yatan *Kadınların Sesi* Dergisi Yazışmaları Müdürü Berna Uyar nihayet Aralık ayı sonunda, şimdiki kaydıyla, tahliye olundu. Ancak daha hapisanelerde onlar gibi yüzlerce var. Yaşı almışsa yaklaşımsına rağmen faşist mahkeme karşısında barışı dimdik savunan Reha İsvan, sakatlanan beline rağmen her duruşmada yapılan işkence ve baskıları yitirip haykıran Ankara'da öğretmen Fethiye Çetin, Gölcük cezaevinde iki çocuk annesi Vildan Özdemir, Diyarbakır cezaevinde işkenceye çocuğunu düşüren Ülkü Akgül ve daha birçokları, halen aynı koşullarda tutuluyor. İşte Mürvet Şenese'nin anlattığı ve bugün Türkiye'de onbinlerce politik tutuklu için de gülmek gerek olan hapisane koşulları:

"25 Mayıs 1983 günü sabaha karşı evime yapılan bir baskına gôzaltına alındım. Evime gelen yedi silahlı polis beni 1. zôbeye götürdüler. Evde yalnızdım. Aileme haber vermek istedim, ama izin vermediler. Genel uygulamaya böyledi. Tutuklanılan ailelerine haber vermesinse, hatta bir net bırakmasın bile izin verimiyordu. Yakınlarının poliste olduğunu öğrenen ya da tahmin eden ailelere ise polisten hiçbir bilgi verimiyordu. 'Senin oğlun, kızın, kocan, karın burada değil' diye geri çeviriyorlardı. İşkence eden tutuklular, ailelerine hiçbir haber vermedikçe gizlice gömülüyordu. Bazen de yakınların 'İntihar' ettiği söyleniyordu ailelere. Gözaltındayken ne ailelerimizi görmemize ne de bir avukat tutmamıza izin verimiyordu. Yasal gözaltı süresinin 45 gün olmasına karşın ben 72 gün gözaltında kaldım. Benden daha uzun süre kâlanlar da vardı, çünkü Sıkıyönetim Komutanlığı bu süreci istediği kadar uzata-

bilirdiyô. Biz 2,5 metrekarelik soğuk, havasız, ne güneşli-gören, ne de elektrikli olan bir hücrede 7-8 kadın kalıyordık. Ne hantaynıyordık ne de yatağımız vardı. Gece taze serdiğimiz paltonlarımızın üstünde yatıyorduk. Hücreler çok pisti. Her taraf pirc ve bit kayıyordu. Elimizi yüzümüzü yıkamamıza bile izin verimiyordu. Kuyulrı istediği vakit, çok seyrek aralıklarla tuş âlete götürüyorlardı. İfadelerimiz gözü bağlı işkence altında veriyorduk. Poliste gözaltında bulunduğumuz sürede hücreden çıkıldığında daha hemen herkesin gözünü bağlayıyordu. Sorgulamaya gülerce sürdü. Her seferinde falâkadan elektrikle kadar her tür işkenceye tabi tutuluyorduk. Elektrikli vücudun her yanına ama özellikle de cinsel noktalara veriyorlardı. Bazen bir koltuk altında kanca ya da halkalarla tavana asıyor, ayaklarımızı ancak yere değecek yazıyette bu şekilde saatlerce bırak-

yorlardı. Kendimiz işkenceye tutulmadığımız zamanlarda ise kadın erkek diğer tutuklularla yapılan işkenceleri seyretebilmeye ya da dinlemeye zorluyorlardı. Bizimle oymadıkları diğer bir "oyun" da, ellerimizle ayaklarımızı birlikte bağlayarak bir arada lastiğinin içine sıkıştırmaktı. Böylece elleriyle ya da cıplarla iterek bizi bir top gibi cunta bir tarafından ötekine birbirlerine uyarıyorlardı. Bu çok hoşlarına gidiyordu. Sık sık tutuklanılan eşlerini ya da diğer yakınlarını (özellikle yaşlı ana babalarını) getirip onların gözleri önünde işkence yapıyor, hatta bazen onları öldürmekle tehdit ediyorlardı. İşte sorgulamaların yapıldığı, "İtirafların" alındığı ve sonra da insanların tutuklandığı koşullar bunlardı. Polisin hazırladığı ifadeleri gözü bağlı, grmeden imzalamak zorundaydık... Koşullar soğuk ve rutubetliydi. Kış ayları da dahil olmak üzere orada kaldığımız süre boyunca kaloriferler bir kez bile yakılmadı. Yıyecek az ve çok kötüydü. Birçok kişi hastalandı, özellikle verem yaygındı. Hastalara gerekli iyecikler sağlanmıyaydıydık, ama fazla birşey yapamıyorduk. Onlara ilaç bile verimiyorduk. Hapishane kantininde yiyecek satılır. Ama fiyatlar çok yüksektir. Sadece aileleri para getirebilen kantinden alırseniz edebiliyorlardı. Haftada 5 gün 20'er dakika havalandırılıyoryduk. Yüksek duvarlarla çevrili avludan ancak bir parçacık gökyüzü görülebiliyordu. Hapishane yetkilileri bu kısa havalandırılma bile yasaklamak için her bahane-yi deniyorlardı. Aslında en küçük bahaneyle herşey-yi yasaklıyorlardı: Ziyaretleri, havalandırması, kantinden alırseniz, gazete alı okumayı, çay içmeyi, mektuplaşmayı, herşeyi. Bu yasakları istedikleri kadar uyarıyorlardı. Bazen kadın tutuklular hamileydi. Hapishanede doğum yapı-lardı. Bebekler de hapishanenin dayanılmaz koşullarına, soğukta, rutubette, havasızlığa mahkûmlardı. Mamaları istismak, bezlerini kaynatmak için her ocakta bile izin verilmi-yordu... Haftaları bir gün hapishanede sıcak su akıyo-rdu, ama bu duşları almıyorduk. Sıcak su akıtıldığı zaman da her koşuşa ancak 15 dakika vakit tanıyorlardı. En küçük koştuşa bile en az 20 kadın vardı. Bu nedenle bir da-kikadan kısa bir sürede yıkanmak gibi bir yetenek gelişt-irmek zorundaydık. Çoğu kez soğuk suyla tamamlıyorduk banyoyu..."

DÜNYA KADINLAR GÜNÜ... 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ... 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ... 8 MART DÜNYA KADIN

büyük

İstanbul'da düzenlenen etkinlikte konuşan kadınlar, Türkiye'de kadınların durumunu tartıştılar.

çak dayanışmayı örneğe çalışıyorlar. Gün geçtikçe güçlenen bu dayanışmanın ne denli yaşamsal olduğunu biliyoruz. Ayrıca Türkiye'deki göçmen kadınlar Avrupa'daki sınıf karşılaştırmalarıyla birlikte daha geniş ekonomik hak ve özgürlükleri daha da genişletme savaşımına aktif olarak katılıyorlar.

Savaş dünya çapında ve memleketimizde tüm cephelerde devam ediyor. Taraflardan biri hükümet her savasta yamış-yıkılmış bir dünya, diğeri ise mutlu, güvenli, barış dolu bir dünya istiyor. Şüphesiz birincisi düşüldüğüne, ikincisi vazgeçilmez bir şeydir. Bu vazgeçilmez olanı ise cesaret ve aklın gücü gerçekleştirilecektir.

Yüreklelerimizde memleket hasretini ve memleketi carışanları biran bile unutmada, Avrupa'da bulunan göçmen ve politik göçmen tüm kadınları, hepimizi önemli görevler bekliyor:

- Avrupa'daki tüm kadınlar, Türkiye'de kadınların durumunu tartıştılar. Türkiye'de kadınların durumunu tartıştılar. Türkiye'de kadınların durumunu tartıştılar.
- Avrupa'nın tüm ülkelerindeki işçi sınıfının dayanışmasını güçlendirmek. Avrupa'nın tüm ülkelerindeki işçi sınıfının dayanışmasını güçlendirmek.

1980 yılının başlarında sayılar, Batı Avrupa'daki Türkiye'deki kadınların yaklaşık yüzde 30'unu kadın işçilerin meydana getirdiğini gösteriyor. Türkiye'deki kadınların yüzde 80'inin çalıştığı Federal Almanya'da ise çalışan kadınların sayıları yaklaşık 170 bin. Bu sayı Federal Almanya'da çalışan toplam yabancı kadınların da dördü birini oluşturuyor. Aynı yıllarda Türkiye'de tarım-dışı çalışan kadınların sayısı 630 bin, imalat sektöründe ise 200 binin biraz üzerinde. Böylece, yurtdışında çalışan işçi kadınlar

Türkiye'de tarım-dışı faaliyetlerde çalışan kadın nüfusunun yüzde 20'si gibi önemli bir kısmını meydana getiriyor. Türkiye'deki kadın işçiler işçi olmaktan ve kadın işçi olmaktan kaynaklanan, ve ayrıca kapitalizmin derin krizi koşullarında bütünsel ağırlaşan yerli-yabancı tüm işçilerle ortak olan sorunlarının yanı sıra kendi ülkesinde hiç çalışmamış, ya da sadece kırsal alanda çalışmış kişiler olarak yeni bir kültüre ve kendilerine çok yabancı çalışma koşullarına alışmanın zorluklarını yaşıyorlar. Yeni insan ilişkilerine, ya-

banca bir dile, büyük işletmelerin örgütlenişine, iş düzenine, hızlı temposuna uyum sağlama başlıca güçlükler olarak ortaya çıkıyor. Kadınların değişen çalışma koşullarına rağmen, aile-içi ilişkilerinde daha yavaş değişen rolleri, kültürel alışkanlıklar ve bütün bunların yanı sıra işde ve mahallede artan yabancı düşmanlığı, onların yaşam koşullarını bütünsel ağırlaştırıyor. Türkiye Postası, Federal Almanya'da çalışan Türkiye'deki kadınların bu zorluklarını kendilerinden dinledi:

bir parça yanında kalsın istedim. Ben de bir yıl oturma iznim olmadan yanında kaldım ve Almanca kursuna gittim. Kurs bitince de gerekli yerlere başvurup çalışma izni aldım. Kolay iş buldum, çünkü dokuz kardeşlik ve sadece babam çalışıyordu. Daha sonra da oturma izni alabilmek için yaşamı köçültmek zorunda kaldık. Tamamlağımı MBSE kursundan sonra da süresiz çalışma izni aldım ve ben firmada iş buldum. Üç yıldır burada çalışıyorum.

Yabancı bir ülkede sorunların

Geldiğimde en büyük zorluğu dil bilmemektir kaynaklandı. Alışveriş çok zor geldi. Hiç unutmam bir kez tavuk alacağımı, tavuk yerine köpek istedik. Kağıda yazıp gıdıydırmış alışıverge. Bir de fa "Mineralwasser" yerine "Kriminalwasser" dedim.

Gördüğüm hersey bana ters geliyordu. Çoğu kez kendiyi ülkenin yöneticilerine büyük bir hıncı duydum. Daha da dayımkatayım. Neden binin ülkemizde iş sahaları açılmıyor da, biz buralara sürükleniyoruz diye...

İşyerinde koltuklara yüz dikeydik. İlk günlerde kadın kadın kumşaları bakıp, beceremeyeceğimizi korkarak her ağladım. Fabrikaya gittiğim an Türkiye'ye dönmek istiyordum. Bu durumu babamın desteği ile atlattım. Önceleri hiç akort çıkartamıyordum, daha sonra alıştım.

Ancak hala normal olarak, yani 640 dakikayı hergün veremiyordum. Bu bize zor işlerin verilmesinden de geliyor. Ayrıca işyerinde iyi makineler de genellikle Almanlar oturuyorlar. Ben iki yıl köli bir makinede çalıştım. Hastalapan rapor aldığımızda iş makinesini iyi işe bir başkası alıyor. Almanların makinelerini işe kimse oturmuyor onlar yokken. Almanlar'ın dört iş birden öğretiliyor, hizi işe sadece diktiği altı turların

Niçin gurbet eldeyiz, zorluklarımız neler?

Mehmet YORULMAZ

Duisburg-Reinhausen'da "Elastoform Polster Möbel" mobilya fabrikasının önlendeyiz. Saat 15.15'de fabrika boşalmaya başlıyor. Çalışanların çoğunluğu kadındır. Bu çoğunluğun önemli bir kısmı ise Türkiye'deki kadınlar ve genç kızlar. Her yerde olduğu gibi burada da onları hemen seçmek olanaklı. İçlerinden birkaçı ile söyleşme olanaklı bulduk. Bunlardan biri Gülşen'dir. Daha doğrusu gözlerinin işi güldüğü için bu ismi bir ona verdik. Evli, iki çocuklu Gülşen anlatı:

Federal Almanya'ya niçin geldim?

Türkiye'nin batı kentlerinden birinde ortaokulu bitirmiştik. Başarılı bir öğrenci idim ve liseye başladım. Ancak ağabeyimin okulu bırakıp, babamın onun tazi-matini ödemek zorunda kalması üzerine, ekonomik durumumuz ağırlaştı. Ben de eğitimime devam edemeyeceğimi anladığım için, İş ve İşçi Bulma Kurumu'na müracaat ettim. Almanya'da çalışan a-bamın yanına gitmek düşündüm. 15 gün içinde yanıt aldım ve 1972 Aralık ayında pasaportumu alarak, bir grup kadın ve tecrümanla birlikte üç günlük bir yolculuktan sonra 1973 Ocak ayında Nürnberg'e geldim.

Başta herşey çok zor geldi. Hep ağlı-yordum. İki hafta sonra a-bam geldi. O gelince daha çok ağladım. Bütün kadınlar başıma toplandı. A-bama hep kıyındım, senin yüzünden geldim buralara diye. O da bana "alışırsın kardeşim" diyor. O gece izin aldık, a-bam benimle yattı. Kendimi annemin konyunda gibi hissettim. Duisburg'a dönünce firmaya konuştuk ve beni Mart ayında, şimdi çalışmakta olduğum firmaya getirdiler.

Federal Almanya'da çalışan bir kadın olarak karşılaştığım zorluklar

Zorlukların başında anlaşılabilme sorunu geliyor. Reinhausen'da a-bamlar beni dil kursuna göndermediler. Enistem biraz çalıştırdı. Daha çok iş yerinde beraber çalıştığım Monika'dan öğrendim. O bana Almanca öğretti, ben de ona Türkiye...

Üçbuçuk yıl işten eve, evden işe gittim geldim. Reinhausen pazarını bile öğrenemedim, a-bamları bıraktım. Bazen a-bamları Essen'e giderdik alışveriş için. Pazarı da parşısı da, 1976 da aynı işyerinde çalışan eşimle tanışıp, evlendikten sonra öğrendim. İki çocuğum oldu. Ben ne çoktuğumu, ne de genç kızlığını bilelebilirdim.

Türkiye'de hiçbir işde çalışmamıştım. Bunun için firmamın işi ilk başta çok ağır geldi. Çeşitli bölümlerde çalıştım. Çocukların bakımı çok zor oldu. Ben çalıştığım için onlara konuşmam baktı. Sindir-

Sivas'ta 300 haneli bir köyünden 1969'da Federal Almanya'ya gelen üç çocuklu Gülşen binkindirdi paralarla kocasının, babasına bir türlü ödeyemediği başlık parasını da ödemiş.

yorum. Eşim henüz askerliğini yapmadı. Bu yüzden çalışmak zorundayım. Bedel arttı, bu bizim için çok büyük bir para. Altede tek kişi de çalışsa, iki kişi de çalışsa, bu parayı ödemek bu yaşam koşullarında çok güç. İki yıl için giderse eğer,

● Avrupa'nın tüm ülkelerindeki işçi sendikalarının savaşımında yer almalyız. Onlarla birlikte kazanılan her başarı, iş demek, eklemek demek, insanca yaşam demektir.

● Gâmen işçi ücretlerinde çalışmalyız. Bu yolla sorunlarımızın çözümünde, işçilerimizin yükseltilmesinde önemli bir katkı sağlamış oluruz.

● Tutuklularımızın aileleri ve tutuklularımızın etrafındaki dayanışmayı daha da yükseltelim. Onlara göçereneğin kartları ve mektuplarla her zaman yanlarında olduğumuzu gösterebiliriz. Maddi dayanışmayı birleştirerek çözüm için yaratıcı yöntemler bulalım.

Biz kadınlar için 1984 yılı umutlarla dolu bir yıl. Umutlarla dolu çünkü bizim kitabımızda "umutsuzluk" diye bir kelime yoktur. Hayatı üretiyoruz ve dünyanın bu olağanüstü güzelliklerini üretimize karşı yapılan herşeyi düşmanız. İnsan neslinin sınırsız gelişmesinin olanakları vardır ve bugün dünyanın önemli bir kesiminde bu işletilmektedir.

8 Mart'ın savaşım geleneğini sürdürüelim. Gelecek bizim olacaktır!

Yedi iklim dört bucağa kadınlar bugün kurtuluşun, sınıf savaşımından bağımsız düşünlülemeyeceğini daha bir bilincle kavıyıyorlar. Milyonlarca kadın ve erkek emekçinin kenetlenen elleri sömürüye, toplumsal eşitsizliğe, gericiliğe, baskıya ve zulme karşı birlikte savaşmanın simgesi oluyor...

Bir pazar günü Nürnberg'de Grundig firmasının "hefin"na girdik. Beni üç kişilik bir odaya verdiler. O gece gözümü uyku girmidi. Diğer kızlar uyanıyor diye onlara da kızıyordum.

Ertesi gün firmaya gittik. Öğle yemeğinden su yaktık. Ben su isteyince terciham beni suyan adını söyleyerek karşı bülfe gönderdi. Bufenin önünde araya girdim, ancak sıra bana gelinceye kadar suyun adını unuttum. Bufenin kadın bürşyeri söylüyordu. Ben de şaşkın şaşkın bakıyordum. Arkama dönüp esmer birini gözümde kestirdim. "Türk müsün" diye sordum. "Hayır ama ne istiyorsun" dedi. Yunan-lymis meşer. Sonra onunla arkadaş olduk. Bana bütün su isimlerini söyledi. Sonunda "mineral wasser" deyince çok sevdim ve suyu aldım. Benim bu memlekette öğrendiğim ilk Almanca kelime de "mineral wasser" oldu.

Çocukların bakımı çok zor oldu. Ben-ğalıştım için onlara konuşm baktı. Simdi de okula başlayan büyüğü babasınının yanında kalıyor, küçük de teyzesinde. On-larla ancak hafta sonları beraber olabili-yoruz.

Ben onları yıldır akort işinde çalışı-yorum. Haddinden fazla yıpranıyorduz ve bunun farkında bile değdik. Çoğunuzu para hırsı kalıyor. Arkadaşları uyarma-ya kalktığım zaman da yanlıs anlıyorlar. "Ben bir an önce dönmek istiyorum, sana ne benim çalışmaktan" diyorlar. Ömür-lerinden ne kadar verdiklerini, patrona ne kazandıklarını bilmiyorlar. Türki-ye'ye gittiklerinde rahat edeceklerini dü-şünüyorlar ama bence bu da doğru değil.

Türkiye'ye ne zaman döneceğiz? Türkiye'ye ne anda dönmeyi düşünmü-yoruz. Bir gün döneceğiz mutlaka ama ne zaman? Gün kesin bir yanıt verem-i-

şya. Bu parayı ödemek bu yasanı koşu-larda çok güç. İki yıl için giderse eğer, geri gelmesine imkan yok. Sonra iki o-cuklu bir kadın için burada yaşamla-yaşama, çalışmak çok ağır bir yük. Beraber dönsék ve eşim askere gitsé, bana ve o-cuklarıma yine kim bakacak. İş bulabile-cek miyim? Firma ile anlaşılabilirse bedel ödeyip iki ay gidip dönmek bizler için ay-yisi. Eşim de bedelin düşürölmesinin için ya-pılan toplantılara katılıyor, bunun için çalışıyor.

Aynı fabrikadan bir genç kıza yaklaşı-yoruz. Beş yıldır Federal Almanya'da ya-sayan Fatma da bize öyküsünü şöyle an-latıyor.

Federal Almanya'ya niçin geldim?

1979 yılında turist olarak babam yanı-na geldim. Uçay kalıp dönmektim. Babam ondokuz yıldır burada yalnız çalışıyordu. Ben gelince sıcak bir çorba içti; ailesinden

ne işe kimse oturmamış onları yokte. Almanlara üç-dört iş birden ökteni-yor, bizi ise sadece dikiste çalıştırıyorlar. Bu gidilecilerde bizim işkolumuzda bir işsizlik olduğunda bir aptık kalacağız. Dikis olmadık zaman ise bizi bodrum temizlemeye gönderiyorlar.

Ote yanda yanlıs dikitiğimiz dikileri de bizi kendimiz söküp düzölüyorlar. Son günlerde yabancı düşmanlığı da iyice arttı. Bir gün otobüste iki genç Al-man beni yerimden kaldırdı ve kendileri oturdur. "Sen ayakta durabilirsin" dedi-ler. Sonra da gülmeye başladılar.

Bu sorunlarımızı doğru değerlendire-bilmek ve çözmek için genç kızlar ve ka-dınlar olarak biraraya gelmemiz, bunla-nın nereden kaynaklandığını, aynı işyeri-nin işçileri olan bizi farklı muamele ile birbirine düşman yapanları ve bun-dan yararlanılan kimler olduğunu görmek gerekir. Özellikle genç kızlar bu çalışmalarda yerlerini almalıyolar.

Heilbronn'da Türkiyeliler emekçi kadınlar örgütleniyor

Soner GÜRLER

Alman Sendikalar Birliği (DGB)'nin gençlik odasında, 30 kadın kadın üst-leri başları yapışkan ve boya içerisinde hızlı bir çalışma içersindeler. Bu kadınla-rın yarıları Türkiyeli, yarıları ise Alman. Ki-misinin elinde makas bazı gazete küpür-lerini kesiyor, resimleri yapıyorlar ön-lerindeki kartonlara, kimsede ellerindeki değişik boyka kutulayla karton ve bezler üzerine slogan boyuyorlar. Bu hazırlığı sebebi ne? Birine yaklaşıp ne yaptığını soruyoruz, yanıtıyor:

"Resim kesiyor. 8 Mart Dünya Ka-dınlar Günü nedeniyle Heilbronn'daki Al-man Sendikalar Birliği kadınlar grubu bir eğlence gecesi düzenlemiş, aslin-da ben çalışmadığım sendika üyesi değilim, fakat kocam çalışıyor ve sendika-li. Heilbronn'da sosyete kadınları Türki-ye'deki kabul günlerine benzer toplantı-lara hep düzenlerler, börekli, çörekli çay-lı bu toplantılarda hep onun bunun dedi-kodunu yapılar, bizde dedik ki, bizler emekçi kadınlar olarak bize ait olan böyle-sine bir eğlence gecesi yine bizim so-runlarımız içersinde işleyelim. Şimdi onun çalışmalarını yapıyoruz."

Sorumuzu yanıtlayan Nurhan'ın elin-deki resimleri her göz attık. Herlek Kadın-lar Derneği Kocaeli Şubesinin 1 Mayıs 1976 senesinde Taksim'deki gösteri alanı-na girişini görüyoruz.

Kadriye Almacıya iyi biliyor, bu ne-denle de Sabire ve Sabahat ile birlikte Al-mancaya aç bilen diğer kadınlarla Alman kadınları arasındaki ilişkiyi kuruyorlar. Kadriye'ye soruyoruz "Kadriye ne yap-açsınız 8 Mart akşamı, bize anlatır mı-sın?" Anlatıyor:

Alman kadınların sorunlarını içersinde bizimle birlikte çalışmak istiyor-lar, pek çok sorunumuzun ortak oldu-ğuna değişik toplantılarımızda saptadık. Biz şimdi bir resim sergisi hazırlıyoruz. Türkiye'de kırsal ve kentel bölgelerdeki kadının yaşamı, iki ayrı yöreden Fede-ral Almanya'ya gelen kadının buradaki yaşamı, sorunları, ayrıca Türkiye'de Cun-ta'nın işbaşına gelişinden bu yana ilke-mizdeki baskıları, öncelikle kadınlar üzer-indeki baskıları örnek olarak sergileme-ye çalışacağız.

Şimdi kız çoğunlu olarak dünyaya geldikçe artık konuşulmı duymuyoruz. Biz kadınları toplularda baskı altında tu-tanların, erkeklerimizle de baskı altında tuttuklarını biliyoruz. Bunun için de ne yapabiliriz diye soruyoruz ve bu nede-nle Heilbronn'da kuruluş çalışmaları yürü-ten Heilbronn Herlek Kadınlar Birliği'ne katıldık bulunmaya çalışıyoruz."

Şubtle daha çok genç, yeni evlenmiş, Almacıya, Türkiye'den iyi konuşuyor.

"Ben buraya çocukken geldim. Bizim kızlarımızın durumu malum, pek fazla açılmıyoruz çevreye; toplum baskısı ağır basıyor bizde. Bir sene önce evlendim, işsizim. İş de bulamıyorum, kocam da şimdi işsiz kaldı. Evde o bana ben ona bakıyorduz bütün gün. Gidecek bir yerimiz olmadık gibi yeni evlendiğimiz için de pek fazla tanıdığımızda çok çevrede. Ben astında Sivaslıyım, fakat Türkiye'yi pek iyi bilmem. Geçende bana sordular, böy-lesine bir günün hazırlıklarında benimde çalışıp çalışmayacağımı? Önce düşün-düm, pek istemedim astında, kendime pek fazla güvenim yoktu. Fakat şimdi durum de-ğiştii. Değişik toplantılarda baktım ki tam benim sorunlarım tartışılıyor. 8 Mart ge-cesi Nazım Hikmet'in "Kadınlarımız" şi-i-rini ben Almanca okuyacağım. Benim ko-camla hiçbir sorunum yok. Bu kadınlar grubuyla karşılaşıp anama kadar hep kızardım anama babama beni niye kız çoçulu olan-lık dünyaya getirdiler diye. Erkek çocuk-ları diskoteklerde, dans salonlarında ge-ziyor, arkadaşları var, ben ise iki kelime-yi dahi bir araya getirip konuşmak için çok dikkatli olmak zorundayım diye.

Biz kapıdan dışarı çıkarken Afet salon-da küçük çocukları toplamaya çalışıyor. Kadınlarımız evlerinde çocuklarını da beraber getirmişler, çocuklarını bağışlan-koşmalarını çalışmalara bir başka hava ve-

riyor. Afet'e soruyoruz: "Sen ne diyorsun bu çalışmalara? Şöyle yanıtıyor:

"Ben de Türkiye'de evlendikten sonra kocamın yanına işçi ailesi olarak geldim buraya, ben çalışmıyorum, kızım yok, bütün gün evde oturmak zorunda kalıyorum. Gerçi benim Türkiye'de olduğum sıralar-da bazı çalışmaları vardı. İstanbul'da Yeniköy Halkevi'ne giderdim. Bakiye Ba-riye Onger'in işçiler propagandaları ara-sında bütün mitinglere katıldım, ayrıca Saryyer Maden'de seçim sandığı göz-lemlenici olarak bulunmuştum. Alman ka-dınlarımızda bize teklif geldik, hemen top-landık ve ben sorunlarımız üzerine bir şeyler yapmamız gerektiğini diğer kadın-lara da anlattım; bu grup oluştu. Kadın-larımız bazılarına iddia ettiği gibi duyur-sız değildiler. Kendilerine konuşma fir-satı, bürşyeri yapabile imkanları veril-diği zamanlar çok yaratıcı olabiliyorlar.

Bu grup şimdilik "çalışma grubu" olarak faaliyet gösteriyor fakat yakın bir gelece-ke demekleşmeye gitemeyi düşünüyorum. Çevremizde içinde çalışılabilirliğimiz bir-çok olmadığı için böyle bir yıl izlemek zorunda kaldık. Herde belli erkeklerimiz ile bir dernek kurup bizim çalışılma-mız da böyle bir kuruluşu içine taşı-yabiliriz."

OKUYUCU POSTASI

8 Mart'ı kutlarken

Ülkemizdeki kadınlar bu yılki 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü askersel faşist diktatörlüğün ağır baskı koşullarında karşıyor. Yurt dışındaki en güncel görüşlerimizden biri de politik genel af istemini yükseltmek, kadın tutuklular, onların dışardaki eş ve çocukları ile maddi ve manevi her türlü dayanışmayı örgütlemektir.

Yurt dışındaki kadınlar, bu yılki 8 Mart'ı ABD ve NATO'nun Batı Avrupa'ya ölüm füzeri yerleştirdiği, Lübnan'da 6. Filo'nun, İsrail siyonizminin ölüm saçtığı, Kohl hükümetinin ulusal ihanet politikası izlediği, yabancıların geri dönüşe zorlandığı, neo-naziler tarafından yabancı düşmanlığının saldırılar düzeyine ulaştırıldığı bir ortamda karşıyoruz.

Yalnız değiliz. Alman ve diğer uluslar kadın arkadaşlarımızla birlikte, her yıl olduğu gibi bu yılda sorunlarımızı getirerek, sızamızı, çözümümüzü birleştir-

rek, informasyon ve yayın sergilerimizi açarak, forumlar düzenleyerek karşıyoruz.

Biz kadınlar, dün olduğu gibi, bugün de aile bütünlüğünün parçalanmasına karşı, 6 yaş sınırına karşı, işsizliğe ve evsizliğe karşı hep birlikte hareket etmeliyiz.

İşyerlerimizde, eşit haklar istemini yükseltmeliyiz. Tam ücretle 35 saatlik çalışma haftası istemimizi yığinsallaştırmalıyız. Özellikle Türkiyeli kadınlar arasına taşınmalıyız.

Yabancı düşmanlığına karşı, partili, partisz, sendikali, çeşitli kadın gruplarından arkadaşlarla birlikte eylemler düzenlemeliyiz. Ziyaretler tertiplemeliyiz, "Kadınların askere alınmasına hayır!" kampanyasına katılmalıyız.

Kadınların katıldığı hareket toplal kalmaya mahkumdur.

Gönül Saraç/Wiesbaden

Suskun bir bekleyiş

İki yıllık bir aradan sonra memleket hasretini yine içimi sardı ve bir kez daha göremli bakalım iki yılda daha neler olmuş diyerek çıktım yola. Kasabama gittim. Gece 11 salıydı ve bütün kahveler kapalıydı. Eskiden saat 12'lere, 1'lere kadar açık olan kahveler kapanmıştı. Sokaklar bomboştu. Acaba sokağa çıkma yaşağı mı var, diye düşündüm. Sonradan öğrendik ki, yetkililerin isteği ile kahveler gece 9'da kapatılıyordu. Öyle ya, insanlar birbirleriyle fazla görüşmemeller...

Ya gündüze gelince? Asker bir görünüme görsün. Aynı masada oturanlar bile yavaş yavaş uzaklaşıyorlar birbirlerinden. Sokaklar da öyle. Artık insanlar en yakın hısımlarından bile şüpheleniyorlar. Eskiden kasabama gidince her akşam bir çok hısımlar, tanıdıklarımız gelir, sohbet ederdik. Ama bu sefer insanlar gelmediler. Öz hısımları olan benden bile korkuyorlardı.

Yine de çalışan, didinen insanlar var. Ya da...

Olma renkli resim hastası

Türkiye Postası adlı gazetemizi ikinci yayın yılında da başanlar dileriz. Günlük boyalı gazetelerin aksine biz emekçilerden yana yazı ve haberlerinizi ilgiyle okuyoruz. Gerçekten gazetemizi hem gözü müz hem de kulaklağız. Yayımda katkısı olan herkese teşekkür etmeyi bir görev sayıyoruz.

Birde önerimiz var: Aman dostlar, ne olur bir de çocuk için bir sayfa hazırlayın. Çocuklar için şiirler, bulmacalar, öyküler konabilir o sayfaya. Böylece çocuklarımız da 15 günü ipe çeksinler!

Olma kardeş renkli resim hastası
Okunacak gazete
Türkiye Postası!

İsmail Kahrman/Stuttgart

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Kader değil

Üzülüdür doğduğum gün
konuşmadılar aylarca anama.
Yoksun büyüdüm sevgiden.
Okutmadılar okul çağına geldiğimde
Kızlar okumaz diye.
Babamdan, kardeşimden öç almak için
Kaldırdılar beni dağa
Bir gün satıldım
bir eşya gibi kocama.
Emeğimi çaldılar fabrikalarda
Çıplak vücudum reklam oldu patronlara
Satılmayan malları satılın diye.
İzıma geçtiler işkencede
Kocamın gözleri önünde
Bildiklerimi söyleyeyim diye.
Kaderimdir demeyeceğim asla!
Kaderimi yazan eller varsa eğer
Bunca çabalıma boşuna.
Yanımdayım babamın, kardeşimin,
Yanımdayım kocamın
Bu kokmuş düzenleri
yıkılın diye
Yanımdayım çocuklarımla.

Gülen Güneş/Rüsselsheim

Suçluym

Şimdi
İstanbul'un tüm tepeleri
Tutukevîl, mapuşane, işkencehane
Ben tepelerden birinde
Hüküm giymiş DISK'li bir işçi
Yatıyorum ha
Yatıyorum ta 12 Eylül'den beri
Yatıyorum dipdiri
Suçlu buldular beni
Suçluymuşum bunlara karşı
Suçumu inkar da etmiyorum ha
Suçluym lan size karşı!

T. Süngünoğlu

Biz gerçeği
biliyoruz

Suç kimde?

1983 yılında, Eylül ayının ortalarında

vuruyorlardı ki hiç acımasız ve akıl

Yine de çalsın, didinen insanlar var. Öğretmenler, öğrenciler bunlar. İlk Da aslında Cunta'nın ne olduğunu anlamış durumda. Ama onların belini bükün, onları suskun kılan şey güvenilecek kişilerin güvenilecek somut önerilerini olmaması. Halk bir çok olaydan habersiz. Çin'in her gece beynini yıkamak için TV hiç boş durmuyor. İnsanlara yolları ve lokantalarla, kahvelerle rasdıkları Atatürk resimleri ve karşısında Evren'in resimleri yetitmiyormuş gibi, bir de her akşam "Cumhurbaşkanı Kenan Evren yemeli"nden zorla yedirtiyorlar.

Kıscasatı, zevkle gittiği ülkeden buruk döndüm. Pahallıklı halkın en büyük yükü. Güvensizlik ve suskun bekleyiş. Ama demokrasi falan kesinlikle yok.

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Stockholm

Kuruyan alinteri

Ben de işsizler ordusunun bir eriyim. Ağıştım artık işsiz kalmaya. Ama bana çok şey öğretti. Elime kitap, gazete almadığım gün olmuyor.

Ve düşünüyorum derin derin/Daha kötlüsü var beraberin/ Fabrikalar kapanıyor var mı haberin/ Kurumuş sömürülen alin terlin.

İstiyorum ki, tüm işsizler, çalışanlar biraz uyanık olsunlar. Kağıt oynamaya, tavlaya, şans oyunlarına, sokak kadınlarına, itişip kakışmalara gösterdikleri ilgiyi hayat savaşımına da göstelsinler.

Özer/Strasbourg

Türkiye Postası

Adı-Soyadı

Adresi

Ükesi

Abone ücretini Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 4614 32 - 100, BLZ 100 100 100 Postscheckamt Berlin-West hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu Türkiye Postası Abone Servisi, Donau Str. 1, 1000 Berlin 44 adresine postalayınız.

ABONE BEDELİ:

Falmanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsviçre
6 aylık 36,- DM	600 BF	120 Krn	85 FF	8.40 £	35 G	98 Sfr
1 yıllık 60,- DM	1200 BF	240 Krn	170 FF	16.80 £	70 G	190 Krn

İşte böyle böyle...

Hava soğuk ve karlı. İnsanlar varacakları yere koşar adamı gidiyor. Elimizde Türkiye Postası'nın 25. sayısı, kar ve soğuğa meydan okurcasına görevde devam ediyoruz. Bu havada insanları dik katını kendimize nasıl çekeceğiz? Federal Almanya'daki yabancı düşmanlığı ve nedenlerini sloganlaştırıyoruz. Kendine özgü sakallıya eli merte ilerden geri dönüyor biri. Gelip bir gazete alıyor, hem de sohbet ediyor bizimle. Saatlerce tartışsak bir adamı liler atırmayacağımız bu insanımızın evine Türkiye Postası giriyor. Bizim ona anlatmak isteğimizi gazetemiz fazlasıyla anlatacak. Çoluk çocuk herkes evde okuyup tartışacak.

B. Ercan/Stuttgart

Hacı Evren

Kenan Evren gittiği Suudi Arabistan'da günahlarını affettirmek umuduyla, Hacı oldu. Halkta kendisini "Atatürkçü" olarak tanıtan Evren, şimdi de niye "Hacı" olarak tanıtılması? Nedense bu tipler ya basbuğ ya da Hacı olmaya çalışıyorlar. Hacı olmak kolay ama halka hesap vermek öyle değil.

Hayrettin Erçin/Fransa

Biliyoruz

Yetkililer, Gelsenkirchen'de 5 maddenin ispinin ölümüne neden olan kazanın nedenini hala bilmediğini söylüyorlar. Fakat biz madden işçileri olarak gerçeği biliyoruz ve yineliyoruz, çalıştığımız Zeche Konso'da fazla kâr hırsı ile can güvenliğini korumamaktadırlar. İş temposu dayanılmaz derecede hızlandırılmıştır. Kazan nedenlerini ortadan kaldırdı hiçbir harcama ve yatırım yapılmamaktadır.

Bunu güzel bir örnekle şöyle kanıtlayabiliriz. Bin metre derinlikte en kuytu taşın altında çalışan kömür üreten tüm üretim araçları bilgisayarlar aracılığı ile madden yönetiminin kumanda odasından kontrol altında tutulmaktadır. Nerede işe bir kazmanın bile çalışmaması, bir makinanın istop edilmesi halinde yukarıdaki kumanda odasından alarmlar çıkmakta ve saniyesi saniyesine burada çalışanlar üretime devam etmeye zorlanmaktadır. Hatta eldeki çok hassas cihazların, yüzbinlerce ton göçük altından kalan beş maddenin kardeşimizin daha ilk dakikalarında bile canlı olmadıklarını saptamıştır. Şimdi soruyoruz, dağ büyüklüğündeki taşların altında bu beş kahraman madencinin soluğunu ve nabzını duyabilen bu alet nasıl olur da dağların yıkılmasını, göçmesini sayıyamaz?

Gelsenkirchen'den bir madenci

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günü çıkar. Herausgeber: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1. Verantwortlicher Redakteur: Ahmet Kardam. Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwortlichen: 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92. Herstellung: Eigenvertrieb Druck: Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48, Sontagstr. 49. Banka Hesabı: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 461432-100, BLZ 100 100 100 Postscheckamt Berlin-West. Abone Koşulları: F.Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30,- DM, 1 yıllık (24 sayı) 60,- DM. Temsilcilikler: Fransa: Paris, Tel: 01-258 26 90, F.Almanya: Frankfurt, Tel: 0611 68 41 98, Belçika: Brüksel, B.P. 83, Hollanda: Amsterdam, Tel: 020-942323, İngiltere: Londra, Tel: 01-801 7046, Danimarka: Kopenhag, Tel: 01-707 506, İsviçre: Stockholm, Tel: 08-367 576.

1983 yılında, Eylül ayının ortasında doğru okumak için İstanbul'a gittim. Evet, okumak ve devlete hayırlı biri olmak çabasındayken yitibayında başından geçen bir olay üzerine bütün hayallerim yıkıldı.

1983'ü 1984'e bağlayan gece saat 23:30' sularında beş arkadaş sokakta dolaşıyorduk. Kimliksiz gezmenin yasak olduğuna biliyorduk ama kimliklerimiz okulda idi. Biz gezerken birkaç jandarma gelip bize kimlik sordu. Biz de "okulda" diye cevap verdik. Başka bir şey demeden karakola götürdüler. Orada bize tekme tokat giriştiler. Öylesine

verururlardı ki hiç acımasız ve akil almaz bir düşünce. Bir tanesi tüfeğin dipçisi ile göğüsüne vurunca bayılmışım. Ertesi gün ayıldığımda kendimi kanlar içerisinde yerde yatıyor buldum. Okuldan sormuş öğrenmiş olmaları ki bizi bıraktılar. Bıraktılar ama ne halde! Bir iki hafta yatakta yattık. Ayaga kalkınca ben Almanya'ya döndüm ve bir daha Türkiye'ye dönmeyeceğim. Söyleyin yetkililer beyefendiler, şu bende ve benim gibi düşünüp Türkiye'ye dönmek istemeyenlerde mi, yoksa sizin o akıl almaz rejiminde mi?

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Frankfurt

TÜRKİYE DEMOKRASİ GÜÇLERİ İLE

dayanışma gecesi

Kulturbund der Solidarität mit den Demokraten der Türkei

TİP 23 yaşında

FUAT SAKA
HEVAL
MELİKE DEMİRAĞ
SÜMEYRA
FOLKLÖR
KORO

Bochumer Str. 190
(Schulzentrum)
Gelsenkirchen

10.3.1984
Saat 18'00

GÜLDÜŞÜN

Türker çekirmiş...

Herkes bilir kimin ne olduğunu

Adamın biri, hem de günün en civcivli saatında Eminönü Meydanı'nda yükskeçe bir yere çıkması başlamak üzere sesle konuşmaya:

— Koskoca bir millet, bir avuç hırsız, sömürücü, katil, faşist yüzünden acı çekiyor. Buna can mı dayanır?.. demeye kalmadan polisler üstülmüşler, adama dertop edip 1. Şubeye götürmüşler.

— Sen, demiş sorguyu yapan polis, Eminönü Meydanı'nda, herkesin ortasında, koskoca bir millet, bir avuç hırsız, sömürücü, katil, faşist yüzünden acı çekiyor, buna can mı dayanır, diye bağırışmışın, doğru mu?

Adam gayet sakin:

— Evet, demiş, doğru.

— Nasıl dersin lan bunu, bunu diyene biz ne yaparız?

Adam gene sakin:

— Niye, demiş, Pinochet çetesi yüzünden Şili halkının acı çektiğini söylemek suç mu?

— Sen Şili diktatörünü mü kastettiydin?

— Evetee...

— Öyle söylesene be kardeşim. O zaman mesele yok. Serbestsin, gidebilirsin...

Ellerini kollarını çözmüşler. Adam kalkmış, kapıya gelmiş, açmış, tam çıkacakken durup sormuş:

— Affedersiniz, demiş, siz kimi kastettiğimi düşünmüştünüz?

BİLMECE - BULMACA

Bulmaca

SOLDAN SAGA

1. Meksika ulusal

kuruluşu, barok.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

Hece

Bulmacası

ANLI ŞANLI YAZARLARDAN...

...ALLI PULLU SEÇMELER

İthalat, ihracat ekonomik bir ortamda affallaşanlar

Yepyeni, alışık olmadığımız, alışmak için çığnışlaştığımız, affallaştığımız bir takım örgütlerle büyüldüğümüz inandırılmaya çalıştığımız bir "acaba"lar içindeyiz. Yeni İthalat, ihracat ekonomik bir ortamdayız. "Hayırlı olur inşallah" demek hepimizin dileği ve ümidi. Şu anda, aksini düşünmemekle beraber düşünmekten de kendimizi alamıyoruz. Nereye gidiyoruz, nereye varınız? (Tahsin Öztin, 14 Şubat, Hürriyet)

"Tecrübesiz acemi" nasıl bir şeydir acaba?

Erdal İnönü ise ilim adamı -politikacı- doktrinci karması bir yaşayışı, şu zamana kadar sürdüğüden sonra, taşıdığı soyadının geçer akçeliği düşünülerek SODEP'in başına getirildi. Yanlı bilgisi olsa bile nazarı, kendisi tecrübesiz acemi idi... Yarın muftağa girdiği zaman ocak yakmayla da elbet unutacak, unu, tuzu ve şekeri de birbirine karıştırabilecektir... (Ahmet Kabaklı, 17 Şubat, Tercüman)

Nerde o eski hiyarlar? Şimdikiilerin hepsi salatalıkl!

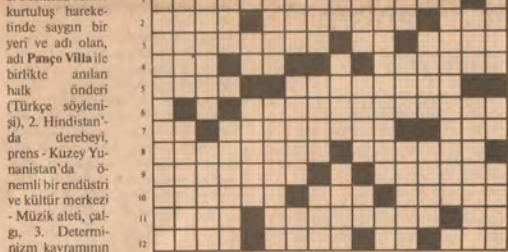
... Bugün ne Birinci, ne de İkinci Dünya Harbi'nin liderleri gibi devlet adamları görmek pek mümkün olamıyor. Detant dedikimiz belah devrenin mesulleri de bilhassa büyük devletlerin başında da hiç küçük devlet adamlarıdır. Aynızın'dan sonra Amerika'nın başına geçen devlet adamlarını bir düşününüz. Nihayet Reagan ile Amerika Devlet Başkanlığı makamı biraz istikrara kavuşmştur... (Ergün Göze, 17 Şubat, Tercüman)

Nihayet haysiyeti uyanmış cunta partisi liderlerin

Halıkçı Parti Genel Başkanı Sayın Calt dışından gelen seslere lüzumundan fazla önem verdiği için, mahalli idareler seçiminde milletvekili seçimine nazaran daha az oy aldığı takdirde partisinin başından çekileceğini bir kaç kez tekrar etti. Öylesine ki bu söz, kazanmış olduğu oyları muhafaza kaygısından ziyade kendisinde ciddi bir haysiyet meselesinin uyanmasına işaret etti. Bize kalırsa böyle bir şey yapmamalıdır... (Cihat Baban, 21 Şubat, Son Havadis)

"BAŞ" yazanın Suudi Arabistan seferinden...

Cuntabaşı Evren'in Ortadoğu'da Arap gerici illerin merkezi ve elebaşısı Suudi Arabistan'a yaptığı geziyi izleyen gazeteciler

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Demokratik Alman Cumhuriyeti devlet ve parti başkanı, 2. Türk Kökenli bir Avrupa halkı - İrmak, çay ve derelerin tümünü kapsayan coğrafya terimi: 3. İzin, "olar" verme - İz, beliri (eski dilde ve çoğul), 4. (Tersi) Doğal ve doğal bir yapı - (Tersi) İzlenim, 5. En büyük yonulmuş birim - Muhammed Peygamberin annesi, 6. En büyük ve en kalabalık anakara - Onurunu korumaya kararlı, kendinden hoşnut, 7. Klasik Türk musikisinde özellikle dinsel musikiye önemli olan bir üfleme çalgı - Tarlaların ekilmeyip dinlenmeye bırakılması - İçeden büyük yönetim birimi, 8. İspanyolcanın alkış ünlemi - Ortadoğu'da ünlü ve önemli bir liman kenti - (Tersi) Fiyaka, gösteriş, 9. (Tersi) Çok'un tersi - Karadeniz kıyısında çay ile ünlü bir ilimiz - Özellikle II. Dünya Savaşı'nda önem kazanan bir savaş aracı, 10. Belki Bağdat gibi büyük olur ama onun gibi "yar" olmaz - Operalarda bir solist tarafından söylenen şarkı - Firavunlar dönemi Mısır'ında bir tanrı, 11. (Tersi) Yarı ya da savasta kendisine karşı savaşım verilen - (Tersi) Almanca, çocuk dilinde büyükanne - Notaların ikincisi, 13. Dağlardaki büyük taşlar - (Tersi) Köşk, küçük saray, 14. "Soylu efendimiz" anlamında eski dilde bir hitap, 15. Kalın ve kaba kumaştan dikilmiş bir tür palto - Mübherleri mürekkeplemek için kullanılan bir araç, 16. Karadeniz'e birleşik bir iç deniz - (Tersi) Kimyada brom - Oyun salonlarında bulunan, bilyaların aracın kimi yerlerine çarptırlarak puan toplamaktan ibaret elektronik bir oyuncakın Türkçe'de yaygın adı.

Geçen Sayıdaki Bulmacanın Çözümü
SOLDAN SAGA: 1. Hayzulluhalda - Ak, 2. Acabı - Pamırdığı, 3. Salname - En, 4. Abay - Asteriks, 5. Nazarenin - Din - İade, 6. Apırsarı - Utah, 7. Li - Defneçlik, 8. İzahat - Kaş - Nuş, 9. Ellek - Taş - Maali, 10. Derik - İhdas - Am, 11. İmalatharbiye, 12. Zet - Ahar - Alanya, YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Hasan Ali Ediz, 2. Acaba - İzleme, 3. Yalaza - Alrat, 4. Rinyep - Heil, 5. Uba - Nidakka, 6. Mailet - Tu, 7. Esnaf - Trin, 8. Ap - Ritya - Ha, 9. Haneadan - Şiar, 10. Om - Risek - Hr, 11. Gilinica - DBA, 12. Lrak - İsmail, 13. Ud - Siul - Asya, 14. Af - Atina - En, 15. Ağ - Odakula, 16. Kuz - Eh - Sinyal.

Aşadaki heceleri birer kez ama tümünlde kullananlar soruları kentleri bulunuz. Kentlerin tümünün de Türkiye'deki söyleniş ve yazılışları gözönüne alındığını unutmayınız. Yanıtlarınızı aynı sırayla yazıp ilk harflerini okursanız "görecelik" kuramını bulan büyük fizik bilgininin adı çıkacaktır.

A - BERG - BRÜK - BU - BURG - DA - DE - DIN - E - ER - ES - FA FURT - HAN - IS - IS - KEN - LI LÜB - MA - NA - NAN - NÜ - PO RAN - REN - RI - RO - SEL - SEN SOF - TAN - TOK - YA - YE - YO

1. Ortadoğu'da küçük bir petrol ülkesinin başkenti
2. Bugünlerde orada emperyalist kıskırtmalar sonucu kan gövdeyi götürüyor
3. Strasbourg'da birlikte "Avrupa Başkenti" olarak nitelenen bir kent
4. İngiliz kraliçesinin kocasının "dük" olduğu kent
5. Plastik yollar araya çıkar (mıs)
6. Bütün deniz terliklerinde de Türkiye'de böyle deniyor
7. Ruhr havzasının göbeğinde bir madenî kenti
8. İran'ın hali ve gülleniyle ünlü bir kenti
9. Nazilerin yangılandığı, bugün de neozinlerin yuvalandığı bir Federal Almanya kenti
10. Ünlü E-S kanalyolu üstünde bir sosyalist başkent
11. Bugünlerde orada "din" adına kanlı cinayetler işleniyor ve komünistler kitlesel kuymlara uğratılıyor
12. Bilimsel sosyalist öğretide özellikle program tartışılmasında sıkça anılan bir DDR kenti
13. Kahire'nin liman kenti ve ilk çağların büyük bir kültür merkezi
14. Balıkçılar, barkolar denen balıkçı türküleri, hırsızları ve komünistleri ile ünlü bir İtalyan liman kenti

Geçen sayıdaki sözcük — bulmacasının çözümü

Geçen sayıdaki sözcüğümüz "Sakarya" sözcüğünden bizim ürettiğimiz 51 anlamlı sözcük yuvarından oluşuyor:
As, Ak, Ay, Ar, Ya, Sak, Sar, Say, Sas, Kar, Kay, Ray, Yas, Yak, Yar, Ark, Aks, Asa, Aksa, Aya, Ara, Saka, Sara, Saya, Kasa, Asar, Kasa, Kaya, Kars, Arya, Asya, Arsa, Yara, Yaka, Ayak, Akyar, Rask, Asar, Ayar, Akar, Yasa, Sakar, Kayra, Sayar, Sayra, Asker, Yakar, Kayar, Karay, Kaskr, Kasara.

Cuntaşçı Evren'in Ortadoğu'da Arap girişimlerini merkezi ve Cuntaşçı Arabistan'ı yaptığı gezili izlenim gazeteciler arasında Milliyet'ten Mehmet Barlas da vardı. Abdî İpecki'nin başyazıları yazdığı köşeye yerleşip baş yazılar olan ve adı şimdilerde TRT Genel Müdürü aday olarak geçen, Babal'nin en ödek, en yeteneksiz kalemlerinden Mehmet Barlas'ın Suudi Arabistan gezisi boyunca yazdıkları, burada ayrıca ele alınmaya değer bir önem taşıyor. Kuşkusuz burada sözünü ettiklerimiz "önem" Abdî İpecki'nin burjuva demokrat görüşleri savunduğu köşesinin, bu gün kimlere kaldığını belgelemesi bakımından önem taşıyan bir "önem".

Kuzey'de bekçilik yapıyoruz öyleyse ...

...Eğer bugün Suudi Arabistan'daki yönetim, kendisini güven ve istikrar içinde hissediyorsa, bunda Türkiye'nin payı çok büyüktür. Eğer Körfez ülkeleri kuzeyden gelip güneyi etkileyecek bir siyasal çabanın içinde yaşamıyorsa, bunun teminatı Türkiye'dir. Buna karşı

Türkiye, ne Suudi Arabistan'dan, ne de diğer petrol ülkelerinden bir katkı istemektedir. Türkiye'nin istediği tek şey Arap ülkelerinin, Türk teknolojisine, Türkiye ticaret ve sanayi ürünlerini, pazarlarında ayrıcalıklı imkânlar tanınmasıdır. (22 Şubat Milliyet)

Suudi Arabistan demek ne demektir?

Suudi Arabistan demek, Suudi hanedanı ve Kral Fahd demektir. Kralın, Cumhurbaşkanı Evren'i ağırlamakta gösterdiği özen, öylesine bir içtenlik taşıyor ki, Türkiye-Suudi Arabistan ilişkilerinde bundan sonra çok ciddi ve olumlu gelişmelerin yer alacağını söylemek falcılık olmayacaktır. (25 Şubat, Milliyet)

Din ile devlet işlerini birbirine karıştırmadan...

...Umre", hac mevsimi dışında mukaddes toprakları ziyaret edenlerin yaptığı bir minyatür hac anlamına geliyor. Umre'nin üç şartı var. Bunlar, Müslüman olmak, ihrama niyet etmek ve "Telbiye" okumak. Önde Cumhurbaşkanı Evren, Türk heyeti-

nin bütün üyeleri ihramlara bürünüp, Umre'ye başlıyor. Din ile devlet işlerini birbirine karıştırmadan İslamiyete saygılı olan bir Türkiye, Ortadoğu'da siyasal ve ticaretin tartışılmaz merkezi haline gelebilir. (26 Şubat, Milliyet)

Ne güzel tartışacaktık ama...

...Ah keşke bizim topraklarımızda da petrol fışkırsaydı ve biz de teorik ekonomi ve siyasal tartışmaların lüksünü kısır döngüler içinde yaşayabilseydik. Ama petrolümüz yok işte. (27 Şubat Milliyet)

En önde Evren, hepsi koşacaklar...

...Umre" sırasında uzunluğu 300 metreyl bulan bu alan yedi defa, beşer yürüyüş, bazan da koşu temposunda geçiliyor. Bu iki kilometreyi aşan mesafeyi sayın Evren hiç yorulmadan ve sırasında koşarak tamamladı. Biz ise bir kaç tur tamamladıktan sonra, o büyük kalabalığın arası-

na çekilerek gözden kaybolmaya çalıştık... Şimdi diyoruz ki sevdığımız ve saydığımız Cumhurbaşkanı yıllarca istikrar ve demokrasiye dayalı tural atacağımıza inanıyoruz. Refah, güvene doğru en önde Evren, hepimiz yıllarca koşacağız. (28 Şubat, Milliyet)

Newroz kutlamaları başladı

Denge Komal'ın düzenlediği ve Nizamettin Arıç, Zamani, Emekçi, Brindar, Cirus ve Gülistan-Şivan Perwer'in katıldıkları Newroz gecesi 3 Mart günü Batı Berlin Hür Üniversitesi'nin Audi-Max salonunda yapıldı. 2 bin aşkın kişinin izlediği gece büyük bir coşku içinde geçti. DDKD'nin düzenlediği Newroz kutlaması ise 25 Şubat günü Bochum'da yapıldı.

Newroz kutlamaları Federal Almanya'nın çeşitli kentlerinde Mart ayı boyunca sürecek.

Yunanistan'daki Türkiyeli politik göçmenler ortak bir dernek kurdular

Yunanistan'ın başkenti Atina'da 29 Şubat günü Birlik Yolu, Cephe, IGD, Dev-Sol ve Türkiye Devriminin Yolu adlı örgütlerin temsilcileri ortak bir toplantı düzenleyerek "Türkiye ve Türkiye Kürdistan Demokratlar Birliği" adı altında bir örgüt kurduklarını açıkladılar. Yunanistan'daki Türkiyeli politik göçmenlerin oluşturdukları bu birliğin amaçları arasında, politik göçmenlerin kendi aralarında ki dostluk ve dayanışmayı geliştirmek, politik göçmenlerin haklarını savunmak ve Türkiye ile dayanışma eylemlerini daha da yükseltmek bulunuyor. Yeni kurulan örgütün yönetim kurulu Alaettin Taş, Mithat Deniz, İsmail Yılmaz, Kemal Bulut, Behsat Balci ve Faruk Ürem'den oluşuyor.

Dostluk Haftası başlıyor

10-17 Mart tarihleri arasında Federal Almanya'da Dostluk Haftası başlıyor.

DISK'in kuruluş yıldönümünü bütün Avrupa'da kutlandı

DISK'in 17. kuruluş yıldönümü Şubat ayı içinde ve Mart ayının başında Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde ve Federal Almanya'nın çeşitli kentlerinde coşku ile kutlandı. Türkiye'de baskı ve teröre karşı, sendikal hak ve özgürlükler için, DISK'e özgürlük için savaşımını dile getirildiği toplantılar, faşist Evren cuntasına karşı tüm demokratların ortak mücadelemelerinin gerekliliğini de bir kez daha vurguladı.

Merkezi düzeydeki toplantı, 3 Mart'ta Federal Almanya'nın Essen kentinde, yurt dışında bulunan DISK yöneticilerinin bir süre önce Hollanda'da yaptıkları toplantıda alınan karar çerçevesinde, yöneticilerin tümünün katılımı ve Federal Almanya'daki Türk ve Kürd göçmen örgütlerinin katkısıyla kutlandı. Gecce binin üzerinde Alman ve Türkiyeli demokrat katıldı. Kutlama gecesinde birer konuşma yapan DISK yöneticilerinden Yücel Top ve Kemal Daysal Türkiye'de DISK'i ve sendikal özgürlükleri ortadan kaldırma mücadelesinin aynı zamanda demokrasiyi yöknetme çabalarıyla denk düştüğünü belirttiler. Konuşmasında, Türkiye zindanlarındaki yığıtçı direnişleri de vurgulayan K. Daysal, "Ancak bizlerin de aktif çalışmalarıyla gerçekleştirilebilecek bir genel politik aç politik tutukluların hapisanelerde çürütmesini ve katledilmesini önleyeceğiz" dedi. Ayrıca, yurt dışında bulunan sendika yöneticilerinin kendi aralarında oluşturdukları birliğe de değinen Daysal, böylece bir birliğin uluslararası dayanışma hareketi Türkiye işçi sınıfı ile sendikasımları daha et-

kili hale getirirken, faşizm koşullarında gaspedilen sendikal hak ve özgürlüklerini yeniden elde etme savaşımına hazırlanan Türkiye işçi sınıfını da cesaretlendireceğini vurguladı.

Toplantı, konuşmacıların ardından Hüseyin Kiraz, Fuat Saka, Ali Asker, Ozan Komadilkan, Köln Kürdistan İşçi Derneği Folklor Grubu, Frankfurt Halkevi Folklor Ekibi, Aschaffenburg Folklor Grubu'nun sergiledikleri kültür programıyla coşku- lu bir hava içinde geçti.

Öteki ülke ve kentlerdeki toplantılar

Fransa'da Hegenau'da 18 Şubat'ta HTID ve STAD'in düzenledikleri ve CGT sendikası tarafından desteklenen toplantıya 200 kadar Türkiyeli ve Fransız katıldı. Toplantıda Bank-Sen Yürütme Kurulu üyesi Fevzi Karadeniz bir konuşma yaptı.

Danimarka'da Aarhus ve Randers kentlerinde toplantılar yapıldı. Aarhus'daki geceyi Türkiyeli İşçiler Dayanışma Derneği ile Türkiye-Danimarka Derneği ortaklaşa düzenlediler. Bölgedeki 29 sendika

Essen'deki toplantıda Yücel Top ve Kemal Daysal birer konuşma yaptılar

tarafından desteklenen geceye 200'ün üzerinde kişi katıldı. Randers kentinde Türkiyeli İşçiler Dayanışma Derneği tarafından düzenlenen toplantıya katılım ise 100 dolayındaydı.

İsviçre'de Zürich kentinde 3 Mart günü yapılan toplantıya 500'ü aşkın İsviçreli ve

Türkiyeli katıldı. DISK Genel Yönetim Kurulu üyesi Yaşar Arkan'ın İsviçre Sendikalar Birliği Sekreteri Karl Aschbeck'in birer konuşma yaptıkları gecenin kültür bölümlerine Sümeysa, Heval ve Melike katıldılar.

Australya'nın Sydney kentinde N.S.W. Demokratik Türk Dernekleri Federasyonu tarafından çok sayıda izleyicinin katılımı ile 18 Şubat günü yapılan toplantıda Metin Gür bir konuşma yaptı.

Federal Almanya'nın Frankfurt kentinde Türk Halkevi'nde ve Kassel'de de FIDEF'e bağlı İşçi Öğrenci Derneği'nde toplantılar yapıldı.

DDR'li yazar Lang Batı Berlin'de

Batı Berlin'de 2 Mart 1984'de Türk Merkezi tarafından düzenlenen oku-

10-17 Mart tarihleri arasında Federal Almanya'da artan yabancı düşmanlığına karşı, 100'den fazla örgütün katılacağı bir eylem haftası düzenleniyor. "Bizi kimse sınırdışı edemez- yabancılar karşı kıskırtma değil, yeni işyerleri- Almanlar ve yabancılar eşit haklar" başlığı altında yapılacak eylem haftası Federal Almanya'da 60 kenti ve Batı Berlin'i kapsıyor.

Geçtiğimiz yılın Haziran ayında "Yabancı Düşmanlığı ve İnsan Hakları" adlı altında da bir hafta düzenlemiş olan bu yılki eylemin Koordinasyon Komitesi, Frankfurt'ta yaptığı basın toplantısında yabancıların amacının, Federal hükümetin yabancılar politikasının sertleştirilmesini, ailelerin birleşmesini, sınırdışı uygulamaları, iş arama, sığınma ve diğer hakları konularında Alman halkını bilgilendirmek olduğunu söyledi. Komite sözcüsü, ağırlıklı **Batı Berlin, Hamburg, Köln, Hannover, Stuttgart** ve **Frankfurt** olacak olan hafta içinde, yürüyüş, açık oturum, kültür gecesi vb. olmak üzere her tür eylem

faaliyetinin yer alacağını belirtti.

Bu hafta da ayrıca yine Koordinasyon Komitesi'nin yabancı düşmanlığına karşı başlatmış olduğu ve bugüne kadar, aralarında milletvekilleri, yazar ve sanatçıların yer aldığı 15 bin kişi tarafından imzalanmış olan "Frankfurter Appell" adlı kampanya da sürdürülecek ve tüm Federal Almanya çapında imza toplanmasına devam edilecek.

Bu arada Federal Almanya'nın çeşitli kentlerinde "yabancı düşmanlığına karşı dostluk" eylemleri sürüyor. **München-gladbach**'da 24 Şubat günü FİDEF Çalışma Grubu, Katolik Kilisesi, İspanyol ve Yunanlıların ortaklaşa düzenledikleri geceye 300'ün üzerinde katılımlı oldu. Aynı gün **Reichlinghausen**'de, "Yabancılar değil Nazi'ler defolsun" başlığı altında yapılan meşale yürüyüşten sonra bir de kapalı salon toplantısı düzenlendi. **Neckarsulm Yüksek Halk Okulu**'nda da 70 kişinin katıldığı bir yabancılar ve Almanlar dostluk grubu kuruldu.

kısa kısa...kısa kısa..

FİDEF'in 8. Kurultayı 7 ve 8 Nisan günleri Essen'de toplanıyor. Bu yılki Kurultay'ın ağırlık noktalarını atom füzeleri yerine yeni işyerlerinin açılması, 35 saatlik iş haftası, Türkiye'de genel af ve sendikalar hakkının yeniden kazanılması oluşturuyor.

BADEN Württemberg eyaletinde üç yıldır faaliyet gösteren ve Türkiye'lere sosyal dayanışmanlık görevinde çalışanları oluşturdukları **Türkiye için Sosyal Danışmanlar Derneği** 3. Genel Kurul'u yaptı. Yapılan seçimlerde yeni yönetimin Kurulu'nun **Nejdet Oryan, Faik Mumcular, Tahsin Mengüloğlu, Firuzan Levent** ve **Nuri Musluoğlu** seçildiler.

FEDERAL Almanya'nın 15 kentinde faaliyet gösteren çeşitli Kürt örgütleri 21 Mart günü Köln kentinde yeni bir **Federasyon** çatısı altında birleşme toplantısı yapacaklar. Bu 15 Kürdistanlı örgüt arasında Berlin'deki **Kürdistan İşleri Derneği**, **Hamburg'daki Kürdistanlı İşçiler Derneği**, **Frankfurt'taki Mezopotamya İşçiler Birliği** ve **Stuttgart'taki Kürdistan Yurtsever İşçiler Birliği** de bulunuyor.

DANİMARKA'da göçmen işçi örgütlerinin federasyonu **İND-SAM** 4. Olağan Kongresi'ni yaptı. Açılış konuşmasını yapan **Türkiye İşçiler Birliği** Başkanı **M. Erdem, İND-SAM**'a 5 örgütün daha bağvurduğunu söyledi.

Barış Derneği ile dayanışma eylemleri sürüyor

Federal Almanya'da, Türkiye'de tutuklu olan Barış Derneği yöneticileri ile dayanışma eylemleri sürüyor. 17 Şubat günü **Düsseldorf**'da "Federal Almanya ve Türkiye Barış Hareketlerinin Ortak Direnişi" başlığı altında Türkiye Barış Derneği Başkan Yardımcısı ve gazetemiz yazarı kurulu üyesi **Oya Baydar**, **Düsseldorf** barış girişimden **Petra Berghaus** ve Türkiye Demokrasisi Güçlüğü Dayanışma Girişimi'nden **A. Gübel**'in konuşmacı olarak katıldıkları toplantıya çoğunluğu Alman 70 dolayında barış savaşçısı katıldı.

22 Şubat günü **Wilhelmshaven**'da Barış Derneği ile Dayanışma Komitesi ve **KKDK**'nın ortaklaşa düzenledikleri dayanışma gecesi ise 150 kişi izledi. Türkiye Barış Derneği Yönetim Kurulu üyesi ve gazetemiz yazarı kuruldanda **Özlem Özgür**, **Tekstil Sendikası GTB**'den **G. Linemann** ve **Stadt Jugend Ring**'den **Z. Bartmann**'ın konuşmacı olarak katıldıkları gecenin kültür bölümünde **Heval Türkçe** ve **Kürtçe** türküler söylendi.

CÜNEYT BAŞBUĞ NOKTA

Yaşam öyküleri

Son günlerde zaman zaman ekonomi, zaman zaman da sosyete haberleri sayfalarında parlak yaşam öykülerine rastgeline oldu. Renkleriyle, renksizlikle Türkiye basını 30-35 yıla sığdırılmış "harika çocuk" öyküleri yayılıyor. Bu harika çocukların özellikle özel sektörde olmak üzere, en azından bir yöneticilikle, genel müdürlükte sürdürdükleri yaşamları gölgeleyen artan ölüme ilgilie izleniyor.

Ortak özellikleri "özel eğitim yapılan bir orta öğrenim kurumunu bitirdikten sonra yurt dışında yüksek öğrenim ve -veya mastır- doktora yaptıktan sonra yurda dönerek bir holding veya bankanın yüksek düzeyde danışmanlığıyla işe başladığı" olan bu parlak özeğmişler gerçekte 80'lar sonrası Türkiye'nin bir yansıması. Hicbirinin öğrenimlerini gerekeni öğrenip, yapmaları gerekeni yapmak dışında kendilerinin dışında kalarak, maddi ve manevi hiçbir sıkıntı tanımadan eğitimlerini tamamlamak ve kendilerini bir bakıyken koltuklara atmak önemli özellikler olarak alınmıyor.

Bu harika çocukların, yine aynı yılların, 1960'ların biçimlendiği, benzer yaşam öykülerine değilse de, benzer yazgı-

lara sahip onbinlerce ekranlarıyla yetenek açısından hiçbir farklılık olmadığı kesin. Oysa ekranları çok farklı yazgılara tutacak. Şakakları çok daha değişik kuşullarda ağlıyor. Gerici iktidarlardan, faşist Cunta'nın onlara bugüne dek biçtiği değer tutuklama, yargılama, işten atma, sürgün, işkence, ölüm, kaçakçılık, gurbet... Gazetelerde, mahkeme haberlerinde isimleri geçiyor askeri savcılar istedikleri cezalarla birlikte. Aranyor ilanlarında resimleri asılı. Yurttaşların atılacak olanların listesinde isimleri yazılı.

İlkokulda aynı sınırlarda, aynı oyun kollarında birarada olan insanların toplumsal çalkantılarla yükü yılların içinde böylesine birbirine zıt konumlara ulaşması, sayısız etmenle bağlı olsa da, sonunda temel bir soruya verilen farklı yanıtlardan kaynaklanıyor. "Halkından yana mısın?" Kuşkusuz bu soru elde kağıt kalem tek tek dolacak sorulmuyor. Soruyu yönelten insanlar değil, hayatın kendisi. Ve insan yaşamında sadece bir kez değil, hergün sürekli olarak yineleniyor bu soru.

Yaşamın hergün öne sürdüğü soruyu anlamamak özü asla kabul edilemez. Anlayıp yanıtlamak ise, yanıtını "halktan yana değilim" diye verenlerden daha az alıncak değil. Gazete köşelerinde yayınlanan yaşam öyküleri, genç yöneticilerle düzelen övgüler yanıtı olmamak. Ortada, tarife-toplumsal olayların gelişimine ters olduğu için düzeltilmesi gereken ve mutlaka düzeltilcek bir yanlışlık var. Bu yanlışlığı düzeltmekler ise, yaşamın sorusu "halkmdan yanayım" diye yanıtlayanları. Yani harika çocukların cezaevlerinde, sürgündeki akrabaları da.